

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő: Dr. PAP ZOLTÁN
Szerkesztő: EÖTVÖS KÁROLY
Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM: Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 708.

A nyilvános szavazás.

Irta: Dr. Kmetz Károly.

Az összes politikai jogok és funkciók nyilvános gyakorlását vallottam és hirdetem mindenkor elméletileg helyesnek, gyakorlatilag, főleg magyar hazánkban, célszerűnek.

Két ízben tartott képviselőjelölti programbeszédemben, mikor még szinte általános volt az a hiedelem, hogy a kormány a titkos szavazás álláspontján lesz, nyíltan kívántam, hogy az általános szavazati jog nyilvános gyakorlását iktassuk törvénybe.

Ezért üdvözlöm a magam részéről is teljes megelégedéssel a választójogi törvényjavaslat azon rendelkezéseit, amelyek a szavazás nyilvános módját állapítják meg. Ugy tudom, hogy a belügyminiszter éppen nem ötletszerűleg, hanem a legbehatóbb elmélkedés és gyakorlati hatások legalaposabb tanulmányozása és megfontolása után jutott ahhoz az erős meggyőződéshez, hogy a nyilvános szavazás mellett kell állást foglalnia.

Hogy a sokat hangoztatott és uralgó nemzeti szempontot ez a szavazási mód sokkal inkább kielégíti, mint a titkosság, arra egyebek között az a jelenség is nyomatékosan figyelmeztet, hogy a nemzetiségek és nemzetközi szocialisták együttes erővel éppen a nyilvános szavazás miatt támadják legvadabul a belügyminisztert.

Oly politikai érték a nyilvános szavazás, hogy kívánatos, miszerint a belügyminiszter azt teljességében fentartsa, értjük ezt úgy, hogy ne hajoljék azon vélemény felé sem, hogy némely választókerületben, jelesen a városokban, a titkos szavazást fogadjuk el, akár kötelező módon, akár olyképen, hogy alternatív lehetőségét engedje meg a nyilvános, vagy titkos szavazásnak.

Az elvi álláspontot ily koncesszió nagyon meggyengítené és a gyakorlatban nem jól festene és számos inkonzekvenziára vezetne.

Nincs igazuk azoknak, kik az európai közvélemény elítélő (!) szavától féltik a törvényjavaslatot a nyilvános szavazás miatt. Európa főtékintélyei, államkormányok és a tudomány tisztában vannak ma már azzal, hogy a szavazás általánossága titkosság mellett sok helyütt végzetes államromboló és politikai erkölcsbomlasztó hatásokat idézett elő. Az európai közvélemény ma már korántsem áll a titkos szavazási mód mellett, az európai tudomány pedig sohasem is állott a titkos szavazás követelésének szolgálatában. Ez a tudomány tulnyomó részében mindig azon állásponton volt, hogy a nyilvános szavazás mellett van igazi erkölcsi értéke és hatása a választójognak; hogy a titkosság a korrupció buja tenyészésére vezet. Ez a tudomány

fenn hirdette mindig azt is, hogy az igazi egyetemes akarat nem az egyes akaratok matematikai összege, halmaza, hanem a közjóra törő „volonté générale”, vagyis egy szerves képződmény, mely egzséges csakis a nyilvánosság nap-sugarainak hatása alatt lehet. Csak a nyilvánosság biztosíthatja azt, hogy az egyes a közjó szerint igazodjék, hogy szavazásában ne pusztán magánérdekét szolgálja.

Egyszerűen hamisítanak azok, kik az európai tudomány tekintélyével akarnak propagandát csinálni a titkos szavazásnak.

Ami pedig speczialiter a magyar tudományosságot illeti, ennek jelentékeny képviselői szintén a nyilvános szavazás értékesebb voltát ismerik el.

Ha tehát sem az elméletben, sem az európai közvéleményben nincs erős támasztéka a titkos szavazásnak, mi indíthatta volna a kormányt és különösen annak az elméleti tudásnak is magas színvonalán álló belügyminiszterét arra, hogy szakítson a magyar tradícióval, mely a nyilvánosságot ajánlotta. A multak intézményeit és az intézmények alapeszméit könnyedén ignorálni, veszedelmes politika mindenütt, de sokszorosan az Magyarországon. Ha áll az, hogy ősi intézményekben sokszor a nemzeti géniusz nyilatkozik meg, úgy bizonyára igaz ez a nyilvános szavazás tekintetében Magyarországon.

A szinfalak mögött.

Irta: G. Miklósy Ilona.

En, Laczkóné született Angyal Klári, színházi nyelvek szerint: a „szókimondó asszony-ság”, csak egyszerű kóristáné vagyok és talán hívalkodás tölem emlékiratot írni, mert az csak a nagy művészeknek való. De mit csináljak egyebet. Egyetlen kis fiam régen meghalt, az uramat meg éppen ma öt esztendeje, hogy megszöktette a népszimű-énekésnők. Igaza volt. Nem való egy szegény kardalosnőnek tenorista férj. Pletykálni, intrikálni nem szeretek. Magányos óráimban irogatok hát. A szerepezőnk mindig ad szép fehér papirost hozzá, mert bizony az én negyvenöt forint havi gázsimból nem futja rá.

Soha se hittem, hogy valaha olyan örömem fog telleni az oknélkül való, czéltalan firkálásban. De ha az embernek már senkije sincs, mint nekem, ha nincs a világon egy teremtettség, aki őt igazán szeretné s akit ő mindenki felett szerethetne, ha nincs, akinek örömet szerezhetne (mert ez az emberi lélek legnagyobb nyomorúsága), akkor, különösen nagy ünnepek táján, mikor mindenütt örvendeznek egymásnak az emberek, elszorul kicsit a szíve. S legföljebb azzal vigasztalhatja magát, hogy sokkal nagyobb szenvedés, sokkal mélyebb nyomorúság is van a világon, mint az övé. Itt van mindjárt a Kovács Annus, az én szegény Annuskám esete.

Leírom históriáját, pedig tudom, hogy több könyvet ejtek majd e lapokra, mint ahány betűvetek reá. Mert nagyon szerettem a szegény

kis mártírt és most hosszú évek multán is elszorul a szívem, ha ráemlékezem.

Gyönyörű szép, rózsásarcu, aranyos szőke-hajú leány volt. Nagy ibolyakék szemekkel, magas, karcsu termettel.

Szemöldökét, szempilláját soha se kellett feketé tussal kifestenie. Koronfeketék voltak a természetből, csudaképpen remekbe formálva, a szőke hajához.

Csak két esztendeje, hogy színésznővé lett. Régente gazdagok voltak, de a kártya, muzsika, politika tonkre tette édesapját. Aki egy napon egy pisztolylövéssel végzett minden földi dolgával, rábízva a jó Istenre, hogy intézze hátrahagyott özvegyének és két leánygyermekének sorsát legjobb belátása szerint.

És az irgalmas, kegyelmes jó Isten, kihez még a bűnösök is bátran fordulhatnak kéréseikkel, úgy akarta, hogy a sok gögös nagyuri rokon között, kik a temetésen kegyesen megjelentek (s pár leereszkedő, résztvevő szó után hirtelen eltűntek), akadjon egy, kinek megesis szíve a gvámoltalan árvakon.

A halott bátyjának felesége könyörült meg rajtuk. A „komédiásné”, akit soha se fogadott be egészen a kevély familia, mert régente operettekben énekelt.

Özvegy volt már ő is és jómódu. Magához vette őket s midőn felfedezte Annuskában az „isteni szikrát”, színésznővé képztette.

De szinpadra lépését már nem érthette meg. Meghalt hirtelen, váratlanul. Arra se volt ideje, hogy — mint akarta — végrendeletileg gondoskodhassék felőlük.

Annuska azután vidékre került, a mi szintársulatunkhoz. Ő volt a drámai primadonnánk. Vele volt az édesanyja és kis huga is.

Nagyon jó színésznő volt. Csak egy kicsit hideg és büszke. A nappali színjátszáshoz semmit se értett. Megközelíthetetlen, sőt kissé rideg volt, mint a királyok kertjében nőtt hófehér lilomszál.

Édesanyja egy szomorú szemű, halványképi matróna, mindig kopott, de tiszta, fekete selyemruháját hordta még odahaza is. És a világ minden kincséért se ment volna sáros időben gyalog a színházhoz.

Aranka huga, egy kis fekete, bodrosaju, piszeorru, tizenégy esztendős, pajkos, eleven ördög volt, örökké mókás, fecsegő, mint egy szájkó-madárka. Mindig pikáns operette-kuplékat énekelt odahaza. Halálra rémitve vele szegény, ártatlan lelkű édesanyját.

Szegény Annusnak sok baja volt velők. Mindenről neki kellett gondoskodnia. Szép gáz-sija volt, de nagyon sok ruha kellett a szerepeihez. Egész éjjeleken át varrt, szabott, himzett, flitterlizett, igazította, alakította a ruháit, hogy többet mutassanak. Jól tudom, mert én voltam a színháznál az egyetlen, ki közelebb férkőzhettem e különös kis családhoz.

Nyári vándorlásaink alatt egy ízben én ajánlottam nekik szállást abban a házban, hol már nekem is volt egy kis szobáskám.

Irgyelték is nagyon a kollégák, hogy a „hercegnő”, mint ahogy az irigyei csufolták, engem, az egyszerű kardalosnét, barátságára méltatott. Pedig Annuska nem volt gögös, csak nagyon önzertes és becsületes. Éppen ezt nem tudták a Füzessy-lányok megbocsátani neki.

A magyar ember nyíltszívsége és erkölcsi bátorsága, önértettségének magas foka, sőt büszkesége indikálják a szavazás nyilvánosságát. Alattomoságot nevel a titkos szavazás, teljesen megfontolható ugyanis sokat rontott nemzeti jellemünket; közéletünknek még fentartott őszinteségét is.

Lehet, hogy lesz kivetni valója a választójogi törvényjavaslatnak, lehet, hogy kívánatosnak bizonyul egyben-másban való módosítása, a mi elől tudtunkkal a belügyminiszter sem zárkózik el, de azt hangsúlyozzuk, hogy a szavazás nyilvánosságának minden korlátozás, minden módosítás nélkül érvényesülnie kell; ahhoz megingathatlanul ragaszkodunk, ragaszkodjék a kormány, az elv, az erkölcs, a célszerűség, a magyar tradíció s magyar jellem s így végeredményében a magyar haza nagy érdekében.

Budapest, október 30.

A miniszterelnök a királynál. A király ma déli egy órakor magánkihallgatáson fogadta Wekerle Sándor miniszterelnököt. A miniszterelnök ez alkalommal jelentést tett a királynak a magyar delegáció tanácskozásainak befejezéséről, a parlament munkarendjéről és egyéb folyó politikai ügyekről. A miniszterelnök kihallgatása közel egy óráig tartott.

A magyar delegáció záróülése. A magyar delegáció holnap, szombaton délután öt órakor ülést tart, mely előreláthatólag záróülése is lesz. Ezt megelőzőleg délután négy órakor a delegáció egyeztető hetes albizottsága tart ülést a két bizottság határozatainak összehasonlítása céljából.

Bosznial szerbek a királynál. Dr. Dimitrievics Lázár vezetése alatt egy tizenhét tagból álló küldöttség érkezett Budapestre Boszniából és Herzegovinából, mely az ottani néppártok különféle elemeit képviseli. Van köztük három pap, egy tanító, egy kereskedő, két kézműves és tíz földművelő. A bosnyák-herzegovínai szerbek hódolatként óhajtnák tolmácsolni a királynál, ki a küldöttséget holnap délelőtt fogadja.

Gyűlöltek és megfojtották volna egy kanál vízben. Pedig nem is voltak egy szerepkörön. Énekesnő volt az egyik és naiva a másik. De nem tudták elviselni, hogy Annus jobban szereti a közönség, mint őket. Folyton bántották, rágalmazták. Persze, csak a háta megett. Mert szemben hizelegtek, nyájaskodtak. Ha rájuk gondoltok, még most is elfog a gyűlölet és utálat. Istenem! hogy ilyen lények is járnak a te szép kék menyországod alatt.

Hát még mikor Gaál Tibor kezdett virágot küldözgetni Annusnak! Pedig Gaál emberemlékezet óta az operette-primadonnának kurizált. A legszebb és leggazdagabb huszárhadnagy volt a városban. Azt is rébesgették, hogy míg Annus meg nem érkezett, igen jó barátságban élt az idősebb Füzessyvel.

Innen volt hát a nagy harag. De szép szál ember is volt az a Gaál Tibor. És hogy illett neki a buzavirágkék huszártitka! . . . Az egész női-kórus szerelmes volt belé. Engem kivéve. Én csak rokonszenveztem vele, mert olyan szépen szerette az én Annusomat. Ugy tisztelte, mint egy talián a maga Madonnáját. Feleségül akarta venni és el is veszi, ha — a rosszlelkűek meg nem irigyelik a boldogságukat.

Mert Annus is szerette és hogyan szerette! . . . Soha se láttam én őt azelőtt úgy játszani. Mindig jó színésznő volt, de ha ott látta a színházban, a világ legnagyobb művésznőjénél is szebben játszotta a szerelmes-szerepeket.

(Egyszer engem is felírtak és megbüntettek, mert a „Kaméliás hölgy”-ben úgy meghatott a játéka a színpalak között, hogy behallatszott a színpadra a zokogásom.)

Imádták egymást.

És ezt irigyelte meg az a két gonosz lélek.

Az örökösödési jog reformja. A magyar általános polgári törvénykönyv tervezetét előkészítő bizottság tegnapelőtt és tegnap tartott üléseiben Imling Konrád államtitkár elnöklésével folytatta az örökösödési jog elvi kérdéseinek tárgyalását. Napirenden volt a következő két kérdés:

1. Miképpen oltalmaztassék az utóörökösödés joga az örökös káros dologi jogcselekményeivel szemben, az örökös rendelkezési jogának bizonyos irányokban való dologi korlátozásával-e, vagy az utóörökösnek adott általános és föltétlen biztosításkövetelési jog utján? 2. Főntartassék-e hazai jogunknak megfelelően a dologi hatású hagyomány intézménye, vagy teljesen mellőztessék ez az intézmény? A bizottság szerdán, november 4-én tartja legközelebbi ülését.

Hirünk, tudtunk nélkül.

Budapest, október 30.

Az Ausztriával való közösségnek sok megalázó hátránya van, de ezek között talán egy sem olyan égetően megalázó, mint az, mikor Ausztria, ennek felelős faktorai határozatokat hoznak olyan ügyekben, melyek bennünket is közelről érdekelnek. Semmi sem fölháborítóbb ennél. Mi hozzuk a rettenetes anyagi áldozatokat és mégis rólunk rendelkeznek hiriünk-tudtunk nélkül. Nyers példáját láttuk ez eljárásnak tegnap az osztrák delegációban.

Tegnap Axmann keresztény-szociálista képviselő indítványt nyújtott be, hogy a legénységi zsold és élelmezés javítására tíz millió korona vétessék be a költségvetésbe. E javaslat éle határozottan a magyar delegáció határozata ellen irányult. A magyar delegáció ugyanis már határozott ebben a kérdésben; határozott olyképen, hogy a legénység élelmezésének javítására öt millió vétessék be a költségvetésbe. Ez a határozat födi a magyar kormány és az osztrák kormány között létrejött egyezséget. Ez az egyezés úgy szól, hogy a legénység zsoldja nem emelendő föl, hanem az élelmezése javítandó meg, miután a legénységre sokkal előnyösebb, ha az élelmezése jobb, mint ha néhány fillérrel fölemelik a zsoldját. Axmann és vele együtt az osztrák

virág minden alkalommal törsturásként hat a Füzessyék irigy szívére.

Annuska mindig nagyon egyszerűen, de finom izléssel öltözködött nappalra is. Sima angol szoknya, egyszerű ingbluz. Most is olyan ruha volt rajta.

Amint segíték neki a vetkezésben, észre veszem, hogy hiányzik az egyik manzetta-gombja. Jól ismertem szép arany inggombját: a régi jó mód utolsó maradványát.

— Elvesztet az egyik gombja, Annuska, szóltam figyelmeztetőleg.

— Igen, — felelte szomorúan, — már a próbán észrevettem. Nagyon sajnálom, mert édes apuskám egyetlen emléke volt.

— Nem ez a gomb volt az?! — szólalt meg hirtelen Füzessy kellemetlen, epés hangja.

És egy kis apró aranygombot tartott magasan az ujjai között.

— De igen! — sikoltott fel nagy örömmel Annus és mohón kapott megtalált kincse után.

Örömeiben nem vette szegényke észre azt az általános elszörnyedést, mely meglátszott az arczokon. De én jól láttam, hogy az egész öltöző különös, lázas izgalomban ég és a két Füzessy szeme diadalmas tekintettel villant össze.

Mi volt ez?

Alig vártam, hogy Annuska kimenjen a jelenésére, hogy megtudjak mindent.

Megtudtam.

Istenem! Én, aki már annyit szörnyű, rémes tragédiában státsztáltam, az emberi gonoszság oly sok válfaját láttam ábrázolva úgy az életben, mint a színpadon, elszörnyedve állottam e rémes gonoszság hallatára.

— Egy szálló külön szobájában találták volna ezt a gombo!

delegáció hajlandó lett volna ezt a megállapodást földönteni, csak azért, hogy egyrészt szembehelyezkedjék a magyar delegációval, másrészt azért, hogy ismét demonstráljon a hadsereg iránt való forró szeretetével.

A tisztí fizetések fölemelésénél már alkalmazták azt a trükköt: látjátok, mondták, mi fölemeljük a tisztí fizetéseket, hanem a magyarok nem akarják. (Később a magyarok, csodálatosképen, megszeliültek.) Most megint azt mondják: lássátok, népek, mi fölemeljük a legénység zsoldját is, de azok a magyarok megint akadékoskodnak. Hogy az ilyen kortesjáték mennyire méltó a delegáció testületéhez, ennek megítélését még a józanabb osztrákokra is rámerjük bízni. De határozottan tiltakozni kell az ellen, hogy az a régi uzus, mely szerint a magyar kormány és parlament mindig befejezett tények elé állított, a nemzeti kormány alatt is kiterébélyesedjen.

Ez a „hiriünk, tudtunk nélkül” való garázdalkodás azonban még a megszokott határokon is tulmegy ezuttal. Axmann ur ugyanis visszavonta indítványát. A hadügyminiszter összeszedte minden rábeszélő képességét, hogy erre rábírja; a kiülföld szeme rajtunk, lesik minden mozdulatunkat: most tehát nem lehet, nem szabad a két delegációnak torzsalkodnia. Ezek az argumentumok nem igen hatották meg Axmann urat és társait; de nyomban engedékenyebbek lettek, mikor Schönaich megígérte, hogy az ezerkilencszáztizediki költségvetésbe föltétlenül, minden körülmények között beállítja a tíz millió hitelt. Az osztrák delegátusok jól tudják, mit csinálnak; tudják, hogy ha Schönaich ur valamit megígér, mérget lehet rá venni s így bátran lemondhatnak a mai tuzokról. És ez akkora sérelem a magyarság önálló rendelkezésének szempontjából, hogy még a nemzeti kormány alatt sem szabad eltérni.

Hogy ígérhet meg valamit a hadügyminiszter, amire magyar részről fölhatal-

mazást között zárja a példáját vábbrá mely fő ügymini

Kör

ban, kik

kal a ko

fehérre

ció csa

gyar de

hogy a

egy év

s a töb

megtűré

kormány

Hogy v

folyton e

sereg ma

ban? Ho

érthető

lehet, mi

terhek e

ezt a két

a tisztí f

nak legén

zsoldjána

költségek

hek”. Az

de bizony

ők azt ál

zatok, me

vezénysz

zényszót

a hadsere

lán kell is

S ha

deni, ann

szünjék m

ritó szegy

tunk nélk

arra érde

nyújtják

— Ho

egy . . . n

lenne! — F

egy senkiv

Persze

adta át a v

ő ott lakik

ték le a bü

Éppen

gonoszság!

Én job

bárkiében.

nak benne

galommal

zönség, a

az anyja, a

világ! Elei

És én nem

sem. Nines

hassam e

küzdjek é

primadonna

Amitől

reggel a p

izgatott, za

ták az esete

ott voltak

galom ugy

tűzét.

Harmad

kor szegény

taps-orkán

fogadta.

És vilá

mondogatja

mazást nem kapott — sőt a két kormány között létrejött megegyezés egyenesen kizárja az ilyfajta ígéreteket?! Világos példája ez annak, hogy Magyarország továbbra is az a „quantité négligeable“, mely fölött osztrák delegáció, közös hadügyminiszter szabadon rendelkezik.

Körmönfont fiskálisok akadhatnak azonban, kik holmi nyakatekert magyarázatokkal a kormányt ebben a dologban is készek fehérre mosni. Hogy hát az osztrák delegáció csak a k a r t szembehelyezkedni a magyar delegációval, de nem helyezkedett; hogy a hadügyminiszter csak i g é r t; hogy egy év múlva sok minden megváltozhatik s a többi. Még az ilyen köntörfalazások megtüriése után is szemben találja magát a kormány egy igen kellemetlen kérdéssel. Hogy van az, hogy a hadügyi kiadások folyton emelkednek és ezzel szemben a hadsereg mákszemnyit sem nyer magyarságában? Hogy van ez? A paktum félre nem érthető világossággal állapította meg, mi lehet, minek kell lennie a fölemelt hadügyi terhek ellenértékének. Ezt a világosságot, ezt a kétszerkettőt úgy kerülték meg, hogy a tisztí fizetések fölemelését, az új ágyuknak legénységgel való ellátását, a legénység zsoldjának megjavítását egyszerűen olyan költségeknak deklarálták, melyek nem „terhek“. Az adófizető a maga testén érzi, hogy de bizony ezek igenis terhek — mindegy, ők azt állítják, hogy ezek nem olyan áldozatok, melyekért érdemes lenne a magyar vezényszót cserébe kérni. A magyar vezényszót nem — de tényérnyi magyarságot a hadseregben, ennyit csak szabad, sőt talán kell is érte kérni!

S ha még ennyit sem bírnak kiküzdni, annyit mindenesetre tehetnek, hogy szünjék meg végre-valahára az az arczpíró szegyenletes állapot, hogy mindent tudunk nélkül végeznek el és bennünket csak arra érdemesítenek már, hogy a számlát nyújtják át nekünk!

— Hogy ez a tiszta, ártatlan leány, mint egy... nem, ezt még elmondani is rettenetes lenne! — És nem is a szerelmesével, egy valaki, egy senkivel — egy közönyös idegennel...

Persze mindezt Füzesy tudta meg. Neki adta át a vendéglői szobaleány a gombot, mert ő ott lakik abban a szállóban. Az ő kezébe tették le a bünjellet.

Éppen az ő kezébe! Micsoda pokoli ármány, gonoszság!... És az a szegény leány...

Én jobban hiszek az ártatlanságában, mint bárkiében. De hányan leszünk, akik hinni fogunk benne?! Holnap már elárasztják e rut rágalmmal az egész várost. Hallani fogja a köznőség, a hadnagy, mindenki! Meg fogja tudni az anyja, a kis huga, ... És hinni fogja az egész világ! Eleinte kételkedve, aztán meggyőződéssel. És én nem tehetek semmit, hogy védelmezhessem. Nincs semmi eszközöm, hogy meggátolhassam e gyalázatosság végrehajtását. Hogyan küzdek én, a szegény kardaiosnő, a hatalmas primadonna ellen. „Pfuj! az ilyen világra...“

Amitől félttem: bekövetkezett. Már másnap reggel a próbán mindenki a gombról suttogott. Izgatott, zajongó csoportokba verődve tárgyalták az esetet. A Füzesy-leányok meg mindenütt ott voltak és fulánkos nyelvükkel szitották a rágalom úgy is olyan gyorsan elharapódzó pokoli tüzét.

Harmadnapra az egész város tudta. És mikor szegény Anna kilépett a szinpadra, a szokott taps-orkán helyett elfojtott püsszegés, suttogás fogadta.

És világosan főlhallatszott a szinpadra, mint mondogatja egymásnak az első sorban pöffesz-

Politikai hangulatok.

I. Egy botrány és járuléka.

A Zoványi-ügy. Az állásától felfüggesztett Zoványi Jenő teológiai akadémiai tanár ügye. A sárospataki botrány. A tudomány szabadságának üldözése. A reakzionáriusok összeesküvése.

Ilyen és hasonló czimeket válogathatunk össze amaz ügy ismertetéseiből, amelyek Zoványi Jenő esete kapcsán megjelentek. A kérdés most úgy áll, hogy a fegyelmi ügyben, amit Zoványi Jenő ellen Kálvinról írt tanulmánya miatt indítottak, a dunamelléki ref. egyházkerület fog itélkezni, mert fel kellett tenni, hogy a tiszáninneri egyházkerületben Zoványi személyes ellenségei elfogultsággal viselkednének. Legalább ezt olvassák ki báró Bánffy Dezső konventi elnöknek az itélőbíróra vonatkozó rendelkezéséből.

Nem akarjuk most reprodukálni az egész affaire különböző mozzanatait. Elég annyi, hogy Zoványi Jenő nagy tudással, készütséggel és lelkiismeretességgel átdolgozta a Wurga-féle egyháztörténelmet és ennek függelékében a legkiválóbb hazai és külföldi egyháztörténelmi írók munkái alapján bírálta Kálvin működését. Aztán beleesett a megbotrányozásba és a fegyelmiibe. Felettes hatóságával, az igazgatótanácsal háborúságba keveredett és egy-két tanárkollégája is ellene foglalt állást. Munkáját ugyszólván kiátkozták, őt magát becsülni és az egyházi életben, meg a tanári pályán lehetetlenné tenni igyekeztek.

Kálvin miatt? — kérdezzük. A Kálvin-tanulmány miatt keletkezett ez az embervadászat Zoványi Jenő ellen? Hogy mert a reakció a református egyházban is győzedelmeskedni akar a tudomány szabadsága felett és az igazság felett? Leginkább ez érdekelt. Mert ahogy Zoványi Jenőt ismerjük, ő igen lelkiismeretes buvár, sokat tudó, fegyelmezett elme, erős koponya, nem egykönnyen lehet betörni a fejét. Az ő meggyőződései felette állanak dogmákon és liberalizmusát se igen lehet agyonütni. Jó iskolát járt, mint

kedő „arany ifjúság“ szemtelenebb része gnyos mosolylyal:

— A gomb! A gomb!

A polgármester kisasszony-leányai, akik régente imádták Annust, de mióta Gaál Tiborral megismerkedett — nem szenvedhették (az idősebb pályázott a kauzióképes hadnagyra), tüntetőleg háttal a szinpadnak ültek a páholyban egész jelenése alatt.

Szegény kis lelkem, halálsápadtan tántorgott ki a szinpadról és kétségbeesve kérdezte tőlem:

— Mi ez? mondja. Klári, mi ez?

Én nem tudtam felelni, csak sirva fakadtam és elfutottam.

De beszélt helyettem a hadnagy. Óh, a férfi, ha már nem szeret, hideg és kegyetlen, mint az orgyilkos szive, ha meg szeret, olyan, mint a pusztító lángtenger!

Névtelen levelet kapott (Füzesy munkája) s mint az örült rohant hozzá.

Vallatta, faggatta.

A leány büszke és makacs lélek. Igazának, női szemérmének tudatában merev és zárkózott volt, mint egy durva érintésre kelyhét összeesukó fehér lilium.

Imádtá szerelmesét, de inkább meghalt volna, mint ilyen vád ellenében igazolja magát.

Haraggal váltak el, hogy soha többé ne találkozzanak.

Szegény Annuska, olyan volt, mint az örült. Eddig azt hittem, csak a regényekben és szindarabokban tébolyodnak meg a szerelmükben csalódott gyenge szívű leányok.

Egész nap jött-ment, mint egy elkárhozott lélek. Nem volt nyugta sehol. Egészen lesová-

református pap Erdélyben s az egészséges levegő meg kellett, hogy erősítse tüdejét.

Kutattunk tehát az ügyre vonatkozó okmányokban. Rögtön megtaláltuk Zoványi Jenőnek a parochiális könyvtári bizottság elnökéhez írt beadványában a teljes védekezést. Zoványi kimutatja, hogy munkájában csupa történelmileg megállapított tényeket írt meg s azoknak az alapján megállapított tiszta meggyőződésének adott kifejezést azzal „a mai tudományos állásponton már tarthatatlan nézettel szemben, melyet Wurga nyilvánított volt.“

— Beható tanulmányok alapján, minden előítéletől menten, — ugymond Zoványi, — alkotam meg véleményemet s azt hittem, szabad is azt nyilvánítanom éppugy, mint csak magyar református írókat említve, szabad volt egy Fáy Andrásnak, egy Szilágyi Ferencznek, egy Révész Imrének, egy Szász Károlynak.

Aztán bőven idéz a maga álláspontjának támogatására a Kálvin-irodalomból és kimutatja, hogy mások még keményebben bírálták Kálvint s nem volt mlatta bajuk.

És idézi a maga jó szándékának bizonyosságul, miképpen azt hitte, hogy neki is szól az újszövetségi intelem:

— Mindeneket megpróbálatok és ami jó, azt megtartsátok.

— Mindeneket megvizsgáljátok, még az Istennek mélységeit is.

— Keressétek az igazságot és az igazság szabadokká tesz benneteket.

Bármennyit olvasunk, egyre azt találjuk, hogy Zoványinak igaza van s a tudománynak és az emberi igazságnak a mértékével mérve, nem vétett semmit sem egyházi, sem tanári állása ellen, hanem éppen az egyháztörténelmi irodalomnak könyvtárát jeles munkával gazdagította.

Kutatni kellett tehát tovább, valami ok után, ami ezen a tudományos körön kívül áll. És rá kellett akadnunk egy passzusra, mely arról szól, hogy Zoványi Jenő munkájában mellőzött élő nagy írókat és különösen óriási vétket követett el, mert mellőzte Radácsi Györgyöt. Igaz, hogy mellőzte Eröss Lajost, Horváth Cyrillt, Rohoska Józsefet is, akik iránt „egyénilig“ rokonszen-

nyodott. És szép rózsás arcza fehér volt, mint egy halott arczára terített szemfedél.

A direktor már nem is osztott neki új szerepet. És ez még rosszabb volt, mert így örökösön beteg szívével bajlódhatott.

Mindig hozzám jött sirni. Otthon nem mert az édesanyja miatt.

Órákig elüldögélt szobámban és ha nem sirt, akkor a „Czigány“ Rózsáját szavalgatta:

„Ha ártatlannak hinne, szeretne.“

Nagyon féltettem a megőrüléstől. Mindezt elkövettem, hogy világot derítsék a pokoli csel-szövényre, de nem tudtam meg semmit.

A szállóbeli szobalány esküvel bizonyította, hogy ő azt a gombot abban a szobában találta — és a gomb Annus tulajdona volt. Az állítólagos bűntárs elutazott, nem volt sehol; őt sem lehetett számadásra vonni.

Jól kigondolta ezt az ármányos gatszágot, aki kigondolta...

Gaal Tibor házasodik. Elveszi a polgármester leányát. Ma volt a kézfogójuk. Ha Anna megtudja, ez lesz a végső csapás szegény megkínzott agyára. Pedig megfogja tudni. Tőlem soha. De hallani fogja másoktól, kik szives örömet öntenek olvasztott ölmet szive sebére.

És ma este játszania kell. Még pedig együtt Füzesyvel. Meg fogja neki mondani. Még most is engesztelhetetlenül gyűlöli. Szeretője volt annak az embernek, aki Annust feleségül akarta venni. Ezt nem bocsátja meg kevély, bűnös szive soha!

Szegény Annuskámat én vittem fel Pestre, az örültek házába. Engem, egyedül engem is-

vet érez, de ezek nem számítanak, hanem a Radácsi György mellőzése égbekiáltó. Igaz, hogy konstatació, hogy csak azok voltak beoszthatók, akik már 1892-ig számbavehető eredménnyel dolgoztak, s ezek közé Radácsi György nem tartozott, de a tény mégis az maradt, hogy mellőzte Radácsi Györgyöt. Ez rettenetes hiba volt. A nagy műben Radácsi Györgynek benne kellett volna lennie, akárhogyan, akár ha az egész tudomány felborul. Benne kellett volna lennie, mert Radácsi György elüljáró ember, a sárospataki akadémiái dinasztának a feje, dirigáló és diktáló ember. Radácsi Györgyről jegyzi fel egy éppen mai sárospataki tudósítás, hogy Horváth Cyrillre, aki országos hírű tudós és a budapesti egyetem egyik büszkesége, odaváló tanár korában, amikor a folyosón valami hivatalos ügyben megszólította, eképpen kiáltott rá:

— Jegyezze meg tanár ur, hogy egy elüljáróval levett kalappal, nagyobb tisztelettel szokás beszélni.

És ezt a Radácsi Györgyöt kihagyta Zoványi Jenő, holott ez a Radácsi György egyuttal egyházkerületi főjegyző.

Oh, tisztelt barátja az erénynek, itt bizony baj van, nagy baj van. Hagyja ki a tanár ur inkább az egész Kalvint, de ne hagyja ki az elüljárót, inkább mindazon összes nagy tudósokat, akik meghaltak már, tessék kihagyni, de az élőket, hogyha véletlenül nem is tudósok, ne tessék kifelejteni, vagy pláne mellőzni, mert ezek úgy kicsavariák kegyed vastag nyakát, mintha egy gyenge csirke lenne. Ha kegyed tudta, hogy ki az a Radácsi hatalmi téren és hogy klikkja van, akkor tetszett volna ezt respektálni. És olvasva most már a hosszú beható, komoly nyilatkozatokat, súlyos tudományos argumentumaival, csak mosolygunk.

Mind túlhaladott álláspont ez. Menj házról-házra Zoványi Jenő és kérdezd meg, hogy mi féleképpen vélekednek felőled. Tudós ember vagy abból a régi erős fajtából és következőképpen élehetetlen vagy. Az igazságot keresed és valod és hirdeted. Nevetséges. Elmaradtál a világtól. Manapság a legelső szempont, hogy azokat dícséred, emeld ki, azoknak hizelegj és azoknak a nagyságát kiáltod világgá, akik elő-

mert, csak nekem engedelmességed. Ha mások szóltak hozzá, dühöngött, sirt és átkozódott.

A színpadon tört ki rajta.

Mikor meglátta egymás mellett a páholyban a hadnagyot és menyasszonyát.

Már tudta, mikor kilépett a színpadra.

És az a gonosz leány szerelmesen simult a völegényéhez, hogy az a boldogtalan teremtes jól láthassa. Láttá. És ez a látvány végképp elvette az eszét, összetörte megkínzott, elgyötört szívét.

Kiabált, sirt, jajgatott!

Le kellett eresztetni a függőnyt. Megköztözték! Három erős férfi alig tudta megfékezni. Véresre sebeztek gyöngye karját erős szorításaikkal.

Azután elvesztette az eszméletét. Ott hevert halványan, élettelenül, mint az élet durva szerkerétől kegyetlenül eltiprott, legázolt gyöngye kis madár.

E szörnyű látványra én is megőrültem!

Berohantam Füzesy öltözőjébe és hajánál fogva vonszoltam ki a színpadra. S ott, az egész társulat előtt térdre kényszerítettem, hogy legörnyedj a földre és homlokával véresre surolta a színpad deszkáit. Ott, boldogtalan áldozatának élettelen teste előtt kellett bevallania mindent.

Vallott.

Ó lopta el a gombot. Ó vesztette el szándékosan abban a szobában. Ó volt, ő, a nyomorult! A gyalázatos! Mert gyűlölte, mint gyűlöli az ördög az angyalt, a gonoszság a jószágot. A színészek meg akarták ölni; éppen azok, akik eddig legjobban rágalmazták szegény, szerencsétlen Annát.

Késő, késő az immár!

járók lettek. És ha tudatlanok, annál inkább. A te tudásodat ruházd ő reájuk, avagy válj magad is tudatlanná, így juthatsz előre. Mástkülönből ők nélkül is hatalmon maradnak, téged pedig kitudnak a helyedből és fegyelmivel megbélyegezni igyekeznek.

Kár tehát a sok vitatkozásért. Nincs hiba a tudományban, se az igazságban, se az Ujszövetség intelmeiben.

A hiba abban van, hogy Zoványi Jenő nem akarta megismerni a mostani kor szellemét és irányát, hogy a tudomány is csak arra való, hogy az élőknek hizelegjünk vele.

... E szerint ítéljen a dunamelléki ref. egyházkerület, ha itél.

* * *

II. Uj adóforrás.

Jelentik, hogy Budapest székesfőváros pénzügyi osztálya összeállította a főváros jövő évi költségvetési előirányzatát és hogy minden erőfeszítés dacára 175.704 korona deficit van.

A deficit, így mondják, valószínűleg adóemelést okoz, hacsak valami új jövedelmi forrást nem sikerül felfedezni.

Adóemelés? Ez aligha sikerülhet. A fővárosi ember, hacsak nem lop, vagy rabol, hacsak nem sikkaszt és csal, még a mostani adóját sem fizetheti.

Hanem új adóról, azaz új jövedelmi forrásról lehet csevegni.

Az utóbbi időben tudniillik eléggé világosan és pozitíven kimutatták a törvényhatósági bizottságban divó panamagazdálkodást. Tessék a deficit fedezésére megcsinálni a panama-adót és külön kivetni a fővárosi törvényhatóság ismeretes tagjaira — titokban.

Tessék elhinni: egy nap alatt fedezve létszen duplán is az a 175.704 korona deficit.

Budapest, október 30.

Gróf Zichy Aladár Bécsben. Gróf Zichy Aladár, a király személye körüli miniszter ma délelben Budapestre Bécsbe érkezett.

Kossuth Ferenc a nagyszerb propagandáról. Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter a „Zeit” budapesti tudósítójával hosszasan beszélgetett

Egy évig élt még, mint gyógyíthatatlan élő halott.

Meglátogattam. Szelid és csendes volt. A völegényét várta, mindig az esküvőjére készült. Mosolygott az ajka, de a szeme merev és hideg volt, mint egy halott tekintete.

Egy év múlva — meghalt.

Vigyázatlan ápolója előtte mondta valami idegen látogatónak, hogy gyógyíthatatlan. És úgy látszik élt még a józan értelemnek egy szikrája lelkében, mert ezt a szót — nem élte túl. Egy őrizetlen pillanatban levette magát az emeletről. Napokig élt még összezuzott, szétromcsolt testtel — világos értelemmel.

Megbocsátott mindenkinek és úgy halt meg, mint ahogy élt: tisztán, szeplőtlenül, angyali jó szívvel.

Áranka lugát — kérésre — szerződtette a direktor a kórusba. Kettőnk silány gázsijából tengődtünk vagy két esztendeig.

Mikor is a halál megváltotta szenvedésétől az édesanyját. A kis leányt meg feleségül vette a baritonistának.

A hadnagyot gyakran látom a páholyban: boldog férj és apa.

Azt is rebesgetik, hogy titokban békét kötött Füzesyvel.

Ha ilyeneket hallok és látok én egyszerű, szegény teremtes, arra gondolok, hogy csak félig gyilkolnak azok, akik rablási vágyból a testet ölik meg. Az igazi banditák a lélekgyilkosok!

azokról a támadásokról, amelyek az utóbbi időben a szociáldemokrata lapokban Bécsben s Budapestén majdnem egyszerre láttak napvilágot s amely támadások azzal a képtelenséggel álltak elő, hogy Kossuth szerb politikusokkal és különösen Pasic volt szerb miniszterelnökkel a monarchia ellen konspirált. Ezt a vádat természetesen senki komolyan nem vette, valamint azt sem, hogy Kossuth és Batthyány Tivadár a tulipánpénzekből nagy összeget adott a boszniai szerbeknek, hogy fegyvereket vásároljanak. Kossuth Ferenc felhatalmazta a „Zeit” tudósítóját annak a nyilatkozatnak közzétételére, amelynek tartalma a magyar lapokban is napvilágot látott, ezután még a következőket mondta:

— Most hiallom csak, hogy napok óta intézik ellenem ezeket a támadásokat. Maga az a körülmény, hogy ma reggel szociáldemokrata és klerikális lapokban Bécsben és Budapestén egyidejűleg jelentek meg ezek a támadások, nemcsak azt bizonyítják, hogy egy és ugyanaz a kéz intézi a támadásokat, hanem azt is, hogy a szövetséges fekete és vörös pártokat egy kéz vezeti. Igazán nem tudom, hogy ezekben a kiméletlen támadásokban alacsony gyerekes csinyt, vagy alattomos merényletet lássak. Mindenesetre alávaló hazugság az a támadás, amely az említett lapokból ellenem elhangzott. Nyilatkozatom elég világos és érthető, úgy, hogy mindenkit meggyőzhet arról, hogy az említett közlemények tartalma rágalom.

A tudósító azt is megkérdezte Kossuth-tól, hogy van az, hogy ezek a támadások folyton felémlik a fiemei rezolúciót, mire Kossuth azt mondta, hogy sokkal többet magyarul bele a fiemei rezolúcióba, mint amennyi abban tényleg van. A horvátok és a koalíció közötti megegyezés lojalitás politikai bázison épült fel. A horvátok felkeresték s biztosították arról, hogy ha Magyarország segíti őket, akkor ők az 1868.30. t.-cz. szerint értelmezendő magyarbarát politikát csinálnak. Azt mindenki tudja, hogy a koalíció segítette a horvátokat, ámde az is ismeretes, hogy milyen a horvát koalíció magyarbarát politikája. Ami pedig a fiemei rezolúciót illeti, ebben nincs más, mint ami az 1868.30. törvénycikkben van. Amikor pedig a horvátok ennél többet akartak kiolvasni a rezolúcióból, mi voltunk azok, akik ridegen visszautasítottunk minden összekötötést. Egyenesen neveléses dolog nagyszerb velleitásokkal vádolni a magyar koalíciót, mikor éppen a magyar kormány lépett fel a legnagyobb eréllyel, a nagyszerb mesterkedések ellen — amit különben a bécsi klerikális körök tölem rossz néven is vettek. Pasic, volt szerb miniszterelnökkel életemben sohasem beszéltem, nem is láttam. Igazán mondhatom — fejezte be Kossuth a beszélgetést, — hogy az a sok alávalóság, amit az utóbbi időben ellenségeink terjesztenek rólunk, minden tisztességes emberben csak visszatetszést szülhet.

Osztrák szocialisták Budapestén. A szociáldemokrata párt az Intim Színház helyiségében ma nagygyűlést tartott, melyen Nemece Károly, Pitonni Bálint és Schumayer Ferenc osztrák delegátusok is résztvettek. Az óriási tömegnek csak egy töredéke fért be a terembe. A gyűlés elnöke Bokányi Dezső, jegyzője Horovitz Gábor volt. Nemece átadta az osztrák szocialisták üdvözlését és azt mondta, hogy nem azért jött ide, hogy izzgasson, hanem hogy elmondja a tapasztalatait az osztrák munkások küzdelmeiről. Harmincz évig harcoltak tisztességes választói jogért s e rövid idő alatt, amióta ez megvan, máris nagyon sokat értek el. Pitonni nem akar a magyar munkások ügyébe beavatkozni, de az osztrák és magyar munkások érdekei közt nagyon sok közösség van. A szocialistákat hasztalanul vádolták azzal, hogy hazaárulók, mert ezzel a váddal se érhetik el azt, hogy a nép érdekeit elárulják. Schumayer azt mondta, hogy társai már kijelentették, hogy nem izgatni jöttek ide, de az izgatással már elis kétek volna, mert kinek ne szöknék az arcába a vér a plurális terv halatára. A demokrácia is a két nép közös ügye és az osztrák népre nem közömbös, hogy milyen állapotok vannak a monarchia tulsó felében. Az osztrák munkások nevében üdvözl és kitartásra biztatja a

magyarokat. Bokányi Dezső ismerteti a koalíció hároméves harcát a hatalomért. Jogokat ígértek a népeknek, de becsapták. A nép fölismerte a szédelőket és erős harcot indított jogaiért. Az osztrák testvérek rokonszenve buzdításul szolgál a további harcra. Végül békés szétoszlásra hívja föl a munkásságot. — A rendőrség nagy készenléttel vonult ki, mert híre járt, hogy a szocialisták tüntetni fognak, de az este minden incidens nélkül múlt el. Mindössze egy hatvan főnyi csoport indult el a körúton, de ez is szétoszlott a legelső rendőri fölshóllításra.

Betiltott népgyűlések. A plurális választói jog ellen vasárnapra bejelentett népgyűlések egy részét a helyi hatóságok nem vették tudomásul. A torontál-megyei községekben tervezett népgyűléseket azokból tiltották be, hogy a hatóságoknak kellő számú csendőrség nem áll rendelkezésre. A kisküüllővármegyei községekbe egybehívott népgyűléseket a dícsőszentmártoni járási főszolgabíró azon indokból nem engedélyezte, hogy egy napon több népgyűlést nem engedélyezhet. Szkiacsák Ferencz orsz. képviselő Lokcsára népgyűlést hívott egybe, hogy a tervbe vett választási törvénnyel szemben kifejtse álláspontját. Ifj. Bulla trstenai főszolgabíró arra való tekintettel, hogy Tomanez Flórián káplán és Ráth námesztói ügyvéd hirhadt nemzetiségi agitátorokat jelentették be szónokul, a népgyűlést nem engedélyezte.

A legénységi zsold felemelése.

— Axmann visszavonta indítványát. —

Budapest, október 30.

Az osztrák keresztény-szocialisták harcra sorakoztak. A delegáció tegnap esti ülésén — mint már jelentettük — elvtársuk, Axmann, benyújtotta azt az indítványát, hogy a delegáció szavazzon meg nyolczadfél millió póthitelt a legénység zsoldjának és élelmezésének javítására, s ezzel elvetette a konfliktus magvát a két delegáció között.

Ma azonban leszerelték a harcias Luegeristákat. Báró Schönai, a közös hadügyminiszter ugyanis, mint ismeretes, már tegnap kijelentette az osztrák delegációban, hogy a legénység helyzetén már a jövő évben javítani kell. Minden katona a kézi szerelvényekért havi huszonöt fillért, mosási költség címén pedig hetenkint husz fillért kap. Mind a kettőt készpénzben. Egy év múlva, 1910-re pedig föl fogja venni Schönai a költségvetésbe az Axmann által óhajtott tíz milliót. A keresztény-szocialisták ezzel megelégedtek és az indítványt ma visszavonták.

Schönai ezek a kijelentései azonban merőben ellenkeznek azokkal a megállapodásokkal, amelyeket a tavasszal a tisztii fizetések fölemelésének megállapításakor a két kormány és a közös miniszterek kötöttek. E szerint a megegyezés szerint a legénység helyzetének javítására a jövő évi közös költségvetésbe hét millió korona lesz fölveendő, míg Schönai már most kijelentette, hogy tíz milliót fog követelni. A közös hadügyminiszternek ez az állásfoglalása és a keresztény-szocialisták követelésének ez a honorálása egyenesen dezavválása. Wekerle Sándor miniszterelnöknek és a magyar törvényhozásnak, amelyet igazán a legnagyobb erélyvel kell visszautasítani. Kormánykörökben már látják is, hogy Schönai szókott modorában ismét túllőtt a célon. Wekerle Sándor miniszterelnöknel ma délután már ott voltak báró Aehrenthal és Schönai közös miniszterek, akik hosszabb ideig tanácskoztak a miniszterelnökkel.

Az osztrák delegáció különben ma már teljes gőzerővel dolgozott, hogy holnapra befejezze munkáját. Dél előtt fél tíz óráról délután fél öt óráig egyhuzamban tartott az ülés, az udvari ebéd után pedig este nyolcz órakor folytatták a tanácskozást éjjeli tizenegy óráig.

A mai ülésről tudósításunk a következő:

Az osztrák delegáció ma délelőtt folytatta a tegnap megkezdett hadügyi budget tárgyalását, azonban megcsappant érdeklődés mellett. Az osztrák delegátusok nagy része ugyanis résztvett a csepelszigeti löszgyárba rendezett kiránduláson. — Az ülésen jelen voltak: Schönai, Aehrenthal és Burián közös miniszterek és Montecuccoli tengerészeti parancsnok.

Madeyski lovag elnök az ülést féltíz órakor megnyitja és a következő interpellációkat jelenti be: Biankini a külügyminiszterhez egy dalmát családnak a görög-török háboru idején elsüllyedt Ovidio nevű hajójáért Törökországtól kért kárpótás dolgában; Biankini a közös pénzügyminiszterhez a Bosznia néhány vidékén fenyegető éhínség miatt; Biankini a közös pénzügyminiszterhez a Trebizafolyó szabályozása dolgában és a pénzügyminiszterhez a Dalmácia és Hercegovina-Bosznia határainak szabályozása ügyében.

Ezután Schönai közös hadügyminiszter felel a Biankini által a napokban tett interpellációra, mely az 1907. évi november 26-iki amnesztíra való jelentkezés határidejére vonatkozik. A miniszter kijelenti, hogy a kegyelemért két évig jelentkezhetni; minthogy gondoskodás történt, hogy az amnesztíráról a legtovábbi vidékek kivándorlói is tudomást szerezzenek, ezt a határidőt a jelentkezésre tökéletesen elegendőnek tartja. A jelentkezésre szolgáló idő kioldása katonai érdek ellen volna. Arra nincs fedezet, hogy a vagyontalan visszavándorlók költségét az állam viselje. De nem is helyeselné ezt, mert ezzel jogosulatlan és meg nem érdemelt anyagi előnyökhez jutnának éppen azok, akik megsértették a szolgálati kötelezettséget. Válaszol továbbá Schlegel delegátus minapi interpellációjára. Schlegel szövegét, hogy Gödel, a 3. számú dragonyosrezred szakaszvezetője brutálisan bánt egy dragonyossal. A miniszter elmondja, hogy az altiszt csakugyan pofozta a dragonyost és 1904. év karácsonyán nem engedte maródiviztre. A dragonyost később mindenféle betegség címén szabadságot s részére évi kis rokkantsági segélyt biztosítottak. A rokkant katona nyugdíjért a királyhoz fordult, de kérését elutasították, mert kisebb gazdasága van. A brutális szakaszvezető elvette büntetését, amennyiben degradálták s 4 havi szigorú börtönt kapott. Stocker delegátus egy tisztiszolga bántalmazása ügyében interpellált. Erre megjegyzi, hogy a tisztiszolgát kártérítési keresetével polgári per útjára utasították. Stanek delegátusnak a katonai bünvádi eljárás iránt beadott interpellációjára elmondja a miniszter, hogy a kész javaslatot már két évvel ezelőtt átdolgozta a két állam kormányával. Az elkészülő javaslatokat a parlamentek elé nem a hadügyminiszter, hanem a két kormány nyújtja be. Azt a kívánságát, hogy a tárgyalások nyilvánosságát nyomban rendeljék el, azért nem lehet teljesíteni, mert ezt csak törvényhozási úton lehetne megcsinálni, erről pedig most nem lehet szó. A hadvezetőség ilyen részletes reformmal különben sem állhat elő most. A katonai bünvádi eljárás revíziójában alkalmazni fogják a modern jog minden elvét.

Napirend előtt:

Dobernig delegátus az osztrák delegáció házában kérdését hozza szóba. 1889-ben már indítvány tétetett arra nézve, hogy a delegáció számára házat építsenek. 1906-ban üléseztek először a delegáció saját házában, de ez szűk, kényelmetlen rossz felszerelésű, a tárgyalásra alkalmatlan. Ezen segíteni kell.

Az elnök kijelenti, hogy segíteni fognak később a bajokon. Jelenleg azonban arra kéri a delegátusokat, maradjanak a tárgynál s gyorsan végezzék el munkájukat. (Helyeslés.)

Következett a napirend.

Eisterer az első szónok. Axmannak tegnap benyújtott indítványát, mely a legénységi zsold javítására irányul, helyesli. A honvédségi gyakorlatok tartamát 13 napon javasolja megállapítani.

Sustercic hosszasan foglalkozik a laibachi zavargásokkal s élesen bírálja a kirendelt katonaságnak a lakossággal szemben tanúsított magatartását.

Bomba lengyel nyelven beszél, majd németül folytatva, főként a mezőgazdák kívánságait sorolja fel.

Stöckler a két éves szolgálati idő behozatalát sürgeti. Foglalkozott az aratási szabadság kérdésével.

Dobernig azzal a kéréssel fordul a hadügyminiszterhez, szenteljen nagy gondot a karinthiai olasz határ inegerősítésére.

Nemec felhossa, hogy a katonaságnál az alacsonyabb rangúval szemben elkövetett brutalitásokat enyhén bírálja el. Szóvá teszi a prágai zavargásokat s kijelenti, hogy az ottani rendőrség nem teljesítette kötelességét. A demonstrációkat éretlen ifjak rendezték s a kivonult katonáktól a békés polgárok is inzultusokat szenvedtek, köztük képviselők is. Ha már a katonaságot kivézték, meg kellett volna hagyni, hogy a békés járőkelőkkel ne bánjanak durván. A csöcselék tüntető felvonulásainak betiltásával elejét lehetett volna venni a zavargásoknak. Ha

a világ minden rendes városában betiltják az ilyesmit, miért engedik meg éppen Prágában?

Wolf (dühösen közbekiált): Ez nem igaz!

Nemec: Bécsben sem szabad tüntető felvonulást rendezni a diákoknak!

Wolf: Hát meghívom önt szombat délben a Ringstrasséra!

Nemec: Bécsben egészen más a diákok felvonulása. Ellenben Prágában, ha a német diákok ilyen sétát rendeznek, minden más járőkelőt letaszgálnak a járdáról.

Wolf többször ellentmond. (Zaj.)

Nemec: Tessék Prágába jönni, meggyőződhetik róla!

Wolf: Ha önökön állana, még a lélekzettől is eltiltanák a németeket!

Nemec: Ha Karlsbadban 60 csehi szokolista ilyesmit tenne, agyonütnék őket!

Wolf: Hát csak a szocialistáknak szabad felvonulásokat rendezni? (Nagy zaj.)

(Seliger és Wolf képviselők közt éles szóváltás támad. Az elnök folyton csenget. A csend lassan helyreáll.)

Stanek cseh nyelven kezdi beszédét s szintén a prágai zavargásokról beszél, bírálva a kivonult fegyveres erőnek a közönséggel szemben tanúsított magatartását. A szónok azután a két éves katonai szolgálat behozataláról beszél s csodálkozását fejezi ki afölött, hogy annak költségei, a mult esztendőben 50, az idén pedig 80 millió koronával számíthatnak fel. A nép követeli a két éves katonai szolgálatot. Reméli, hogy az erről szóló törvényjavaslat mielőbb a parlamentek elé kerül. A költségvetést elfogadta. (Élénk helyeslés.)

Báró Schönai hadügyminiszter reflektál az összes eddigi felszólalók megjegyzéseire és sajnálatát fejezte ki a Laibachban történtek miatt. Szólt azután az állatorvosi főiskola helyzetéről. A miniszter kijelentette azután, hogy az expozéban kifejtette mindazokat az eszméket, melyek őt a minisztérium vezetésében vezérik.

Axmann delegátus a miniszter szavai után társai nevében visszavonta határozati javaslatát.

Schumeler delegátus Axmannal polemizál és azt bizonyítja, hogy az az indítvány, a melyet ő tegnap benyújtott, teljesen azonos azzal a javaslattal, a melyet a mult delegációban a keresztényszocialisták nyújtottak be. Amit a hadügyminiszter tegnap ígért a katonáknak, tulajdonképpen semmi.

Nemec, Sustercic és Axmann szavaiat igazítják helyre.

Lovag Kozlowski előadó zárószavában köszönetet mond Axmannnak, hogy a helyzetet fölismerve, indítványát visszavonta. Reméli, hogy a lovagias magyar nép ezt honorálni is fogja és nem tesz majd kifogást, ha a megállapított összegnél többet fognak az 1910. évre kérni a katonák számára.

A rendes hadügyi költségvetést ezután megszüntették és a rendkívüli szükségletek tárgyalására tértek át.

Gróf Clam-Martinić előadó a rendkívüli költség-előirányzatot ismerteti és elfogadásra ajánlja.

Blankini azon sajnálkozik, hogy a horvát nemzetellen szemben a hadvezetőség is azon a téves és igazságtalan állásponton van, a melyet a dualizmus korszaka óta a magyarok prepotenciája a monarchiára kényszerített. Ebben a tenorban folytatva, dühösen támadja a magyarokat, majd azt mondja, hogy a Nastics-ügyben egy vezérkari tiszt pénzt adott Nasticsnak leplezése miatt.

Fuchs alelnök ezért rendreutasítja.

Blankini: Egy tisztnek egy kémhez való viszonyáról van szó, jogunk van fölvilágosítást kérni. Szigorú büntetést követel a bűnös számára.

Kutscher a prágai eseményekkel foglalkozik és kijelenti, hogy az egész csehországi nemzetség szolidáris.

Wolf: Ez a mi hazánk, ha kell ököllel is megvédjük!

Kutscher: Részletesen beszél a cseh-német viszállyról és a hadsereget a németek számára követeli.

Schönburg herceg részletkérdésekkel foglalkozik. A két éves katonai szolgálati idő behozatalával a létszámot úgy kívánja emelni, hogy új csapatok létesítése helyett a béke-állományt növelni.

Az ülés ezután negyed öt órakor esti nyolcz óráig fölfüggesztik.

Lovag **Madeyski** elnök negyed kilencz órakor ismét megnyitja az ülést.

Klofác tiltakozik az ellen, hogy az adópénzeket katonai kisérletezésekre fordítsák. A királyi testvérek feloszlását kívánja. A hadseregben germanizálnak és magyarosítanak, tehát nem fogadják el a költségvetést.

Wolf tiltakozik az ellen, hogy katonákat tisztiszolgákkal alkalmazzanak.

Gróf Clam-Martinić előadó azt hiszi, hogy a delegáció nevében is kérheti a tábori mozgókönyhák lehető gyors beszerzését. Kéri a rendkívüli költség-előirányzat elfogadását.

A rendkívüli hadi költség-előirányzatot ezután megszüntették és rövid vita után elfogadták a hadseregszállítási albizottság javaslatát.

A következő ülést holnap délelőttre tűzik ki, amelynek napirendjére a még hátralevő költségvetéseket tűzik.

Axmann delegátus konstatálja, hogy a gyorsírói feljegyzésekben beszédében hiba csuszott, amelyet helyreigazít.

Elnök sajnálkozását fejezi ki és kijelenti, hogy a hibát már helyreigazították.

Az ülés éjjel háromnegyed tizenegy órakor végződött.

A Balkán-kérdés.

— Változás az orosz külügyi vezetésben. —

Budapest, október 30.

Napok óta terjesztik azt a hírt, hogy Anglia kész elismerni Bosznia annexióját, sőt hogy ebben az irányban a konstantinápolyi angol nagykövet lépéseket tett a portánál is, hogy a megakadt tárgyalásoknak új menetet adjon. Londonból ma határozottan megczáfolják ezt a hírt, azzal a nyomatékos hozzátevéssel, hogy Anglia álláspontja ebben a kérdésben nem változott. Az angol kormány tehát ma is azon a merev állásponton van, mint az annexió bejelentése idején, amikor az angol sajtó hü tikrét adta a londoni diplomácia magatartásának.

Izvolszki külügyminiszter napjai, úgy látszik, meg vannak számlálva. Párisi jelentések szerint lemondása már csak idő kérdése. Alkalmat akarnak neki még adni, hogy politikáját a dumában megvédelmezhesse, melynek megtörténte után a csár másra fogja bízni a külügyek vezetését.

Utódjául Wittet említik, ki mint pénzügyminiszter és mint az alkotmányos rezsim első miniszterelnöke, de különösen mint a portsmouthi béke megalkotója, nemzetközi tekintélyt szerzett magának.

Izvolszki bukását ingadozó politikájának köszönheti. A balkáni események folyamán kiderült, hogy Bosznia annexiója a buchlaui találkozón a tanácskozások egyik tárgyát képezte. Nem bírta azt a tényt sem megczáfolni, hogy a buchlaui tanácskozáson szőnyegre került Oroszország egynemű kívánsága, melynek teljesítésére meg akarta nyerni a monarchia támogatását. A tények nagyon megnehezítették Izvolszkinak azt a szerepét, hogy magát, mint Törökország barátját tüntesse fel a világ előtt. Hiszen az ő eszméje volt az is, hogy Szerbia és Montenegró területi rekompenciát kapjanak és hogy e kívánalmakat bevegyék a nemzetközi konferencia programjába. Álláspontja oly nagy mérvben mozgott a szélsőségek között, hogy még a francia diplomácia sem merte magát azzal azonosítani.

Ily körülmények között teljesen érthető, hogy a csár nincs megelégedve Izvolszki politikájával. Oroszországnak talán sohasem volt még oly szüksége a békére, mint ma. A japán háború és a közvetlenül utána következő belső zavarok oly mély sebeket ütöttek Oroszország testén, hogy a csári birodalomnak évtizedekig tartózkodnia kell minden kalandos politikától, mely esetleg a háború veszélyének tenné ki az országot.

Izvolszki e szempontokat figyelmen kívül hagyta és ezért a csár alkalmatlannak találja Oroszország külügyi politikájának vezetésére.

Ma a következő híreket kaptuk:

Izvolszki bukása.

A csár tegnap Péterhofban fogadta Izvolszkit, aki jelentést tett neki külföldi utazásának eredményéről. A csár a kihallgatáson engedelmet adott Izvolszkinak arra, hogy a birodalmi дума előtt beszéljen, azonban a miniszter nyilatkozatát a дума titkos ülésében fogja megtenni. Izvolszki tegnapelőtt hosszasan tárgyalt gróf Berchtold osztrák-magyar nagykövettel kihallgatásának elhalasztása dolgában. Dumakörökben nagy az elkeseredés a kormány ellen, mert megtiltotta Bogadin tanárnak, hogy Bosznia-Hercegovina annexiójáról tiltakozó beszédet mondjon. A reggeli ebéden, amelyet Komjakov dumaelnök a szerb vendégeknek adott, az összes szónokok kijelentették, hogy az orosz közvélemény semmi szín alatt sem fog együtt menni a tehetetlen orosz diplomáciával.

A párisi jól értesült körökben biztosra veszik, hogy Izvolszki nem sokáig marad az orosz külügyminisztérium élén. Eljárása Bosznia-Hercegovina annexiójának ügyében nemcsak Bécsben keltett elkeseredést, hanem Londonban és Párisban is, ahol szemére vetik Izvolszkinak, hogy szeptember eleje óta tudomása volt az osztrák-magyar monarchia terveiről, de még csak a legtávolabbi célzással sem értesítette róla a párisi és a londoni kormányt. Bécsben azt hiték, hogy Izvolszki a barátságos kabineteket alkalmas formában be fogja avatni a monarchia szándékába, de nem tette; a francia külügyminiszter nagyon meg volt lepődve, mikor gróf Khevenhüller-Metsch párisi osztrák-magyar nagykövet közölte vele kormányának szándékát. A tárgyalások során Izvolszki Párisban és Berlinben sok kellemetlenséget szerzett. Csak a konferencia programjának elstetett publikálására kell utalni, amely majdnem súlyos bonyodalmakat támasztott. De Berlinben is nem egy ízben olyan állításokat kockáztatott az orosz külügyminiszter, amelyek nem bizonyultak valóknak és nemcsak Bécsben, hanem Párisban is nagy megütközést keltettek. Kétségtelen, hogy Izvolszki már a legrövidebb idő alatt le fog mondani és valamely nagykövetség élére kerül. Utódjául első sorban Witte gróftot emlegetik, de kivülre Csarikownak is vannak kilátásai. Csarikow azonban pánszláv érzelmi politikus és nem valami lelkes barátja Ausztriának, ezért valószínű, hogy a közel napokban nagy változások fognak végbemenni az orosz külpolitika vezetésében.

Izvolszki külügyminiszternek a "dumában teendő nyilatkozatát a minisztertanács előzetesen meg fogja vitatni, hogy a nyilatkozat a kormány deklarációja legyen. Izvolszki a tegnapi audiencián beszámolt a csárnak külföldi utjáról, aztán Pasiccsal tanácskozott, míg a nagyhatalmak diplomáciai képviselőivel csak ma fog találkozni. Nyíltan beszélnek arról, hogy Izvolszki utja a külföldön, különösen Berlinben, kudarczsal járt. Az egész sajtó pártkülönbség nélkül támadja Izvolszkit s a lapok olyan heves kifakadásokkal illetik, hogy az reprodukálhatatlan.

Párisi kormánykörökben híresztelik, hogy az orosz külügyminisztériumot nemsokára francia mintára fogják átalakítani, oly módon, hogy a külügyminiszter személyében történő változások esetén a diplomáciai vezetés állandó legyen. A francia külügyminisztériumban már évek óta bevált ez a rendszer és Louis a diplomácia feje. Hasonló állást fognak kreálni az orosz külügyminisztérium kebelében is s arra Wittet emlegetik.

A „Pol. Corr.” pétervári levelet tesz közzé, amely a következőképp hangzik:

Izvolszki urnak néhány nap előtt történt visszaérkezése óta a közvélemény az eddiginél még

élénkebben kezd a külügyi helyzettel foglalkozni és feszült érdeklődéssel várják azokat a közléseket, amelyeket a külügyminiszter a dumának tehet, ha a csár megadja a szükséges engedélyt. A Times itteni tudósítója azt jelentette lapjának, hogy az osztrák-magyar nagykövet fogadása után a csár végre meg fogja tudni az igazságot e találkozás eredményéről, miután gróf Berchtold részt vett azon és a párisi Figaro e hó 25-iki számában megjelent entrefiletben ugyanez az állítás van meg. Nehéz volna megállapítani, vajjon ez az információ honnan származik. Az azonban bizonyos, hogy gróf Berchtold a két miniszter konferenciáján nem vett részt.

A monarchia és Törökország tárgyalása.

Londonból jelentik, hogy minden alapot nélkülöz az a Bécsben ma közzétett lapjelentés, amely szerint William Goschen nagykövet utasítást kapott, hogy közölje ő felségével, hogy Anglia nem gördit nehézségeket Bosznia és Hercegovina anektálása elé. Ilyen utasításokat a nagykövet egyáltalában nem kapott. Az angol kormány álláspontja ebben a kérdésben nem változott.

Pallavicini János örgróf, a monarchia konstantinápolyi nagykövete, egy újságírónak egy beszélgetés során a következőket mondotta:

— Az Ausztria-Magyarország és Törökország közötti közvetlen tárgyalások annál kevésbé akadhatnak fenn, minthogy ilyen tárgyalások egyáltalában nem is voltak folyamatban. Mindeddig csupán egyszerű véleménycseréről, barátságos és kötelesség nélküli való beszélgetésről lehet szó, amelyeket a bájrám-ünnep után folytatni fogunk. A megbeszélések a bosnyák-kérdésre is kiterjedhetnek, ámbar nekünk ebben az ügyben nincs mit megbeszélni, mert ez „fait accompli”. Ezt tudja Törökország is. Rendes körülmények között megelégedtünk volna Törökország részéről a „fait accompli” hallgatóságos elismerésével, az annexió formális elismerésétől eltekintettünk volna és Törökországhoz való helyzetünk a legkevésbé sem változott volna meg. Most azonban, hogy a konferencia eszméje felmerült, másként állanak a dolgok. Ha a konferencia elmarad, akkor marad minden a régiben; ha azonban megtartatnák, akkor mindenesetre már előzőleg kérnünk kellene a portától az annexió formális elismerését. Vajjon a konferencia létrejön-e, vagy sem, az ma bizonytalan. A monarchia részéről ismételtelen kijelentették, hogy ez a „fait accompli”-kérdés a konferencia tárgyává nem tehető. Nélkülünk a konferencia el sem képzelhető. Hasonlóképpen Németország nélkül sem, amely pedig ebben a kérdésben teljesen mellettünk áll. Ha a konferencia mégis összeülne, az mindenesetre megnyugtatólag hatna a mai bizonytalanság és nyugtalanság csillapítására. Novakovics szerepléséről mit sem tudok. Könnyen elképzelhető azonban az, hogy a portával közölni akarja, hogy a monarchia részéről Törökországgal szemben jogtalanság történt; továbbá, hogy Szerbia és Montenegró életérdekei ugyancsak fenyegetve vannak a monarchia részéről, végül, hogy mindezek után Szerbia és Montenegró Törökországnak természetes szövetségesei egy, a monarchia ellen indítandó háborúban.

A „Tanin” azt a meglepő hírt közli, hogy Törökország és Anglia Törökország területi épségének a megvédelzése végett véd- és daczsövetséget kötöttek.

A szerbek kudarcza.

A trónörökösztől és Pasicstól érkezett hírek nem jelentenek semmiféle pozitív eredményt. A politikai és kormánykörök e miatt nagyon el vannak kedvetlenedve, mert tudják, hogy abban az esetben, ha a külföldi misszió nem tud eredményt fölmutatni, ennek csak rendkívül súlyos belső válság lehet a következménye.

A szerb trónörököszt mérvadó helyről figyelmeztették, hogy gróf Otosac név alatt felvett inkognitóját pétervári tartózkodása alatt semmi esetre le ne tegye. A trónörökös ma fog a csárnál Péterhofban kihallgatáson megjelenni, de a

pánszláv körök már teljesen kijózanodtak abból az illuziójukból, hogy ezen kihallgatáson valami olyan dolog történhetne, mely e körök harcias hangulatát bármiképpen is igazolhatná.

Bolgár-török megegyezés.

A Temps jelenti Szófiából, hogy Törökország és Bulgária között előzetes szerződés jött létre, mely szerint Törökország elismeri Bulgária függetlenségét és ezért Bulgária kártalanítást fizet a keleti vasutak és a Kelet-Rumélia hűbér fejében, de Bulgária nemzeti érzékenységének kimelése céljából a hűbér szót nem használják.

Bécsi jelentések szerint azonban megczáfolják Bulgária és Törökország közt létrejött előzetes szerződést. A két bolgár megbízott Konstantinápolyban tartott előzetes tárgyalásai ugyan nagyon szolid alapot teremtetek a további tárgyalásokra, határozott eredményt azonban eddig még nem értek el.

A Berliner Tageblatt konstantinápolyi tudósítója táviratozza, hogy alaptalanok azok a hírek, mintha a konstantinápolyi német nagykövet interveniált volna Törökország és Bulgária között a megindult egyezkedések során. Báró Marshall német nagykövet legfeljebb azt a tanácsot adhatta a portának, hogy iparkodjék Ausztria-Magyarországgal megegyezésre jutni, mert csak így módon remélhető, hogy a konferencia hamarosan létrejöhessen. Csak ilyen irányban közvetített a konstantinápolyi német nagykövet.

A Malinow-minisztérium marad.

Ferdinánd király és a Malinow-minisztérium között elsimultak az ellentétek. A kormány alkalmazkodott Ferdinánd király kívánságaihoz s mivel Malinow most már hajlandó Törökországgal békülékeny hangon tárgyalni, a kormányválság nem fog kitörni. Szent a béke az uralkodó és kormánya között, ami elsősorban Takew Mihály belügyminiszter érdeme s ezért Ferdinánd király Takewnek köszönete jeléül arcképet ajándékozta, amely a királyt nemzeti parasztviseletben ábrázolja. Az itteni francia követ is jelentékeny fáradozást fejtett ki, hogy elsimítsa a válságot. Nagy örömmel látják a bolgár fővárosban, hogy az összes nagyhatalmak diplomáciai képviselői a személyes érintkezésben az uralkodót felségnek szólítják, ami nyilván utasításra történik s általános az a nézet, hogy ez az első lépés Bulgária új állami jogi helyzetének elismeréséhez.

Üszkübből jelentik, hogy a macedóniai bolgár forradalmi bizottság Ferdinánd királyt halálra ítélte, mert királyi méltóságának elérésével személyes érdekének fölládozta Macedónia autonómiáját.

A helyzet Törökországban.

A Lokalanzeiger párisi tudósítója az ott élő ifju-törökök körében kérdezősködött, hogy mi igaz a nyolcz nap óta egyre határozottabban fellépő hírekből, melyek azt ujságozzák, hogy az ifju-törökök forradalmi tervekkel foglalkoznak és államszínre készülnek egy török herceg érdekében. Megtudta, hogy a tulzóki pártja Abdul Hamid szultán két fivére közül nem az öregebbiket, Rosad herceget, hanem a trónöröklési rendben harmadik helyüzt számbajövő Jussuf hercegnek negyvennyolcz éves fiát, Sulejmant kívánják a trónon látni, de csak szulánna kiáltanak ki, anélkül, hogy a kalifa címmel is felruháznák, mert ezt a rangot Serib mekkai hercegnek szánták, aki bizonyára kész lesz arra, hogy alkalmas pillanatban a szent háborút proklamálja.

Az új-török bizottságok kongresszusa határozatképpen kimondotta, hogy az új-török bizottság ezentúl mindennemű demonstrációtól tartózkodni fog. A bizottság tagjainak ezentúl nem lesz szabad közügyekben közbenjárni, miután ez csakis a hatóságok működését zavarja. A kongresszusnak mérsekeltebb irányba való terelését mindenütt megelégedéssel fogadják, mert azt hiszik, hogy ezáltal elejét veszik a már eléggé elharapódzott reakciónárius mozgalomnak.

Szalonikii ifju-török központi bizottság a konstantinápolyi helyőrség csapataiban és a palota testőrségében egyáltalán nem bizik, Macedóniából hat zászlóaljat rendeltek a fővárosba. Egy batallion már Konstantinápolyba érkezett s ott nagy feltűnést

keltett. A második zászlóalj legénységét tegnap szállították hajóra.

Minden hivatalos czáfolat dacára a hadi készüldés lázasan folyik. Konstantinápolyból ezer darab tábori sátor és hatalmas szállítmány egyenruha érkezett ma Szalonikibe. Holnapra tűzérési lovakat jeleztek a fővárosból.

Az Etnosz görög ujság értesülése szerint Cyrusziget lakói a szigetnek Görögországhoz való kapcsolását követelik és ebben a dologban legközelebb memorandumot fognak intézni a connaughti hercegre.

A nagyvezér ellen irányuló sajtótámadások mind gyakoribbakká válnak. A Tanin támadó ciklében kifejti, hogy Kiamil pasa nem viseltetik bizalommal miniszter társai iránt. Ugy látszik, hogy a nagyvezér megbizik az egész világban, az ujságírókban is, csak éppen kollégáiban nem. A lap autentikus információi szerint a tárgyalásokra vonatkozó levelezést a miniszterek előtt titkolják, akik éppen erre való tekintettel kijelentették, hogy Kiamil pasával nem értenek egyet. A mozgósítás ügyében tett intézkedések egyelőre lassu tempóban történnek, aminek egyik oka a Ramazán-ünnep. Most, hogy az ünnepek elmúltak, feltehető, hogy a katonai diszpozícióknak gyorsabban lesz foganatjuk. A cserkeszek ugyanugy, mint az albánok, hetvenöt törzsiönök által aláírt kijelentést intéztek az ifjutörök-bizottsághoz, amelyben husz lovasezredet ajánlanak fel a háboru esetére. A kormány, valamint az ifjutörök-bizottság odatörekszik, hogy ily ajánlatokat inszcenáljon, ami nézete szerint úgy a bel-, mint a külföldre nagy hatással van.

Legújabb híreink.

Cettinjéből táviratozzák, hogy a határon a maga slatokon ágyukat állítottak föl és az egész lakosság fölfegyverkezve minden órában várja a háboru kitörését.

Külföldön és Bécsben elterjedt, azzal a hírrel szemben, mintha a belgrádi orosz követnek és nejeinek kellemetlenségei lettek volna a zimonyi rendőrséggel, nevezetesen, mintha az ottani rendőrség a követnek és nejeinek utipodgyászát átkutatta volna, a zimonyi rendőrség kijelenti, hogy a zimonyi vámhivatal közegei a követnek és nejeinek podgyászát vámvizsgálat tárgyává tették, mint ahogy minden utasnak podgyászát megvizsgálják. Meg kellett ezt tenni azért is, mert a belgrádi orosz követ nem mondta meg, hogy ő kicsoda. A szokásos vámvizsgálaton kívül, amely a legnagyobb rendben folyt le, semmi sem történt. Rendőri beavatkozásról szó sem volt.

Illetékes helyről közlik, hogy a krétai kérdés nem fog a berlini szignatárius hatalmak konferenciája elé kerülni, hanem csak a védőhatalmak, Görögország és Törökország hatáskörébe utalják. Általános a vélemény, hogy Kréta Görögországgal való egyesülésének nem lesznek nagyobb akadályai.

Szerajevóából jelentik, hogy egyre sürűbben jönnek a jelentések, hogy a szerb határon az átkelési pontokon, az érvényben levő szabályok szigorú betartása ellenére, sem engedik át a Boszniából érkezőket. Ha ezek a hírek valóknak bizonyulnak, akkor a boszniai határon hasonló megtorló intézkedéseket fognak életbeléptetni.

KÜLFÖLD.

Az osztrák helyzet. Báró Beck osztrák miniszterelnök ma éjjel Budapestről visszautazott Bécsbe. A miniszterelnök, ki ma délelőtt a folyó ügyeket intézte el, megjelent az osztrák delegáció ülésén. A delegátusok élénken tárgyalták az osztrák képviselőház feloszlásának lehetőségét. Általános volt a nézet, hogy Latour, Clam-Martinic és Merveldt előtérbe lépése irányváltás eshetőségét jelenti. Arról biztosítanak, hogy a keresztényszocialisták, a csehek és lengyelek koalícióba lépnek, ennek megtörténte után feloszlatták a Reichsrathot s remélik, hogy az új választások után a koalíció nagy többséggel kerül a parlamentbe.

A cseh zavargásokról a következő híreket kaptuk:

Prágában a mai nap nyugodtan folyt le. Egyes lapoknak azon híre, hogy vasárnap számos idegen diák érkezik Prágába más ausztriai városokból, sőt a német birodalomból is, megbízható forrásból nyert értesülés szerint minden alapot nélkülöz. —

Aussigban tegnap este 8 óráig teljesen nyugodt volt a város, ekkor azonban többnyire a munkásosztályhoz tartozó fiatal emberek gyülekeztek a Marktplatzon. A rendőrség megtisztította a teret és nyolcz ellenszegülőt letartóztatott. Erre helyreállt a rend. — Cseh Leipában este a vásártéren csoportosulások történtek, ami arra indította a rendőrséget, hogy a teret kiiritsse. Este 9 óra után a rendet többé nem zavarták. — Brűxben a tegnapi est a széleskörű intézkedések folytán az egész városban rendezettség nélkül folyt le. — Königshofenben tegnap este nagy kihágások fordultak elő. Egy nagyobb csapat fiatal ember, többnyire a cseh nemzeti, a szocialista és cseh radikális párt hívei átvonultak a város utcáin, bevették a német otthon összes ablakait és körülzárták a házat, a honnan a jelenlévők hosszabb ideig nem tudtak távozni. Bevették az ablakokat valamennyi német tulajdont képező gyárban, valamint német magánházakban is. Balei rendőrbiztost kődobás sulyosan megsebesített. Neumann gyártulajdonos nyaralójában az automobilt tönkretették. A kihágások késő éjszakáig tartottak. Ma reggel 40 főnyi csendőrség ment Königinhofba és egy zászlóalj joesztadti gyalogságot helyeztek készenlétebe. — Saatzban is fokozott mértékben ismétlődtek a tüntetések, amelyeken mintegy 2000 ember vett részt. A tömeg ismételten megkísérelte, hogy a cseh épületek, a kerületi kapitányság és a helytartósági tanács lakása elé kerüjön. E szándékot azonban a csendőrség és rendőrség meghiúsította. A tüntetések 11 óráig tartottak, anélkül azonban, hogy kihágások fordultak volna elő. — Thurnban 12 embert tartóztattak le. Éjjel 1 órakor a rendet sikerült helyreállítani. A tüntetések a német nemzetietől indultak ki és a csehek ellen irányultak.

Vilmos császár nyilatkozata. A Figaro ma hosszasan foglalkozik a Daily Telegraph leleplezésével s azt írja, hogy a császár nyilatkozatait közölni nagy ügytelenség volt s aki ezt tette, ártott a német diplomáciának. A leleplezés nem alkalmas arra, hogy emelje a német diplomácia presztizsét. Az első kísérletet még régebben megtette a német császár, amikor gróf Muraviev berlini orosz nagykövet után tapogatózott Noailles marquis francia nagykövettel. A két diplomata Berlinben egy nap tanácskozott s este a színházban, Rejane asszony vendégjátéka közben Vilmos császár beszélgetett Noailles marquissal, aki Souper-ra volt hivatalos a császárhoz. Ebéd alatt a császár kizárólag politikáról beszélt a francia nagykövettel. Meglehető izgatottsággal mondta, hogy az angolok megérdemlik sorsukat és Transvaalban a korrupció és a telhetetlenség méltó büntetésben részesül.

— Egytől-egyig mind ilyenek és Chamberlain mindnyájukat kezében tartja — így szól a császár Noailles marquishoz. De mondott a császár még sok egyebet is, Edvárd király környezetéről pedig fellelte becsmérlően szólott. Szavait így végezte a császár:

— Ali, ha egyszer valamennyien össze tudnánk fogni ellenük!

A francia nagykövet még azipar táviratban tett jelentést minderről kormányának s az akkori külügyminiszter, Delcasse azonnal összeült tanácskoznival Waldeck Rousseau miniszterelnökkel s aztán mindketten tanácsot kértek Loubet elnöktől. Noailles marquis már másnap megkapta Delcasse választát, amely úgy szólott, hogy Franciaország kész szövetségesének, Oroszországnak beleegyezése esetén ententera lépni Németországgal, de csak gyarmati kérdéseket illetően, mindenesetre előzetesen tudnia kell, hogy Németország milyen messze kíván a megegyezés terén menni. Noailles marquis a megbízás-hoz képest kísérletet tett, hogy megtudja a birodalmi kancellár nézetét, de Bülow hercegtől kitérő választ kapott.

A császár-interview hatására jellemző, hogy még Stead, a híres békeapostol is egészen harcias kedvű lett s azt hangoztatja, hogy nyomban hozzá

kell látni hat új Dreadnought-típusú hadihajónak építéséhez, mert Vilmos császárnak Anglia irányában nyíltan bevallott ellenséges indulata miatt meg kell tenni mindent a tengeri szuperioritás fentartására.

A mára várt hivatalos közlemény a császár-interjúról nem jelent meg. A Norddeutsche Allgemeine hallgat s beéri azzal, hogy cizálja a Stándard egy mai cikkét, amely Vilmos császárról barátságos hangon ír. A császár ma az ujonczok felesketése alkalmával beszédet mondott, de az ügyet egy szóval sem érintette. A Rheinisch-Westfälische Zeitung jelzi, hogy a birodalomgyűlés elé a kormány törvényjavaslatot fog terjesztetni az alkotmány megváltoztatásáról és a módosítás értelmében ezentul a birodalmi kancellár a külügyi politikát nagyobb személyes felelősséggel fogja vezetni, mint eddig.

Osztrák tartománygyűlések. A bukovinai tartománygyűlés letárgyalta a tartománygyűlési tükös és közvetlen választói jog behozataláról, valamint az e célból kiküldendő kilenc tagu parlamenti bizottság megválasztásáról szóló törvényjavaslatokat. A tárgyalás alatt lévő javaslatokat elfogadták és Abrahamovic indítványát az állandó bizottsághoz tették át.

A salzburgi tartománygyűlés elé javaslatot terjesztettek a vadászati jog korlátozásának megváltása tárgyában. Gróf Schafgotsche tartományi elnök szerint a javaslat még nem érett meg arra, hogy határozattá emeljék. Indítványát a gyűlés elvetette és megkezdte a javaslat részletes tárgyalását, majd elfogadta azt.

A дума ülése. A pétervári lapok több dumaképviselőnek tettelemző kijelentéseit közlik. Puriskevics szélső-jobboldali jóvátehetetlen hibának tartja, hogy lemondott a szólás jogáról. Fedezni akarta a kadet-párt intrikáit, akik pártérdekéből Oroszországot a háboruba akarják vinni. Polonsow oktoberista szerint a kadetpárt cselet vetett a dumának. A félhivatalos Russija szerint Maklakow kadetpárti a pánszláv eszmét pártvezélokra használja fel. A Grasdanicum című konzervatív lap óva inti a dumát, hogy ne bocsátkozzék politikai kalandokba. A liberális sajtó helyesli a дума határozatát, kiemelve a szláv érdekek közönségét.

Változás a belga kormányban. Lipót király ma Renckin eddigi igazságügyminisztert gyarmatügyi miniszterre és De Landsheere brüsszeli képviselőt igazságügyminiszterre nevezte ki. A földmívelésügyi minisztérium resszortját, melyet ideiglenesen Hellekutte vasutügyi miniszter vezetett, a Sollaerth miniszterelnök vezetése alatt álló belügyminisztérium veszi át.

Az oroszok Perzsiában. Számos angol liberális képviselő, aki a perzsiai ügyek menetével nincsen megelégedve, bizottságot alakított. Ebben a bizottságban tegnap négy perzsa volt képviselő jelentést tett a helyzetről. Ezek kijelentették, hogy Teherán orosz uralom alatt van, Liákov ezredes gyakorolja a legfelsőbb hatalmat és még a katonai bíróságokban is ő elnököl. Orosz ágensok mindenütt rágalmazták a parlamentet. Ha az oroszok Tebriszt okkupálják, akkor egész Perzsia az ő uralmuk alá kerül.

EGYHÁZAK.

— (Antal Gábor jubileuma.) Májusban volt negyven éve, hogy Antal Gábor főrendiházi tag, dunántúli ref. püspök, mint komáromi lelkész megkezdte papi pályáját. E ritka évforduló alkalmából impozáns ünnepséget szándékozik rendezni a komáromi ref. egyház, lelkésze tiszteletére. Ez ügyben a presbitérium, a lótekonny öngyűlés és a ref. ifjúsági kör vezetői már értekezletet tartottak és az ünnepély programjának megállapítására megalakult egy bizottság, mely felír az egyházkerülethez, hogy a jubileummal egy napon tartassék meg az egyházkerület közgyűlése Komáromban s így az ünnepély impozánssabb lesz.

— (Angol vallásos előadások.) Hall János edinburghi református lelkész, kiváló szónok, november 1-től kezdve minden nap vallásos előadásokat fog tartani, melyeken a keresztény vallás alapigazságait fogja gyakorlati szempontból megvilágosítani. November 1-én, vasárnap délelőtt 12 órakor a hold-utcai templompületben fog angolul prédikálni, november 3-tól kezdődőleg minden nap délután fél öt

órákor bibliamagyarázatot tart evangéliumi munkások számára tolmácsolás nélkül. Nov. 1-én és 8-án este fél hétkor, hétköznapokon este fél nyolczkor nyilvános előadásokat tart, melyek magyarrá fognak tolmácsolni. Fogadtatására október 31-én, szombaton délután hat órákor a skót misszió nőszövetsége teastélyt rendez a Hold-utca 17. sz. alatti tereben, hol a többi összejövetelek is tartanak. Protestáns körökben élénk érdeklődéssel várják a tudós vendéget és előadásaitól nagy erkölcsi sikert remélnék.

A király asztalánál.

— Delegációs udvari ebéd. —

Budapest, október 30.

Ma este hat órákor volt a budavári királyi palotában az utolsó udvari delegációs ebéd. Az ebéd ismét a palota délkeleti sarkában levő ugynevezett régi táncteremben volt és a meghívottak a mellette levő két nagy tereben gyülekeztek. Pontban hat órákor a király magánlakosztálya felé vezető szárnyas ajtó megnyíltak, megjelentek gróf Apponyi Lajos, magyar udvarnagy és Montenuovo főudvarmester, majd utánuk belépett a király, aki huszár tábornoki egyenruhát viselt.

Ő felsége előbb Madeyskit, az osztrák delegációs elnökét, majd gróf Zichy Tivadart, a magyar delegációs elnökét szólította meg, azután a magyar főudvarnagy és a főudvarmester vezetésével megindult az étterem felé.

A király a két delegációs elnöke között foglalt helyet. Madeyski Szaniszló lovag mellett báró Aehrenthal-Lexa Alajos közös külügyminiszter, Schönburg-Waldenburg herceg, Széll Kálmán, és gróf Montecuccoli Rajmond, tengerészeti főparancsnok ült, gróf Zichy Tivadar mellett pedig báró Beck Vladimir, osztrák miniszterelnök, dr. Wekerle Sándor miniszterelnök és báró Schönaich Ferencz tábornagy, közös hadügyminiszter foglalt helyet. Az ebéden ő felségén kívül részt vettek:

Az osztrák delegáció részéről: Madeyski Szaniszló lovag, elnök, dr. Fuchs Győző alelnök, Axmann Gyula, dr. Baernreither Mária József, Biankini Juraj, gróf Clam-Martini Henrik, Ceglinski Gergely, Dobernig József, dr. gróf Dzieduszycki Béla, Fon József, dr. Glabinski Szaniszló, Kienzl József, dr. lovag Kozłowski-Bolesta Vladimir, Kulp Vojtech, Kutscher Ferencz, gróf Merveldt Ferencz, dr. Mettal Ottó, báró Morsey Ferencz, dr. Rizzi Lajos, dr. Schlegel József, herceg Schönburg Alajos, gróf Sternberg Lipót, Stöckler József, gróf Stürgkh Károly, Thurner Márton és Wolf Károly;

a magyar delegáció részéről: Gróf Zichy Tivadar elnök, Barabás Béla alelnök, Bakonyi Samu, gróf Batthyány Lajos, Bernáth Béla, Bogdanovics Luczian patriárka, gróf Cziráky Antal, Issekutz Győző, Laszkary Gyula, gróf Mailáth József, Medakovics Bogdán, Miklós Ödön, Nagy Emil, Okolicsányi László, Sággy Gyula, Szabó István, Szentiványi Árpád, Széll Kálmán, Tomicz György altábornagy, Tuskan Gergely, gróf Werckheim István, gróf Zichy János és gróf Zichy Miklós;

a közös külügyminisztérium részéről: báró Aehrenthal miniszter, gróf Eszterházy Pál osztályfőnök, Pogatscher Rezső követ, báró Tallian Dénes udvari tanácsos, lovag Günther osztálytanácsos;

a közös hadügyminisztérium részéről: báró Schönaich Ferencz tábornagy, miniszter, Hoffmann Hugó altábornagy, Bacsák Zsigmond vezérőrnagy, Treidler János tábornok-hadbíró, Eschler Emil és Czapp Károly ezredesek; Okrugics Márk osztályfőnök, báró Klingspor Guidó alezredes, Kramer Gusztáv őrnagy, Hiller Rezső főhadnagy, Blazeg Károly és Anderka József főhadbírsok, Burger Márton százados;

a tengerészeti osztály részéről: gróf Montecuccoli tengernagy, Kuchinka József főbiztos és Lucich Károly sorhajóhadnagy;

a közös pénzügyminisztérium részéről: báró Burián István miniszter, Dobra Henrik osztályfőnök és dr. Szalay László udvari tanácsos;

a közös legfelsőbb számszék részéről: báró Pléner Ernő elnök, Kostyál Zsigmond udvari tanácsos és Tartoll Béla udvari titkár;

dr. Wekerle Sándor és báró Beck miniszterelnökök, Ábrányi Kornél miniszteri tanácsos;

Montenuovo herceg, ő felsége második főudvarmestere, gróf Apponyi Lajos magyarországi udvarnagy, gróf Paar és báró Bolfras főhadsegédek, lovag Schiessl kabinet-igazgató, Daruváry osztályfőnök, dr. Kerzli vezértörzsorvos, Spányik, báró Bronn, gróf Hoyos és Margutti szárnysegédek, Bartha őrnagy, Dadányi őrnagy, gróf Marshall kapitány, Linhart főhadnagy és az őrség parancsnoka.

Az ebéd menüje a következő volt:

Diner du 30. oktobre 1908.
Potage Durham
Timbales a la Toulouse
Medaillons de branzinó a l'Astracan
Piecé et filet de boeuf
Ailerons de perdreaux a la Verry
Mousse de foie gras a la Strasbourgeoise
Sorbet
Chapons rotis, salade, compote
Cardous a la moelle
Charlotte a la francaise
Fromage
Glaces méléés
Dessert.

Az ebéd alatt a mellék-teremben elhelyezett katonazenekar hangversenyzett.

Őfelsége ebéd közben élénken beszélgetett a delegációs elnökeivel, de különösen gróf Zichy Tivaddal társalgott sokáig. Általánosán feltűnt a király jó kedélyhangulata. Az ebéd körülbelül ötnegyedóra hosszat tartott.

Ebéd után őfelsége a szomszédos kis terebe ment át, ahol kezdetét vette a cercle. Őfelsége először Madeyski-t, az osztrák delegációs elnökét szólította meg, majd gróf Zichy Tivadarhoz, a magyar delegációs elnökéhez lépett, mivel hosszasan elbeszélgetett. Hosszasabban beszélgetett még a király báró Aehrenthal-Lexa Alajos közös külügyminiszterrel, dr. Wekerle Sándor miniszterelnökkel, báró Beck Vladimir osztrák miniszterelnökkel, báró Schönaich Ferencz közös hadügyminiszterrel, báró Burián István közös pénzügyminiszterrel, Széll Kálmánnal és Schönburg-Waldenburg herceggel. A magyar delegáltak közül Bogdanovics Luczian karlóczai szerb patriarkával, Okolicsányi Lászlóval, a hadügyi bizottság előadóival és Miklós Ödönnel beszélgetett még a király. Az osztrák delegáció több tagját is megszólította őfelsége, köztük Kraini paraszt képviselőt, ki nemzeti viseletben jelent meg. A cercle után őfelsége visszatért lakosztályába s ezzel az udvari ebéd véget ért.

MEGYÉK ÉS VÁROSOK.

Ujvidéken több városi képviselő ma mozgalmat indított, hogy Ujvidék alatt a Dunán kikötő létesíttessék. Az ottani Dunarésznek kikötőre való alkalmosságának bizonyítására memorandumot terjesztettek a kereskedelmi miniszterhez, amelyben kérik, hogy a monitorok téli állomása szintén Ujvidéken legyen, mint hadászati szempontból is a legalkalmasabb helyen. A mozgalmat Balla főispán és gróf Teleki Arvéd országgyűlési képviselő is támogatják.

Borsod vármegye törvényhatósága ma délelőtt tizenegy órákor Kubik Béla főispán elnökésével tartott ünnepies diszközgyűlésen leplezték le II. Rákóczi Ferencz arcképét. Az ünnepi beszédet Beniczky Aladár cs. és kir. kamarás mondotta, mely után lehullt az arcképről a lepel. Majd Majthényi Ádám orsz. képviselő a borsodmegyei függetlenségi és 48-as párt nevében a képet megkoszoruzta, mire az ünnepély véget ért. Az arcképet Kemenczky Kálmán festőművész festette.

Tolnamegye népoktatása. Tihanyi Domokos Tolna vármegyei kir. tanfelügyelő most terjesztette be a vármegye népoktatásáról szóló jelentését a közigazgatási bizottságnak, melyről az alispán elismeréssel emlékezett meg a közgyűlésen. Az alispán hangsúlyozza a tanfelügyelő eredményes működését, aki 14 évvel ezelőtt jött a vármegyébe. Ekkor ugyanis 235 népiskolája volt a vármegyének, melyek közül 167-ben magyar, 3-ban szerb, 63-ban német-magyar és kettőben szerb-magyar volt a tannyelv, addig ma 244 népiskola van, melyek közül 240-ben kizárólag magyar a tanítás nyelve és csak négyben szerb-magyar. Az összes tankötelesek száma 64.540. A vármegyében 6 polgári iskola van 33 tantervvel és 553 tanulóval. A hat ipariskolába 1058 tanuló jár. A gazdasági ismétlő-iskolák száma 81. Tolna vármegyében 9 tanító kapott 200—200 korona személyi pótlékot, 195 tanító fizetésének 1000—1000 koronára való kiegészítését, pótlékra pedig 257 tanító 7680 korona államségélyt. A magyarosítást Tolna vármegyében különösen az segíti elő, hogy a vármegye törvény-

hatósági
ronát adó
kamatait
óvók köze
szorgalma

A dele

A ma
előtt a Cs
sék a We
gációs tag
talmas, na
reteire, ha
Is a mona
A kirándul
kedelemly
ügyi minis
Zichy Ti
delegáció
ügyminisz
kintése utá
fégyver-osz
gyakorlatok
verekkel. A
latkoztak a
is, melyek
hadsergünk

A dele

kezület jele

A magy

előtt tekint

lönösen a

gépfigyvere

érdeklődésé

Délelőtt

tagjai a C

W a h i Oszl

érkező vend

A magy

elnök vezé

Ferencz hon

gyar deleg

Eitner Zsig

Majláth Gé

Szász Zsom

László, Zho

tusok, Hossz

Lánczy Leó

delegátus ta

tettel arra,

ülést tart, k

Waldenburg

terium rész

batin Sándor

Meixner vi

hadügyminis

Márton száz

és szakrefer

Szűry János

Micseh Endr

ték. Megjelen

Aladár orsz.

titkár és mé

szeről.

A vendé

kor indultak

Részvénytár

lyet Hege

hajó eleinte

lyam- és Te

haladt, majd

szigetnek ta

a vendégek.

Weisz Mar

kező vendé

falussy I

csatlakozott

nak, a magy

delegátusok

zető vezetés

hajóállomá

red egy hadi

berből álló

sével, tovább

zenhét emb

boda hadna

élelmezési

A vendé

szemben hely

zada, azt az

digi módja s

guk a vendég

rint készült

hatósági bizottsága a millenáris évben 100.000 koronát adott a megyei magyarosító alapra, melynek kamatait minden évben a magyarosító tanítók és óvók között osztják szét és a magyar nyelvben a leg-szorgalmasabb tanulók is jutalomban részesülnek.

A delegátusok a Csepelszigeten.

— Látogatás a löszergyárban. —

Budapest, október 30.

A magyar és osztrák delegáció tagjai ma délelőtt a Csepel-szigetre rándultak ki, hogy megtekintessék a Weisz Manfréd-féle löszergyárt. A két delegáció tagjai elragadtatással nézték végig ezt a hatalmas, nagyarányú ipartelepét, mely nemcsak méreteire, hanem gyártmányainak kiválóságára nézve is a monarchia egyik legnagyobb szabású vállalata. A kiránduláson résztvett Kossuth Ferencz kereskedelemügyi, Jekelfalussy Lajos honvédelemügyi miniszter, Sztérényi József államtitkár, gróf Zichy Tivadar vezetésével a magyar és osztrák delegáció számos tagja, igen sok táborkész és a hadügyminiszteriumtól a szakreferensek. A gyár megtekintése után a 3. bosnyák-erzredhez beosztott gépfegyver-osztály Szvoboda hadnagy vezetése alatt gyakorlatokat végzett a legulabb rendszerű gépfegyverekkel. A delegáció tagjai nagy elismeréssel nyilatkoztak a Weisz-rendszerű táborigépkonyháról is, melyek segítségével a legénység élemezése terén hadseregünk nagy haladást mutathat fel.

A delegáció tagjainak kirándulásáról a következőket jelenti tudósítónk:

A magyar és osztrák delegáció tagjai ma délelőtt tekintették meg a csepeli löszergyárt, ahol különösen a táborigépkonyha, az új löszér és a gépfegyverek keltették fel leginkább a delegátusok érdeklődését.

Délelőtt fél 9 órakor gyülekeztek a delegáció tagjai a Gizella-téri hajóállomásnál, ahol lovag Wahli Oszkár, a gyár egyik tulajdonosa fogadta az érkező vendégeket.

A magyar delegáció tagjai gróf Zichy Tivadar elnök vezetésével jelentek meg. Jelen volt Bolgár Ferencz honvédelmi államtitkár, Barabás Béla, a magyar delegáció alelnöke, továbbá Bakonyi Samu, Eitner Zsigmond, Gál Sándor, Lovász Márton, gróf Majláth Géza, Miklós Ödön, Okolicsányi László, Szász Zsombor, Szivák Imre, Szabó István, Thaly László, Zboray Miklós és gróf Zichy Miklós delegátusok, Hosszu Vazul lugosi görögkatolikus püspök, Lánzy Leó és Hatvany-Deutsch Sándor főrendiházi delegátusok. Az osztrák delegáció tagjai, tekintettel arra, hogy az osztrák delegáció ma nyilvános ülést tart, küldöttségileg vettek részt Schönburg-Waldenburg herceg vezetésével. A hadügyminiszterium részéről megjelentek Hoffmann Hugó és Krobatin Sándor altábornagyok, osztályfőnökök, továbbá Meixner vezérőrnagy, Lucich sorhajóhadnagy, a hadügyminiszterium sájtóosztálya részéről Burger Márton százados, azonkívül több katonai hivatalnok és szakreferens. A kereskedelemügyi miniszteriumot Szűry János miniszteri tanácsos, Edvi Illés Aladár és Micseh Endre miniszteri osztálytanácsosok képviselték. Megjelentek továbbá Leszkay Gyula és Burgyán Aladár orsz. képviselők, Palmer Kálmán főrendiházi titkár és még többen a közös miniszteriumok részéről.

A vendégek pontban háromnegyed kilenc órakor indultak el a Magyar Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság „Leányfalu” nevű hajóján, amelyet Hegedűs Aladár hajóskapitány vezetett. A hajó eleinte a Dunán felé, egészen a Magyar Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság épületéig haladt, majd megfordulva, a Dunán lefelé a Csepel-szigetnek tartott, ahol fél tíz órakor érkeztek meg a vendégek. A Csepel-szigeten nagy küldöttség élén Weisz Manfréd, a gyár tulajdonosa fogadta az érkező vendégeket. A szigeten volt már Jekelfalussy Lajos honvédelmi miniszter, aki szintén csatlakozott a delegátusokhoz, gróf Zichy Tivadar, a magyar delegáció elnökének ajánlatára a delegátusok több csoportra oszlottak és egy-egy vezető vezetése mellett tekintették meg a gyárt. A hajóállomással szemben foglalt állást a 6. gyalogezred egy hadilétszámra kiegészített, kétszázötven emberből álló százada Oravszky százados vezetésével, továbbá a boszniai 3. gyalogezrednek egy tizenhét emberből álló gépfegyver-osztálya Szvoboda hadnagy vezetésével és egy sító-osztály négy élemezési tiszttel.

A vendégek megérkezése után a hajóállomással szemben helyet foglalt 6-ik gyalogezrednek a százada, azt az utasítást kapta, hogy az ételfőzés eddigi módja szerint, fogjanak hozzá a főzéshez. Maguk a vendégek mindenekelőtt a Weisz-rendszer szerint készült új táborigépkonyhákat tekintették

meg. A mozgókonyha két ló által vont, könnyen mozgó szekér, melynek első része jól elzárva, kétszázötven ember számára nyershust tartalmaz, a másik részen pedig van a konyha, amely a csapatok menetelése közben ezt a nyershust megfőzi.

Megtekintették ezután a régi rendszerű táborigépkonyhát és összehasonlították az új táborigépkonyhával, amelyek a régivel szemben összehasonlíthatatlan előnyöket mutatnak fel.

Majd megtekintették a körülbelül négyezer embert foglalkoztató hatalmas gyárt, alaposan megvizsgálva a fegyver- és ágyulószerkesztésének minden fázisát, kezdve a nyersanyagot végig a löporral megtöltött éles töltényig.

A gyár megtekintése két és fél órát vett igénybe és ennek végzetével a vendégek a gyártelep lövőterére mentek, ahol akkor már megjelent Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter és Sztérényi József kereskedelmi államtitkár. A vendégek igen nagy figyelmű és érdeklődésűek voltak itt kísérleteket a normális gyalogsági töltényekkel és több külföldi államban alkalmazott és igen jól bevált hegyes tölténnyel, ez utóbbiak néhány száz méternyire áttittek a modern táborigépkonyha védőpánczéjára, amelyekről a manlicherek mostani löszeregyesrűen visszaverődik. Mialatt a vendégek a lövőtérre tartózkodtak, annak szomszédságában a 6-os gyalogezred százada főzte a menázsit, hosszú főzősáncok mellett és erős füstfelhők szálltak fel onnan. Több delegátus kérdést intézett aziránt, hogyan lehetséges, hogyha a szigetre való érkezés után azonnal kaptak parancsot a főzésre, ez a menázsit a szigeten való körülbelül három órai tartózkodás alatt még mindig nem készült el. A válasz az volt, hogy a sánczoknak elkészítése igen sok időt vesz igénybe.

Közvetlen a főzősáncok mellett tettek kísérleteket a delegátusok szemelátára az új táborigépkonyhával, amelynek gyorsan elkészített főztjét több vendég megkóstolván, azt igen izletesnek találták. Az új főzőkonyha előnye a főzés eddigi módjával szemben kétségtelenek és a vendégek közül többen hívták fel a katonai vezetőség figyelmét ezeknek minél gyorsabb tempóban való beszerzésére.

Fél egykor a vendégek tiszteletére a táborigépkonyhának tüzségi átadó helyiségében Weisz Manfréd ebédet adott, melyen az első felköszöntőt Weisz Manfréd mondotta, aki czégtársai, hivatalnokai és munkatársai nevében üdvözölte a vendégeket. Sainálatának ad kifejezést afelett, hogy a hadügyminiszter elfoglaltsága miatt nem jelenhetett meg. Poharat emeli arra, aki ma a magyar ipar élén állva, elismerte annak jelentőségét, akinek szíve össze van forrva a magyar iparral. Kossuth Ferenczre, aki gyenge egészségi állapota dacára is fáradságot vett magának arra, hogy ide jöjjön és a gyárt megtekintse. (Lelkes éljenzés.)

Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter mindenekelőtt köszönetet mond az üdvözlésért. A háziúr — úgy mond — azzal kezdte, hogy gyenge szónok, én viszont az állítom, hogy gyenge szónok ugyan, de erős iparos, ám pedig ennek az országnak sokkal nagyobb szüksége van erős iparosokra, mint erős szónokokra. Elteti Weisz Manfrédet. (Lelkes éljenzés.)

Weisz Manfréd ezután gróf Zichy Tivadart, a magyar delegáció elnökét üdvözlöi, aki szíves volt a gyár telepére a vendégeket meghívni.

Gróf Zichy Tivadar szerint Baross Gábor volt az, aki tizenöt évvel ezelőtt kiadta a jelszót, hogy a magyar ipart pártolni kell. Azonban Kossuth Ferencznek érdeme az, hogy ezt az eszmét megvalósította. Kossuth Ferencz az, aki nemcsak hirdeti, hanem a gyakorlati életben meg is valósítja ezt a magyar közgazdaságot és a magyar állam függetlenségét is elsősorban érintő nagy kérdést. Poharat Weisz Manfrédre emeli, aki a magyar ipar szolgálatában saját iparvállalatával megmutatta, hogy a magyar iparos mire képes.

Weisz Manfréd ezután német nyelven szólva, üdvözlöi az osztrák delegáció jelenlévő tagjait, akiket arra kér, hogy tolmácsolják üdvözlését Madayszkinak, az osztrák delegáció nagyrabcsújt elnökének.

Az osztrák delegátusok nevében Günther válaszul az üdvözlő beszédre, kifejti, hogy ugy is, mint régi iparos, ugy is, mint öreg katona, mindkét szempontból csodálattal szemlélte azt, ami a csepeli löszergyárban szembe elé árult. A technikának olyan tökélyét találta itten, amelyre büszkén mutathat rá bármely külföldi iparállam. Poharat Weisz Manfrédre, továbbá a magyar iparra és a magyar állam felvirágzására emeli.

Günther beszédét nagy tetszéssel és éljenzéssel fogadták a jelenlévők.

A vendégek távozás előtt megtekintették az újjonnan rendszeresített táborigépkonyhát, amelyek a vendégek a szigeten való tartózkodásának ideje alatt több ezer porció adag friss kenyéret sültöttek meg.

Két órakor hagyták el a vendégek a szigetet s a külön hajóval visszatértek Budapestre.

A hóhér.

☉

Félelmes, vakmerő zsványokat vártunk mindannyian, amikor a rendőrség megindította a hajszát az upesti rablók után. És kaptunk ilyenek helyett két gyöngépenzü, vézna legénykét, jóra való munkásokat és nem megrögzött gonoszokat, akik annyira nem vakmerőek, hogy utólag maguk ijedeznek legjobban azon, amit cselekedtek. Saját bevallásuk szerint a legkisebb ellentállásra futva menekültek volna, az hevitette oly nagy bátorságra őket, hogy a banktisztviselők annyira nagy rémülettel engedelmeskedtek minden parancsuknak.

Igy ért tragikomikus véget az upesti szenzáció, mely a pénz megkerülte után immár azon az uton van, hogy a két delinkvens magánügyvévé legyen. A két delinkvens pedig nagy magabizálással érzi ennek a szomorú érdekeltségnek a súlyát. Tegnap legalább igen csüngött az orruk, mert a tudatuk — oroszországi emlékek befolyása alatt — az volt, hogy bűnikért kötél vár rájuk, vagy deportáció. Ma ellenben már teljesen fölvidultak, mert valaki fölvilágosította őket, hogy hóhér semmiképp sem nyul a nyakuk csigolyájához. Azóta csupa vidám mulatság az egész vállalat, a két derék muszka legény, mint egy karneváli tréfát, úgy meséli az egész esetet s a komédián együtt kaczag detektív, rendőr, bűnös és rendőrkapitány.

— Ime, mennyire kell hasonló gazságok megtorlására a halálbüntetés, — fogja mondaní a szigoru moralista. — Egy-két évi börtönt föl sem vesznek ezek a gonosztevők, míg a hóhérnak pusztá gondolata is megremegteti a térdüket.

A szigoru moralistáknak azonban, mint soha sem, ugy most sincsen igazuk. Először azért, mert szigoruak, másodsor pedig azért, mert moralisták, a szigoru ember pedig legalább annyit vét az igazság ellen, mint más valaki, aki öncélnak tekint valamit, akármit, például a morált. Az upesti esetet is éppen ellenkezőleg a halálbüntetés ellen lehet kihegyezni. Mert amikor a két muszka bűnös pénzt szerezni indult, még senki sem figyelmeztette őket arra, hogy nem Oroszországban vannak s hogy itten nem kötél és nem deportáció lesz a büntetésük. Akkor szubjektív érzésük szerint — s az elriasztás szempontjából ez a döntő — fejük fölött függött egy halálos ítélet lehetősége s ez még sem riasztotta vissza őket a nyaktörő merénylétől.

Pompás igazolása ez annak, hogy a büntetés nagysága nem riasztja el a büntetéseket s nincsen befolyással a bűnösök számára. Valószínűleg azért, mert minden bűnre vetemedett ember optimista, csak a sikerre gondol s az izgalom hevében nem is jut eszébe az, hogy neki is hurokba kerülhet a nyaka.

TÁVIRATOK.

A görög király Bécsben.

Bécs, október 30. (Saját tudósítónktól.) György görög király november 4-én érkezik ide, hogy Ferencz József királynak személyesen gratuláljon uralkodói jubileumához. A görög király két napig a Burgban fog lakni, mint Ferencz József király vendége, azután néhány napot inkognitó fog Bécsben tölteni.

Muley-Hafid elismerése.

Frankfurt, október 30. (Saját tudósítónktól.) A német kormánynak jegyzéke, melyet tegnap nyújtottak át a kabineteknek, Muley-Hafid el-

ismerésének tekintetében nagyon előzékeny hangu s így remélhető, hogy az elismerés már legközelebb ténynyé fog válni.

Közgazdasági táviratok.

Newyork.	okt. 30.	okt. 29.
Buza	locobuza 110 ³ / ₈	110
	decemberre 110 ⁵ / ₈	110 ¹ / ₄
	májusra 111 ¹ / ₄	110 ⁵ / ₈
Tengeri	decemberre 74 ¹ / ₄	74 ¹ / ₄
	májusra 71 ⁵ / ₈	71 ⁵ / ₈
Csikagó.		
Buza	decemberre 100 ¹ / ₂	99 ⁷ / ₈
	májusra 104	103 ³ / ₈
Tengeri	decemberre 63 ³ / ₄	63 ³ / ₄

New-York, okt. 30. Gyapot New-Yorkban helyben 9.35 (9.35 tegnap), gyapot novemberre 8.98 (8.91), gyapot januárra 8.85 (8.80), gyapot New-Orleansban helyb. 9.— (9.—), petroleum stand white Filadelfiában 8.50 (8.50), petroleum Stand white Filadelfiában 8.45 (8.45), petroleum Refined in Cases 10.90 (10.90), petroleum Credit Balances at Oil City 1.78 (1.78).

Csikagó, október 30. (Zárlat.) Zsír novemberre 9.45 (tegn. 9.47), zsír januárra 9.47 (tegnap 9.45), szajonna short clear, 9.37 (tegnap 9.37), sertéshus januárra 16.15 (tegnap 16.10)

A német birodalmi bank állása.

Berlin, október 30. (Saját tudósítónktól.) A birodalmi bank központi választmányának mai ülésén az elnök az utolsó kimutatás és a fiókintézetek jelentései alapján ismertette a helyzetet és konstataulta, hogy az meglehetősen kedvező.

Lánczy Ilka hagyatéka.

Budapest, október 30.

Vásári zajtól zsongott ma egész nap a szegény Lánczy Ilka otthona. Árverettek. Kapzsi „hiénák” tölték félre a szerényebb vevőket. Megfélemlített urinők, kényes izlésű uriember, kegyeletükben sértett barátnők és pályatársak visszahúzódtak és átengedték a teret a licitációk megszokott, ismert, kellemetlen alakjainak.

A függönyeitől megfiosztott ablakokon át szomorú őszi napfény szűrődött be. Portól, gőztől volt sűrű a levegő, melyben összevegyült finom parfüm a szennyes ruha büszével. Czinikus tréfálkozás, kufár alkudozás, léha terefere és a kikáltó kemény hangja vegyül össze.

Keressük Lánczy Ilka szellemét. Nem találjuk. Elröppent. E falaknak többé semmi közük az ő emlékéhez. Holnap már az új lakó tart nagy takarítást a szobában. Ujra tapétáztatja, más képeket aggat föl, más garnitúrákat állít be. Senki se fogja többé mondani: Ez Lánczy Ilka otthona. Éppen úgy, mint a hogy a szerepei is más kezekbe mennek át s elmosódik az ő egészen egyéni, szubtilisan finom alakításainak emléke.

Szomorú!

Érzékeny természetű ember ne menjen árverésre. Különösen ilyen árveréstől maradjon távol, ha nincs módjában két könyökével utat nyitni magának és odakiáltani:

— Hagyjátok abba! Mindent én vásárolok meg! Takarodjatok innen!

És ha nincs módunkban nagy összeggel magunkhoz váltani butort, képeket, régiségeket, mindent, hogy annak idején odaadjuk a két árvának.

Talán van egy pár olyan gazdag ember Budapesten, aki ezt megtehetné volna. Nem jutott eszükbe; vagy nem figyelmeztették rá.

Kár! Ily módon elkótyavetyélték potom áron azokat az intim dolgokat, amelyeknek nincs bolti ára s amelyek a szeretetnek megbecsülhetetlenek.

A Lánczy Ilka hálószoba-berendezését — halottas ágyával! — kétszázötvennégy koronáért vették meg. Akárkinek megéri az ötszörösét... És a kis leányának mennyire fog fájni, hogy idegen kézre jutott!

A barátság, szeretet, megbecsülés emlékei — arcképek — koronájával keltek el. Holott mindegyiket nagynevű művészek, írók, ismert egyének sajátkezű aláírása tette nevezetessé...

Délután az ebédőt és hálószobát ürítették ki. Délután a szalonban felhalmozott porcellánokra, nippes-ekre, régiségekre került a sor.

Egy pár ezer korona folyt be. Édes kevés.

Holnap, szombaton délután négy órakor folytatják az árverést ugyancsak a Baross-utca 3. szám alatt. Ez alkalommal régi képek, nagybárá portrék, néhány szőnyeg és régi antik butorok, legfőképp pedig régi porcellánok, valamint modern szervizek kerülnek eladásra.

Az ujbpesti bankrablók.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, október 30.

Ritka szerencsével, de elismerésre méltó energiával vette kezébe a budapesti államrendőrség azt a szenzációs bűnügyet, amely két napig nemcsak az országot, de jóformán az egész világot foglalkoztatta.

És erre a munkájára büszke lehet a főváros rendőrsége Szekeres István csendőrőrmesterrel egyetemben. Tegnapelőtt déli féltenként órakor történt az ujbpesti bankrablás. Tíz óra mulva az egyik rabló már el volt fogva, további öt óra múltán a másik is a rendőrség kezére került, nyolcz órával a tettesek kézrekerülése után pedig már az elásott pénz is megtalálták a rendőrség emberei. Ilyen becsületos és jelentékeny eredményt ilyen rövid idő alatt nem igen ért el még világváros rendőrsége.

A rendőri nyomozás a mai nappal a tettesek beismerő vallomásaival teljesen véget ért s holnap a két rablót átkísérik a pestvidéki ügyészség fogházába. A pénzt már átadták a Kereskedelmi Banknak, 1456 korona még hiányzik, de nincs kizárva, hogy a bank tévesen állapította meg az elrablott összeget. Megkerültek a bűnjelek is, a török és revolverek s mindezek a rablókkal együtt már délután az ügyészségen lesznek. A vizsgálóbírónak nem igen lesz dolga az ügygyel, melynek tárgyalását valószínűleg a decemberi esküdtszéki ülészekben fogják megtartani.

Itt említjük meg, hogy Fazekas József máv. kalauz levelet irt a főkapitánynak és követeli magának a kitiűzött díjat. A levélben elmondja, hogy ő Kis-Terenén végigvizsgálta a jegyeket és mikor Piaskovszkira talált, rögtön felismerte őt és megkérdezte tőle, hogy hová akar utazni. Mikor az megmondta, azt felelte neki, hogy a jegy rossz, ki kell cserélni mással. Értesítette erről Vermes Tódort, a kis-terenni állomásfőnököt és ketten szállították le a vonatról Piaskovszkit és átadták a csendőröknek. Az ezer korona tehát őt illeti.

Öt óra jóval elmúlt már tegnap délután, a mikor a rendőrség emberei visszaérkeztek Kerepesről, a rablókkal és a megtalált pénzzel. A pénzt felvitték a második emeleti detektivszobába, ahol egy hosszú asztal mellett foglalt helyet a Kereskedelmi Bank kiküldött bizottsága és a rendőrség főbb tisztviselői.

Mindenekelőtt megállapították, hogy a kerepesi erdőben elásva találtak: 3 kisebb, egy nagyobb pléhdobozt és 14 darab pénzeszacskót. A pléhdobozok és pénzeszacskók tartalmát kizárták az asztalra és a tömördek pénzt darabonként számlálták meg. A pénz megszámlálása másfél óráig tartott. Találtak: 10 darab ezrest, 93 darab százast, 300 darab huszkoronás papírpénzt, 1 darab 100 koronás aranyat, 12.296 darab ötkoronás és egykoronás ezüstpénzt, 689 korona 34 fillért nikkelen, 6 darab ötvenkoronást, 20 darab tizkoronást, 79 darab tizkoronás aranyat, 4 zsák rézpénzt á 20 korona, összesen 80 korona értékben, 17 dollárt, 1205 márkát és 700 frankot. Összesen találtak 39.975 korona 74 fillért. Ehhez hozzászámítva a rablóknál talált 220 koronát és a kocsiától elvett és letétbe helyezett 100 koronát, a hiány 1456 korona.

A letartóztatott rablók egybehangzó vallomása szerint alig költöttek valamit. Senkinek pénzt nem adhattak, érthetetlennek látszik tehát, hogy az elraboltnak bejelentett pénz és a talált pénzüsszeg között ily nagy differenzia mutatkozik. A pénzt átadták a bank kiküldöttjei-

nek, akik két szolgálival szállították a bank központi pénztárába.

Antoszevits Gyula és Piaskovszki József még mindig a rendőrség foglyai. Ma még a főkapitányságon maradnak s csak holnap viszik át őket az ügyészség fogházába. Az éjszakát Piaskovszki az első számú, Antoszevics a harmadik számú cellában töltötték. Nagyon megtörtnek látszóttak s éjfélig az ágyuk szélén ülve mozdulatlanul néztek maguk elé. Tizenkét óra tájban lefeküdtek s reggelig nyugodtan aludtak. Az éjszakai pihenés láthatólag felrisszította őket. Reggel fél 9 órakor a naponta szokásos rapport alkalmával vezették őket elő. Tóth János rendőrkapitány tartotta a rapportot és több kérdést intézett az ujbpesti rablókhoz, akik csaknem egyszerűen válaszolták:

— Magyarul nem értjük.

Erre Tóth János orosz nyelven kérdezte meg őket:

— No most már beismerik, hogy maguk voltak az ujbpesti rablás tettesei? Most már nem tagadnak?

Antoszevics válaszolt:

— Bár ne kerültünk volna abba a helyzetbe, hogy tagadni kelljen. Különben még az a szerencsénk, hogy nem Oroszországban követtük el a tettet. Ott felakasztottak volna bennünket.

Ezután a két rablót bevitték a nyilvántartási osztályba, ott ujlennyomatot vettek fel róluk és feljegyezték a személyleírásukat. Majd a fényképszhez vezették fel Antoszevicsot és Piaskovszkit, ahol lefényképezték őket. Dél volt, amikor visszakerültek a cellájukba. Piaskovszkit déli egy órakor kezdtek kihallgatni. A kihallgatás délutánig eltartott. Piaskovszki is részletesen bevallotta bűnét.

Piaskovszki vallomása lényegében meg egyezik azokkal a beismerésekkel, amiket Antoszevits tett, természetesen azzal a különbséggel, hogy a bemondott tények az ő személyiségéhez fűződnek. Beigazolódott, hogy a Browning-revolver kezelését tanulmányozták, sőt a célzóvívásban is gyakorolták magukat. Antoszevits pár nappal ezelőtt már megfordult az ujbpesti bankban, azzal az ürügygyel, hogy magyar pénzt váltott át szerb értékekre s kikémlelte a helyiség fekvését. Antoszevits és Piaskovszki különben már régebben tervezhették a bűntettet, mert kiderült, hogy már két esztendővel ezelőtt, amikor Budapesten összelátalkoztak, beszélgettek hasonló tervekről.

Az ujbpesti esetnek különben valószínűleg egy másik jó fogást köszönhet a rendőrség.

Tegnap délután a lebergi Savoy-fogadóban megszállott egy fiatalember, aki a vendégkönyvbe ezt a nevet írta: Drechsler János András Budapestről, hentesmester és háztulajdonos. A fiatalember estefelét betért a vendéglőbe, ahol női zenekar játszott, megvendégelte a fogadótulajdonos fiát és a zenészlányokat is pezsgővel kínálta. Akkor jött hír Budapestről a bankrablók letartóztatásáról és a vendéglőben gyanút keltett a költekező fiatalember, akire különben is illett az ujbpesti rablók egyikének személyleírása. A zenekari hölgyeket a bőkezű vendég huszkoronásokkal ajándékozta meg, sőt éjszaka kettőt kocsiáznai vitt s a vendéglős fia is velük volt. Miután a hölgyikét hazakisérték, a budapesti vendég még egy éjjeli mulatóhelyre akart menni és hívta a vendéglőfogadós fiát is, aki azonban elvált tőle és egyenesen a rendőrségre sietett, hogy feljelentse a gyanús magyart. Az éjjeli mulatóhelyen Drechsler Jánost letartóztatták és megmozdították. Jelentékeny pénzüsszeget találtak nála, fogadóbeli szállásán bőrdíjében hater koronát, egy Browning-revolvert, golyókat, ékszerket és zöld bőrellenű sportspakát kotorásztak elő s ez is megerősítette a gyanút. A kihallgatásakor a budapesti fiatalember váltig azt mondta, hogy amugy magyarosan ki akarta magát mulatni és csak azért utazott Lembergbe. A rendőrség táviratozott a budapesti főkapitánysághoz s így tudott ki, hogy az állítólagos Drechsler János nem az ujbpesti bankrablók közül való ugyan, de körözött alak s ezért Budapestre fogják szállítani.

felelő
sunk
sekh
már
csak
pélye
küvöl
ne m
geral
azt a
diesér
K
resztl
szimp
E
magas
—
kérdez
E
ejtette
eltűnő
T
fogunk
tizeze
tibilis
fia a m
is kegy
dás.
—
ugyana
„L
rikus k
lottak
Szinte
kössünk
hinderl
Hár
kelő fő
bevonva
ég felé;
második
karimáj
Sziv
nyit gun
ságharcs
irtóhábo
zett, val
czillinder
Egy
hat"-et,
szerű fi
meglehe
várd, fo
ugyani
egyszerű
Már akk
— S
Lass
azt az él
szes czil
lóra tett
atyánkfi

NAP
kat. : Park
okt. 18. L
nap két re
42 peroko
szik este 8
A m
A Kő
zés miatt
Kigyó-teri
— A Ne
Szépművés
Múzeum
A Főváro
Múzeum r
— A földt
zeum zárva
cumi múze

A kürtös kalap alkonya.

— A párisiak mozgalmá. —

Félve fogunk e sorok írásához, mert érezzük a felelősség nagyságát. Már előre látjuk, hogy hiradásunk hatása alatt az összes czilinderek az ószerekekhez fognak jutni és megtörténhetik — mint ez már nagyon sokszor megtörtént — hogy az egész csak vaklármának bizonyul. Akkor aztán az ünneplés alkalmakkor, temetésekre, jubileumokra, esküvőkre kopott kemény kalapban, hogy „szidi“-nek ne mondjuk — szégyenkezhetünk.

Mindenekelőtt, tehát, óvatosságra intjük a hengeralkalapot tisztelt tulajdonosait. Várják be azt a pillanatot, amikor kalapos nyugtával kezükben dicsérhetik a napot.

Különböző is semmiféle reform nem vihető keresztül egy napról a másikra. Egyelőre csak bizonyos szimptomák mutatnak a czilinder alkonyára.

Első sorban az automobilisták üzentek hadat a magastetejű kalapnak.

— Látott ön már czilinderes automobilistát? — kérdezte egyik előkelő párisi kalapos.

Ez az egyszerűnek látszó kérdés gondolkodóba ejtette azokat, akik a jövő problémái fölött szeretnek eltűnődni.

Tovább fizve ezt az odadobott megfigyelést, rá fogunk jönni, hogy az autók gazdái a „legmagasabb tizezrek“ képviselői. Ha tehát az autoval inkompatibilis a köcsöggalap, az arisztokrácia is számszerűsíti a mágnesvilág sutba dobja, a nagy publikum előtt is kegyvesztett lesz. Ez csak eléggé logikus okoskodás.

— Il agonise lentement, mais il agonise! mondta ugyanaz a kalapos.

„Lassan haldoklik, de haldoklik“. Ez a kategorikus kijelentés, most az elmúlás szezonjában, a Haldoklás ünnepe küszöbén, kétszeresen szomorúan hat. Szinte kísértés vesz rajtunk erőt, hogy gyászfiatolt kössünk a szolgálaton kívüli viszonyba helyezett czilinderünkre.

Hányféle változaton ment keresztül ez az előkelő főveg. 1825-ben még alacsony volt és plüssel bevonva; a harminczas években már merészen nyúlt fölé; a Biedermeier-korban majdnem hegyes; a második császárság idején széles tetejű; keskeny karimájú, merészen ivezett a napjainkban...

Szívósabb életünk látszott a macskánál. Menynyit gunyolták, mennyit szidták, gyalázták. A szabadságharc korában és a hatvanas években valóságos irtóháborút indítottak ellene. Politikailag megbélyegzett, valósággal hazaáruló hírébe keveredett az, aki czilinderrel a fején jelent meg az utcán.

Egy angol herceg hozta divatba az első „Silk hat“-et, melyet John Wilcox 1760-ban, az akkor népszerű firénzei „plüsskürtő“ mintájára alkotott. És meg lehet, hogy ismét egy angol uralkodó, VII. Edward, fogja detronizálását siettetni. Az angol király ugyanis ez év tavaszán, egy ünneplés alkalmakor, egyszerű chapeau melont — kemény kalapot viselt. Már akkor megszólaltak a jósök:

— Szegény czilinder! neked ugyan befellegzett!

Lassu halódását részvétellel nézzük és látjuk már azt az élelmes vállalkozót, aki összevásárolja az összes czilindereket s amikor egy hajórakományra valóra tett szert, áthajózik Afrikába és fekete bőrű atyánkfiait fogja azokkal boldogítani.

UJDONSÁGOK.

NAPIREND. Naptár. Szombat, október 31. — Róm. kat.: Farkas pk. — Prot.: Reforml. eml. — Görög-orosz: okt. 18. Lukács pr. — Zsidó: March. 6. S. Noach. — A nap két reggel 6 óra 44 perczkor, nyugszik délután 4 óra 42 perczkor. — A hold két d. u. 1 óra 3 perczkor, nyugszik este 8 óra 40 perczkor.

A miniszterek nem fogadnak.

A Könyves Kálmán Nagymező-utcai szalonja rendezés miatt zárva. — Fiai művészek kiállítása az Uránia Kigyó-téri szalonjában nyitva 9—8-ig. Belépődíj 20 fillér. — A Nemzeti Múzeum ásványtára nyitva 9—2-ig. — A Szépművészeti Múzeum nyitva. — A Mezőgazdasági Múzeum nyitva. — A Néprajzi Múzeum nyitva. — A Fővárosi Múzeum zárva. — Az Iparművészeti Múzeum nyitva. — A Iörténelmi Képcsarnok nyitva. — A földtani intézet muzeuma zárva. — A Közlekedési Múzeum zárva. — A Széchenyi-Múzeum nyitva. — Az aquincumi múzeum nyitva egész nap. — A Technológiai Ipar-

múzeum nyitva. — A Ráth György múzeum nyitva. — Az Erzsébet-Múzeum zárva. — A Nemzeti múzeum könyvtára nyitva. — Az Akadémia könyvtára nyitva. — Az Egyetemi könyvtár nyitva. — A fővárosi könyvtár nyitva. — A Kereskedelmi Múzeum könyvtára nyitva. — A pedagógiai könyvtár nyitva. — A többi múzeumok és nyilvános könyvtárak zárva. — A múzeumok, képtárak, kiállítások és nyilvános könyvtárak rendszerint délelőtt 9 órától vannak nyitva.

Képhasítók pöre.

* * *

Münchenben hatalmas monstre-pör kezdődik a jövő hónapban, melynek folyamán egy egész képhasító-banda kerül a vádlottak padjára. Jó csomó képkereskedő egymással szövetségbe, elárasztották a művészi piacot különböző hamisítványokkal, amelyek nagy mesterek névjegyével ellátva kerültek forgalomba. A hamisítványok olyan tökéletesek voltak, hogy más képkereskedők, műértők, sőt múzeumok is becsapódtak. A hamisítványok közt voltak egyszerű másolatok, nagy művészek alkotásairól készült aggodalmas hüségű kópiák. Voltak azután más ravaszabb trükkjeik is. Megszerezték valamelyik művésztől egy vázlatot, az illető festő hiteles és valódi aláírásával. A vázlatot azután szépen kidolgozták s mint befejezett alkotást forgalomba hozták. Egész sor Lembach és egyéb nagynevű műrekek került így forgalomba. Műértő smokkok megokulázták és rendben találták, a tárlatok közönsége szájátva megbámulta őket s áhitattal konstátálta, hogy így, ilyen finoman, ilyen elragadóan csak Lembach vagy Munkácsy, vagy Menzel tudta vászonra kenni a festéket.

Bizonyos, hogy a müncheni bíróság nagyon szigorúan elbánik majd ezzel a hamisító bandával. A bajor fővárosnak, mint külön híres művészi góczpontnak, ahol valóságos börcze van a remekműveknek, vigyázni kell a maga hírnevére. Csakugyan csaltak ezek a boltosok, mert aki képet vásárolt náluk, ezt arra a hiteles biztatásra cselekedte, hogy az illető képet X vagy Y sajátkezűleg festette s bizonyára nem fizette volna meg azt a vásznat annyira, hogyha megmondják neki, hogy eredeti helyett egy pompásan sikerült másolatot kínálnak neki.

Itt azonban egy új szempont esik számításba: ezek a másolatok annyira tökéletesek voltak, hogy műértő szemek is megtévedtek miattuk. A festék felrakása, az esetkezelés, a színek elosztása, annyira tökéletes kópiája volt a művész modorának, hogy nagyítóüveg vizsgálja tudta csak hosszú vita után eldönteni a hamisítást. A kompozíció pedig a dolog természetét szerint ugyanaz maradt. Ebből az következnék, hogy a csalók nem is csaltak, hiszen senkinek a művészi élvezetét nem csorbították akkor, amidőn az eredeti helyett a másolatot állították a szemé elé.

Igen ám, de a név, az eredetiség! Valóban a név és az eredetiség! Abszolút értékű másolat tökéletesen ugyanazzal a művészi hatással tizedrészt ér a eredetinek, amiből nyilvánvaló, hogy jó részben fetisizmus csigázza a műrekek árát olyan hallatlan magasra s hogy ezért mégis bűnösök azok a hazug fetist áruló hamisítók.

— **Olvasóinkhoz.** Olvasóink közül sokan azzal a panaszszal fordulnak hozzánk, hogy nem kapják meg vasárnaponként rendszerint „Az Egyetértés Vasárnapja“ című mellékletünket. A kiadóhivatal a mellékletet minden egyes példányhoz a legnagyobb gonddal és pontossággal becsatolja s így a hiba csak a postahivataloknál, vagy a kézbesítésnél fordulhat elő. Kérjük minden olvasónkat, aki nem kapja meg pontosan vasárnapi lapunk mellékletét „Az Egyetértés Vasárnapját“, hogy erről azonnal értesítse a kiadóhivatalt. Így nyomára akadunk a zavaroknak s minden panaszt a legrövidebb idő alatt orvosolhatunk.

— **A czár és az olasz király.** Xenia Alexandra nagyhercegnő, a czár nővére, tegnap Rómába érkezett és az ottani orosz nagykövetségi palotában szállt meg. A nagyhercegnő, aki Rómából Nápolyba fog utazni, a czárnak sajátkezűleg írt levelét fogja átnyújtani Viktor Emánuel olasz királynak.

— **Kitüntetés.** A király személye körüli magyar minisztere előterjesztésére Petróczy Lajos belügyminiszteriumi osztálytanácsosnak, saját kérelmére való ideiglenes nyugdíjaztatása alkalmából, buzgó szolgálata elismerésül a harmadosztályú vaskorona-rendet díjmentesen adományozta.

— **A király utazása.** A király a végleges diszpozíció szerint szombaton délelőtt 12 óra 30 perczkor utazik el a nyugati pályaudvaron Budapestről. A külön udvari vonat délután 4 óra 30 perczkor érkezik meg Bécsbe, ahonnan a király egyenesen Schönbrunnba hajtat. A király kivánságára sem Budapesten, sem Bécsben a pályaudvaron hivatalos fogadás nem lesz. A nyugati pályaudvaron a király kíséretén kívül csupán Fülepp Kálmán főpolgármester, Boda Dezső főkapitány és Daróczy Rezső, a pályaudvar főnöke jelennek meg. A külön udvari vonatot Marcheggig Ludvig Gyula, a máv. elnökgazgatója, államtitkár, Kotányi Zsigmond udvari tanácsos, a máv. forgalmi igazgatója, Décsy Lajos, a balparti üzletvezetőség vezetője, Lendvay Márk és Steiszkál József főfelügyelők és Winkler József főmérnök vezetik. A különvonatot a határnál az osztrák vasutak igazgatósága veszi át.

— **Vilmos császár trónörökösünk vendége.** Vilmos császár követve a Ferencz Ferdinánd főhercegtől még a nyár folyamán kapott meghívást, november 4-én Eckartsauba érkezik, ahol néhány napon át a főherceg vendége lesz Ő felsége a német császár e látogatása alkalmával vadászatok szándékozik rendezni Eckartsau vadakban gazdag erdősegeiben. Ferencz Ferdinánd főherceg megtette az előkészületeket a felség fogadására és a vadászat lehetővé tételére. A német császár kíséretében lesznek Hülsen-Hasler gróf főhadsegéd, báró Marschall ezredes, szárnysegéd, a házi orvos és egy udvari pénztáros. A német császár november 6-án, pénteken este utazik el Eckartsauból.

— **A kínai császár beteg.** Ritkán hallatszik valami hír a kínai császárról. A vén Európában alig tudnak valamit róla. Még Pekingben is hermetizce elzárják s legfőleg hivatalos értesítések jelennek meg róla. Ilyenformán természetes, hogy mindazok a hírek, amelyek Kínából a kínai császárról ideérkeznek, rendszerint megbízhatatlanok. Az a hír azonban, mely most érkezik róla, talán mégis megfelel a valóságnak, mert arról szól, hogy a császár beteg, nagyon beteg. Annyira gyöngé, hogy személyesen nem vehet részt az előírt áldozásokon, hanem kénytelen magát ezeken a szertartásokon képviseltetni. A császár utódjáról még nem gondoskodtak. Sokan az esetleg megüresedő trón betöltésére legalkalmasabbnak tartanak Pulung herceget, aki intelligens ember számba megy, attól tartanak azonban, hogy a császár mindent el fog követni, hogy Pulungot elmelőzze és a császár fivérének, Totung hercegnek a fiát tegye meg császárnak.

— **A hercegprimás nevenapja.** Vaszary Kolos biboros hercegprimás ma ünnepelte nevenapját. A biboros főpap reggel házi kápolnájában ájtatosságot végzett és azután dr. Kohl Medard püspök társaságában fogadta az üdvözlőket. A hercegprimás palotájában igen sokan jelentek meg személyesen közéletünk kiválóságai közül, de írásban még többen fejezték ki jókívánságaikat. Az esztergomi főkapitán nevében Reiner Lajos püspök, érseki helynök tolmácsolta Andor Gyula pápai prelátus, esztergomi kanonok társaságában, a primási uradalom tisztviselői kara nevében pedig Vaszary Mihály gazdasági tanácsos gratulált. Az üdvözlők között voltak: gróf Zichy Aladár és Darányi Ignác miniszterek, gróf Mailáth Gusztáv erdélyi püspök, Várady L. Árpád fölszentelt püspök, a püspöki kar számos tagja, gróf Zichy Nándor, örgróf Pallavicini Ede, Fülepp Kálmán főpolgármester, Boda Dezső főkapitány, Wimmer esztergomi polgármester, dr. Nemes Antal pápai prelátus, Krizsán Mihály pápai kamarás, apátplébános, Molnár János pápai prelátus, Erdélyi Sándor és Czobor László országgyűlési képviselők, Kallóczy Zoltán és Gopcsa László miniszteri osztálytanácsosok, a budapesti tudományegyetem részéről dr. Székely István rektor magnifikusz, a Szent István-Társulat részéről Giesswein Sándor országgyűlési képviselő, elnök, a kapucinus-rend részéről Peska Ignác, a fővárosi hitoktatók nevében Novák Lajos kanonok, a Regnum Marianum részéről Schwoy Lajos, a budapesti papság részéről dr. Ott Ádám esperes, továbbá Várady Géza apát, tábori főpap, Szölgény Ferencz, a Ferencz József-intézet igazgatója és számos testület és ifjusági egyesület. Déli egy órakor diszbed volt a hercegprimási palotában.

— **Konzuli attachék.** A külügyminiszter Stumvoll Bódogot, szemeszovai és szohoradi Zitkovsky Henriket, Kohlruss Rudolfot, rechtwani Hlavác Frigyeset és Hoffmann Gézát, a konzuli akadémia végzett növendékeit, konzuli attachékká nevezte ki.

— **A novemberi előléptetés előtt.** A delegáció ülésén a közelmúlt napokban panaszok hangzottak el a katonatisztek előléptetési viszonyainak kedvezőtlen volta miatt. Nem volt egészen alaptalan az a kijelentés, hogy tisztikarunk a jelenlegi feltételek mellett előregszik, minthogy a legtöbb esetben aránytalanul hosszú évek multán érhetik el a törzstiszti rangfokozatot. A hadvezetőség igyekezete ennél fogva, mint félhivatalosan jelentik, főképp arra irányul, hogy az alsóbb rendi fokozatu tisztéken segítsen, még pedig olyképpen, hogy az örnagyi fokozatig való előléptetést megjavítsa, de legalább is arra, hogy az eddiginél kedvezőtlenebbé ne tegye. A hadvezetőségnek ez a szándéka a most kiűszöbön álló novemberi előléptetéseknel tisztán és határozottan jut kifejezésre és a tisztikar joggal remélheti, hogy a hadvezetőség a jövőben is következetesen így fog eljárni. Az ilyen arányu jószándékkal szemben áll egy olyan körülmény, amelyet azonban nagyon szívesen nem lát meg és ez a költségvetés keretei szabta és túl nem léphető számu állás. Ez eleve kizárja az ugynevezett „jubileumi előléptetést” és hasonló óhajtasokat. Az a körülmény, hogy ez év május elsejétől kezdődőleg ugyancsak nagyon csekélyszámu gyalogsági ezredes volt dandárparancsnokká kinevezhető, szinte lehetetlenné teszi, hogy valamennyi három év óta szolgáló alezredest és ennek folytán valamennyi négy és fél év óta szolgáló örnagyot előléptethessenek. Hogy azonban mindenkivel szemben lehetőleg méltányos legyen az eljárás, ezentul ennek a rendi fokozatnak előléptetésre kerülő rangosztályai akként oszlanak meg, hogy mindazok, akik annak idején — tehát három, illetőleg négy és fél év előtt — alezredesté, vagy örnaggyá történt előléptetésükkor rangtársaikkal szemben egy félévét nyertek — ezutal visszamaradnak. A novemberi előléptetés, amint látszik, lényegileg örnagyi előléptetés; ez legfőképp az előléptetésre kerülő gyalog- és lovasszázadosok nagy számában és némileg a várakozási idő rövidségében mutatkozik, amely így általában egyenlő marad. A soronkívüli előléptetés — amely tudvalevőleg csupán az örnagyi és az alezredesti rangfokozatba történhetik — nagyon szűk határok közt mozog, tehát már nem ugrásszerűek és a sorrend szerinti előléptetést alig-alig érinthetik. Láthatólag javult egyszerre a hadseregállomány tisztjeinek eddig kedvezőtlen előléptetési viszonya is. A novemberi előléptetés körülbelül olyan terjedelmű, mint a májusi volt és ez az akkori kételyekkel szemben bizonyára kellemes meglepetés. A főfegyvernemeknél a századosi rendfokozatba történő előléptetési viszonyoknál tudvalevőleg a századosi rangot tizenégy évi szolgálattal el lehet érni; teljesenrendbe hozták; a tűzéréség is lépést tart a rokonfegyvernemekkel. Csopán a lovasságnak van némi előnye a hadnagyi és főhadnagyi rangfokozatba való előléptetésnél, ami azonban ennél a fegyvernemnél sürűbben előforduló tisztí fogyatékokban leli magyarázatát. Minthogy mindazok a hadapródok, akik 1905. szeptember 1-én nyerték rangjukat, ezutal hadnaggyokká lépnek elő, megállapítható, hogy három évnél tovább egyetlen hadapród sem várt. Ha már most a novemberi előléptetés összbnyomását vesszük, úgy látjuk, hogy éppugy, mint májusban, most is a különféle fegyvernemek általános kiegyenlítése ment végbe; megállapítható továbbá, hogy az örnagyi és századosi előléptetés határozottan kedvezőbb. Általában változatlanul maradt az egyes rendfokozatok várakozási ideje; röviden: nincsen rosszabbodás, ellenkezőleg: javulás.

— **A balpárt kegyelete.** Az országgyűlési függetlenségi és 48-as balpárt értekezletet tartott, melyen elhatározta, hogy halottak napján Kossuth Lajos sírjára kegyelete jelölül koszorút helyez és megbizta dr. Nagy György képviselőt, hogy beszéd kíséretében a párt koszoruját letegye. Ez alkalommal dr. Nagy József, a párt titkára elszavalja Nagy György ódját. A balpárt vasárnap féltizenegykor indul a József-körut 70. szám alatti klubhelyiségből a temetőbe. A párthoz csatlakozik a Kurucz Ifjak Társasága és a budapesti Baross-Társaság.

— **Kossuth Lajos szarkofágja.** A magyar iparművészeti iskola galvanoplasztikai műtermében Herpka Károly tanár felügyelete alatt most készül az a hatalmas szarkofág, melyben Kossuth Lajos hamvait fogják elhelyezni. A bizánczi stílusban tervezett emlékmű zöld onyxból van összeállítva, sarkain és oldalrészein aranyozott bronzdíszítéssel. Egészben véve harmónikusan fog beleilleszkedni a Kossuth-mauzóleum belső falait borító színes mozaikba, mely Róth udvari ívegfestő alkotása. A remek kivitelű szarkofágot még a télen elhelyezik a mauzóleumban, melynek felavatása Kossuth halálának évfordulóján, a jövő márczius huszadikán lesz.

— **Az antiochiai patriárka Zágrábban.** Ignátius Pionisius Eífrem Rahmani antiochiai patriarcha tegnap Zágrába érkezett és Posilovic érsek meghívására az érseki palotába szállott meg. Az egyházfődelem hosszabb ideig tartózkodott gyógykezelés céljából Karlsbadban és visszatértében Vaszary hercegprimást és gróf Zichy pécsi püspököt is meglátogatta és onnan jött Zágrába a zágrábi érsek látogatására. A patriárka ma este utazik el kisázsiai székhelyére.

— **Sztrájk a fiumei torpedógyárban.** A Whitehead fiumei torpedógyár igazgatósága a sztrájkolók kivására azt az előmunkást, kinek sértő bánásmódja miatt a munkások sztrájkba léptek, hivatalosan megdorgálta és figyelmeztette, hogyha panaszok merülnek fel bánásmódja miatt, úgy azonnal elbocsátják. A munkások azonban ezzel az elégtételadással nincsenek megelégedve. Derecin rendőrfőkapitány-helyettes a munkások hangulatára való tekintettel az ajánlotta a gyár igazgatóságának, hogy szólítsák fel a megsértett munkást, hogy az a büntető-törvénykönyv 261. §-a alapján a sértő előmunkás ellen feljelentést tegyen. Az igazgatóság ezt az indítványt azonnal közölte a munkásokkal, akik ezt az ajánlatot visszautasították. Az igazgatóság azt hiszi, hogy a sztrájkolók fizetésemelést akarnak kiorszokolni. A munkások ma sem dolgoznak. Attól tartanak, hogy a sztrájkmozgalom az ünnepek alatt tovább terjed. Fiuméből táviratozzák éjjel: Derecin rendőrfőkapitány-helyettes ma délelőtt a Whitehead sztrájkoló munkásainak öt delegáltjával tárgyalásokat folytatott és meggyőzte őket azon tervének célszerűségéről, hogy a sértett munkás a durva munkavezető ellen a járásbírósnál tegyen feljelentést. A delegáltak kijelentették, hogy a munkásoknak a terv elfogadását fogják ajánlani és holnap megadják a munkások válaszáat. Elfogadták azután a választott bíróság eszméjét is, melybe az igazgatóság, valamint a munkások egyenlő számu delegáltat küldenek.

— **Sakk.** Mieses német sakkmester Budapesten időzik és ez alkalomból holnap este nyolc órákor a Budapesti Sakk-Körben (V., Akadémia-utca 5.) szimultán produkciót tart. Vendégeket a kör szívesen lát, de kéri az illetőket, akik a német mester ellen a harcztot felvenni akarják, a sakktablájukat magukkal hozzák.

— **Uj helyőrségi törvényszék és fogház Bécsben.** A hadvezetőség 1904-ben elhatározta, hogy az eddigi két gyalogsági (Alser és Heumarkt) kaszárnyákban elhelyezett katonai helyőrségi fogház és helyőrségi bíróság helyett, melyek egymástól nagy távolságra voltak, egy nagyarányu új épületet emeltesse. E célra a Hernalsner-, Gürtel-, Breitenfelder-Strasse, Bildengasse és Laudongasse utcák által határolt és 460 ezer korona értékű kincstári telektömb lett kiszemelve. Az előmunkálatok és a tervek elkészítése két évet igényelt és az építkezést 1906. november havában kezdték meg egy bizottság vezetése mellett, melynek élén Krepper ezredes állott; építési művezető Ceipek Konstantin mérnökmester, százados volt, az építést pedig Sniativ J. E. és Ott Miksa építészek végezték. Magának az épületnek felépítése és a modern technika minden vívmányával való felszerelése másfél millió koronába került és szintén két esztendő vett igénybe. A most már készen álló épület már az új és nemsokára életbelépő katonai törvényekre való tekintettel építették és a nyilvánosság mellett lefolyó tárgyalások megtartására egy hatalmas tárgyalási terem szolgál, az új börtönben pedig 150 fogolynek van helye. Az új helyőrség, törvényszék és fogház e héten adatott át minden különösebb formáságok nélkül rendelkezésére.

— **A világ legnagyobb tűzkatasztrófája.** Nagyobb tűzkatasztrófa bizonyára még nem döbentette meg a világot, mint amilyen a michigáni nagy erdei tűzvész, melynek szörnyű pusztításairól már adtuk hírt. A tűzvészről még folyton érkeznek rémes tudósítások, amelyek arról szólnak, hogy a tűz még egyáltalában nincs lokalizálva, noha már egész városokat hamvasztott el és számtalan ember esett neki áldozatul. A legújabb hírek ezek: A Huron és Michigan tavak partvidékein s a közöttük elterülő szigeteken lángokban állanak az óriási terjedelmű erdők. Az állam nagyrésze vadregényes, fenýő és czédrus erdőkkel áll, melyeknek egyes pontjaira falvak és városok vannak beékelve. A tűz terjedését nagyban elősegíti a szél, mely a nagy tavakon állandóan fúj s tovább fut az erdők felé. A százados, nagyrészt érintetlen őserdők fái nagy ropogással égnek, a lángok felnyulnak a magasba s vörösrre festik az égboltozattot. A paraszakat rohanva viszi a szél a levegőben és a falucskák egymásután hamvadnak el. Presque-sziget, Cheboygan és Chipewa megyék, azonkívül Alpena megyének egy része lángokban áll. Mintegy 75 mérföldnyi területet fog át a tűz s ezen a területen belül nemcsak a városok és falvak, hanem az emberek élete sincs biztonságban. Metz, Bolton, South Rogers, La Roque és Lakeside városok porrá égtek és teljesen leégett Chatro városka is, csupán a templom maradt épen. A lángok elérték Cadillac és Traverse City városokat is és igen sok farm leégett. Metz városkában mintegy ötven pusztultak el a lángok között s mintegy tizenötven szenvedtek tüzhalált a Detroit & Machinaw egyik vonatán, mely a városka lakosságának egy részét szállította s amely Novicki mellett kigyulladt. A városkákban egyébként olyan jelenetek játszódtak le, melyek a legerősebb férfi szívet is megingatják. Az asszonyok gyermekeikkel és pár darab értékebb holmijukkal kétségbeesetten, futva menekülnek a vasuti állomásra és megtepett ruhában, hangos zokogással kérik az időnként megérkező vonatok személyzetét, hogy meentsék meg őket. A férfiak pedig hátukon czipelik azt, amit a lángoktól sikerült megmenteniök. A füst beborítja az erdőt és a falukat s a menekülő emberek nem ismernek egymásra. Fejtelenség, zűrzavar uralkodik mindenütt és mindenki csak a saját maga és családja életének megmentésére gondol. A telefonösszeköttetés megszakadt a lángokban álló nagy földterületekkel és jogosan lehet azt következtetni, hogy a veszteség sokkal nagyobb, mint az eddigi hiányos jelentésekből lehet következtetni. A megmenekültek rémes történeteket beszélnek el az óriási területen pusztító erdőtüzről.

— **Házasság.** Dr. Julius Lipót nagybecskereki ügyvéd november 3-án vezeti oltárhoz Löwy Katinát, özv. Löwy Mórné, szül. Schwarz Róza leányát Cservenkán.

— **Nászajándékok.** Jegygyűrűk legelőnyösebben Polgár Kálmán műlörás ékszertelepen, Budapest, VII., Erzsébet-körut 29. I. em. szerezhethők be. Nagy képes album-árjegyzék bérmentve küldetik.

— **A Petőfi-Ház sorsjátéka.** A Petőfi-Társaság a Petőfi-Ház javára tárgysorsjátékot rendez. A pénzügyminiszter által engedélyezett sorsjátékkal a Társaság elérni reméli azt a kulturális és kegyeletes célját, hogy a Petőfi-Házban összegyűjtse és mielőbb hozzáférhetővé tegye a közönségnek Petőfi ereklyéit s azokat a nemzet kincsévé avassa. Ez a sorsjáték tulajdonképpen a közönség áldozatkészségének a meghálálása, amennyiben a nyereményekben gazdag sorsjáték egy koronás sorsjegyei egyáltalán nem állanak arányban a kisorsolandó nyereménytárgyak nagy értékével. Amellett tehát, hogy a vásárló igen nagy nyeresi esélyekhez jut, egyuttal egy nemes, hazafias és kulturális célt szolgál: hozzájárul a Petőfi-Ház létesítése és fenntartási költségeihez. A nyeremények száma: 2010, tehát eltérőleg a szokásos sorsjátékoktól, minden sorsjegynek igen nagy nyeresi esélye van. Az összes nyeremények értéke 76,000 korona, a főnyeremény 25,000 korona. A Petőfi-Társaság már szétküldte az ország minden részébe sorsjegyeit s arra kéri a közönséget, hogy a sorsjegyek vételével és terjesztésével legyen segítségére a nemes cél megvalósításában.

— **A családi perpatvar vége.** Ruttkán Koracsik András turáni lakos hosszabb idő óta rossz viszonyban élt hozzátartozóival. Tegnap heves családi jelenet után a padlásra ment, ahol felakasztotta magát. Mikor ráakadtak, már halott volt.

Bécs-J
becsül
Frigye
att be
kapitán
szoros
és a l
Frigye
Autom
lovago
vádlo
erre p
a segé
a becs
ját me
feljelen

A
tanut
törvén
lással,
gendő.
vol P
adni, h
nyitó
bálysze
vádlo
törvén
a mag

ban a
szerbek
hogy a
nőknél
gassák
tatott e
el kell
ban m
auguszt
letartó
lett. A
sem ka
és azér
mást gr
latban
egyike,
lapha c
vényser
védí ka
mnczőt
kezelte

tonatisz
megfog
tisztikar
megbecs
mivel ta
felét kap
nagy ur
látjuk, h
táju tisz
tudósítá

A s
VI 4 d S
tisztvis
udvarias
látára ál
kell elvé
német n
kijelente
Vládott,
azt mon
a postat
is oly k
kénytele
vet kérte
meretlen
jól ismer
járt és t
talból el
zadost k
a postat
panaszát
posta rés
el ellene.
tek meg,
panaszra
mindkét
hatóságna
városan

— Játékaifalra a bécsi Automobil-Klubban.

A Bécs-Józsefvárosi kerületi törvényszék előtt kényes becsületügy került tárgyalásra. Parneggi Pollák Frigyes lovag nagyiparos ugyanis becsületsértés miatt bepörölte Cubasch Frigyes nyugalomban lévő kapitányt, aki hamisjátékkal vádolta a lovagot. A vád szorosabban „ecarté” játéknál való hamis keveréssel és a királyok előnyös kiosztásával illetve Pollák Frigyes lovagot. Ez az affaire már az év elején az Automobil-Klub becsületbírósa elé került, mely a lovagot panaszával visszautasította. Azóta vádló és vádlott is kiléptek a klubból. Pollák Frigyes lovag erre párbajra hívta ki Cubasch kapitányt, akinek a segédei azonban a kihívást nem fogadták el. Amikor a becsületbírósa ítélete után Cubasch kapitány vádját megismételte, Pollák lovag becsületsértés címén feljelentette a vádlót.

A ma megindult tárgyalásra körülbelül hatvan tanút idéztek meg, akiknek a vallomásai alapján a törvényszék felmentette a vádlottat azzal az indoklással, hogy a valószínűség mellett szót és az elegendő. Cubasch Frigyes, mint katonatiszt, köteles volt Pollák segédeinek a kívánt felvilágosítást megadni, hogy miért utasítja vissza a kihívást. A bizonyító eljárás pedig igazolta, hogy Pollák nem szabályszerűen keverte a kártyát és ez a körülmény a vádlott javára szól. Annak elbírálására azonban a törvényszék nem bocsátkozik, hogy vajon igazak-e a magánpanaszos ellen felhozott vádak.

— **Éhségstrájk.** A zágrábi ügyészség fogházában a nagyszerb mozgalom miatt fogva tartott szerbek éhségstrájkjának előzményeként jelentik, hogy a foglyok a múlt napokban a törvényszéki elnöknel jelentkeztek és kérték, hogy nyomban hallgassák ki őket. A törvény szerint ugyanis a letartóztatott egyént 48 óra alatt ki kell hallgatni és akkor el kell dönteni, hogy továbbra is vizsgálati fogságban marad-e, vagy sem. Az első letartóztatás augusztus 8-án történt, azóta folyton szaporodik a letartóztatottak száma, de kihallgatta még egy sem lett. A letartóztatott szerbek a törvényszéki elnöktől sem kaptak garanciát ügyük gyorsabb elintézésére és azért választották az éhségstrájkot, hogy nyomást gyakoroljanak a törvényszékre. Ezzel kapcsolatban említésre méltó, hogy dr. Hinkovics, a védők egyike, a kihallgatás késedelmeskedéséről az egyik lapba cikket írt, amelyben ezen eljárást, mint törvénysértést elítélte. Hinkovics ellen e miatt az ügyvédi kamara fegyelmi eljárást indított. Eddig harminczöt védőt jelentettek be, kik legközelebb értekezletet fognak tartani a követendő eljárás céljából.

— **Egy főhadnagy garázdálkodása.** Éretlen katonatisztok okvetetlenkedéséről az utolsó időben megfogyatkoztak a hírek. A látszat az volt, hogy a tisztikar immár megkomolyodott, a polgárembert is megbecsüli s némi sejtélemmel van afelől is, hogy mivel tartozik Magyarország iránt, ahonnan kenyere felét kapja. Most azonban Szászvárosból egy főhadnagy ur garázdálkodásáról hoz hírt a táviró, amiből lájuk, hogy nem veszték ki irmag nélkül a régi fajta tiszturak. A felháborító eseményről a következő tudósítást kaptuk:

A szászvárosi postahivatalban tegnap megjelent Vlád Sándor közös hadseregbeli főhadnagy és egy tisztviselőtől bélyeget akart vásárolni. A postatiszt udvarias hangon kijelentette, hogy nyomban szolgáltatára áll, de előbb sürgős lebélyezési munkálatakat kell elvégeznie. A főhadnagy dühösen felpattant és német nyelven lármázni kezdett a postatiszttal, aki kijelentette, hogy nem ért németül és arra kérte Vládót, hogy beszéljen magyarul, mire a főhadnagy azt mondta, hogy „Nix magyarul”. Erre összeszidta a postatisztet, majd berohant a postafőnökhöz és ott is oly kihívó módon viselte magát, hogy a főnök kénytelen volt rendreutasítani; majd a panaszkönyvet kérte és beírta, hogy a postatisztviselő előtte ismeretlen nyelven beszélt. A városban Vládót igen jól ismerik és mindenki tudja, hogy magyar iskolába járt és teljesen bírja a magyar nyelvet. A postahivatalból eltávozván, Vlád két közöshadseregbeli századost kért fel, hogy provokálják a postafőnököt és a postatisztet. A két segéd meghallgatta bajtársuk panaszát, de nyomban kijelentették neki, hogy a posta részéről a legcsekélyebb sértést sem követték el ellene. Később pedig a segédek arról győződtek meg, hogy inkább a postatiszteknek van okuk panaszra, mert Vlád őket sértette meg. Különbösen mindkét postatiszt feljelentette az esetet a felettes hatóságnak és ott kérték elégtételt az ellenük nyilvánosan elkövetett sértésért. Az ügyet egyébként a

panaszkönyvvvel együtt hivatalosan áttették a kolozsvári postaigazgatóságához s innen a főhadnagy felettes hatóságához kerülnek az akták.

— **A közbiztonság békét kötöttek.** A közbiztonság hídron a mai napon a mesterek kollektív szerződést kötöttek a munkásokkal. Nagyon érdekes és jellemző, hogy a szerződést nem a munkások és mesterek maguk között kötötték, hanem a „Mészárosok és Hentesek Ipartestület” a mesterek képviselőjében, a „Magyarországi Szakszervezeti Tanács”-csal, mint a munkások elismert és jogosult képviselőivel. A legutóbbi véres sztrájk éppen azért történt, mert a mesterek kényszeríteni akarták munkásaikat a szervezetből való kilépésre, most pedig maga az ipartestület hivatalosan elismerte a szakegyletet, sőt a közbiztonságon ezentul csakis szervezett munkás dolgozhat. A szerződés egyrészt az összes paczalos és beles munkaadók, másrészt az összes munkások között kötötték. A megegyezés szerint a munkásokat fizetés szerint három osztályba sorozzák s minden munkás fizetését emelik 10—12 százalékkal. A szaktanács felelősséget vállal az iránt, hogy a szerződés tartama alatt a munkások se béremelést nem kérnek, se egyéb okból sztrájkolni nem fognak. A munkaidő tizenkét óras munkakeretben tizenegy órában állapítják meg. A teljes vasárnapi munkaszünetet megkapják a munkások. Vítás esetekben a mészáros ipartársulat és a szakszervezeti tanács részéről kiküldött 5—5 tagú bizottság dönt. A kollektív szerződést két évre kötötték meg. A szerződés betartásáért egyrészt az Ipartársulat, másrészt a szakszervezeti tanács teljes felelősséget vállalt.

— **Tanárok mellékfoglalkozása.** A Politikai Értesítő a következő hivatalos közlönyök közli: Azon elterjedt hírel szemben, hogy gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter a középiskolai tanárok mellékfoglalkozását tiltotta, illetékes helyről kijelentik, hogy ily irányú rendelkezés vagy tilalom nem történt s így a jelzett hír s a hozzáfűzött kombinációk alaptalan koholmányok. A tanároknak a középiskolai törvény értelmében mellékfoglalkozás engedélyezésére a miniszterhez kell folyamodniuk. A folyamodványok ugyanazon elvek szerint intézettek el jelenleg is, mint ahogy az a múltban történt. A folyó tanévben is, úgy mint mindig, a folyamodó tanárok a kért engedélyt máris nagyrésztben megkapták.

— **Nagy tűz egy pályaudvaron.** A szolnoki pályaudvar tegnap igen nagy veszélyben forgott. Tölatás közben meggyuladt egy petroleumos hordókkal telt kocsi és az óriási lángok átcsaptak egy másik vasuti kocsiira is, mely csakhamar szintén lángokban állt. A petroleum szétfolyt és így veszélyvel fenyegette az egész pályaudvart. Csakhamar kivonult a városi tűzoltóság és minden erejét arra irányította, hogy a tűz továbbterjedését meggátolja. Óriási munkával sikerült a tüzet izolálni és így 70 hordó petroleum elpusztulásán kívül egyéb kár nem történt.

— **Rendőrök gyilkossága.** Dunaföldváron történt az alábbi borzalmas történet, amely szomorú világot vet annak a városnak közbiztonsági állapotára. Dunaföldváron még e hó 18-ikán az utcán hajnali négy órakor egy postaszolga halva talált egy embert. Jelentést tett és a megejtett vizsgálat megállapította, hogy a halott ember Klup Pál dunaföldvári gazda. A halottkém ekkor szélhűdést konstátált és a holttestet 19-én el is temették. Tegnap Baksay László járásbíró névtelen levelet kapott, amelyben azt írták, hogy Klup nem természetes halállal halt meg, hanem Vida János és Cserna János közösi rendőrök verték agyon. Baksay járásbíró azonnal elrendelte a nyomozást és rövid idő alatt annyi gyanúk merült fel a két gyilkos ellen, hogy letartóztatták. A holttest exhumálására pedig megtették a szükséges intézkedéseket.

— **Kiss szerencsése nagy!** Ezen című mellékletre, mely mai lapunk összes példányaihoz van csatolva, hívja fel t. olvasóink figyelmét Kiss Károly és Társa bank részvénytársaság (Kossuth Lajos-utca 13.). Különböző férfi és női nevek vannak felsorolva a hirdetésben és mindenik mellett szerencseszámok. Minden ember életében vannak pillanatok, mikor szerencséséjét megállapíthatná. Talán a neve melletti osztálysorsjegy nagyobb nyereleménnyel lesz kihuzva már a legközelebbi huzáson. Kísérlelje meg! Kiss szerencsése nagy!

— **Halálozások.** Dr. Pereszlényi Henrik előkelő nyitrai ügyvéd ma, rövid szenvedés után, meghalt Budapesten. Az elhunyt tagja volt Nyitra vármegye törvényhatósági bizottságának, elnöke volt a nyitrai i. r. hitközségnek és tevékeny részt vett számos jótékony intézmény munkájában. Az elhunytban dr. Pereszlényi Aladár fővárosi ügyvéd az édes-

atyját, Szirmai Artur bankigazgató az apósát gyászolja.

Jankó András m. kir. posta-távirótisztviselő életének ötvenhetedik évében Szombathelyen elhunyt.

— **x Igyék naponta ebéd előtt dr. Hommel-féle Haematogént.** Étvágya fokozódik, idegrendszere erősödik és rögtön helyreáll közérzése. Kérjen azonban kifejezetten dr. Hommel-féle Haematogént és utasítson vissza minden utánzatot.

— **x Bob-hashajtó a legkellemesebb, 10 fillér.**

— **x Fodor-féle vívóterem a Koronaherczeg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobb fel szerelt torna- és vívóterme.** Különbös gond fordítatik a gyermektorna- és vívásra.

— **x Zászlók, czimerek minden kivételben kaphatók** Linhart színházi festőnél és díszítőnél Budapest, VIII., Hunyadi-utca 27. szám. Árjegyzék ingyen.

Öngyilkos bankigazgató.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, október 30.

A fővárosban ma délelőtt öngyilkosságot követett el Horn István szövetkezeti igazgató. A hetedik kerületi függetlenségi pártkörben, ahol pénztárnoki állást viselt, ma délelőtt maga ellen emelte a gyilkos fegyvert. A legutóbbi szövetkezeti válságok tették tönkre a szerencsétlen, jó módhoz szokott öreg urat. Intézetét, amelynek részjegyeit csaknem egyedül tartotta kezében, minden áron meg akarta tartani, és akaratosan küzdött az árral. Nem tudható, hogy vajon alappal-e, ellene Zádor Mihály háztulajdonos több ezer korona elsikkasztása miatt feljelentést tett a rendőrségen; a vizsgálat folyt; Hornt többször kihallgatták, tegnap legutóbbára és nem lehetetlen, hogy az ügy legújabb fejleményei kényszerítették kezébe a fegyvert.

Két levelet hagyott hátra, Egan Ede vasuti főfelügyelő és Szinek Lajos ügyvéd czimere.

Részletes tudósításunk ez:

Horn István az Országos Iparhitelszövetkezet igazgatója, mintegy husz év előtt alapította a vezetése alatt álló intézetet, amelynek részjegyei leginkább az ő birtokában voltak. A szövetkezet virult egészen a legutóbbi időkig, amikor az általános szövetkezeti válság hullámai elértek Horn szövetkezetéig is. A bank pangott és szemlélatomást csökkent a forgalma. A bank részjegyesei közül többen ekkor felszámolásra gondoltak, de Horn hallani sem akart róla. Az egyik főhivatalnok, mikor figyelmeztette rá, hogy ez lesz a legokosabb megoldás, mert a szövetkezet semmit sem jövedelmez, Horn durván elutasította:

— Ahhoz magának semmi köze.

Szorgalmasan feljárt hivatalos helyiségébe és megjelent nap-nap után a VII. kerületi függetlenségi pártkörben, ahol pénztárnoki állást viselt és szimpátiikus, kedves modorúval általában szerették az öreg urat.

Mint rendesen, ma is megjelent a Kertész-utca 46. szám alatt levő szövetkezeti helyiségében. Bevonult szobájába. Többször kijött és feltűnő idegességgel elutasította magától a kérdezősködő hivatalnokokat.

— Hagyjának ma békében; igen fontos dolgom lesz — mondotta.

Tíz órakor aztán elment az Almássy-téren levő függetlenségi pártkörbe. Délelőtt lévén, senki sem volt a helyiségben, a szolgálta sem volt odahaza, csak a felesége.

Horn bement az igazgatósági helyiségbe. Két levelet írt, behívta a szolgálta feleségét és aztán megparancsolta neki, hogy hordárral kézbesíttesse azonnal a czimzetteknek a leveleket. Az Almássy-téren nem talált hordárt az asszony és így visszahozta a leveleket. Bekopogtatott az igazgatósági szoba ajtaján és mikor nem kapott feleletet, rányitotta Hornra az ajtót.

Horn egy fauteuilben ült, jobb kezében revolvert szorongatott, lehanyatló bal kezében pedig egy véres kezítükör volt és halántékából ömlött a vér.

A halálra rémült asszony fellármázta a házat. Rögtön telefonáltak a mentőknek, akik első segélyben részesítették a szerencsétlent. A súlyosan sérült öreg urat bevitték a Rökusba, ahol este féltíz órakor meghalt.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

Van — de nincs.

(Három felvonásos operett. Szövegét írta Martos Ferencz, zenéjét szerzette Jacobi Viktor. Bemutatták ma este a Királyszínház színpadán.)

Olcso szójátékokra csábító czime van ennek a színpadra vitt Andersen mesének: Van — de nincs. De bannám is én, hogy mi a czíme, csak lehetne már kiírni magyar szövegírőről, hogy amit papírra vetett: elmés, amit a művész szájába adott, abban van esprit, poezis, finom humor és találó torzítás. De egyre-egyre azt konstatálni, hogy önkritika helyett az író hanyagul legyint kezével és könnyedén ráhagyja arra, ami darabjában neki sem tetszik, ami bántó, izléstelen, avult, vagy egyenesen ostoba: eh, operett, majd csak beszopják — az szomorú is, kellemetlen is.

Izléses emberek, poéta-emberek tévednek a gőzerővel dolgozó szöveggyárosok közé, de csodálatos: eldurrvulnak, mihelyt ott mozognak abban a műfajban, amelynek egyetlen létjogosultsága, hogy könnyed, szellemes, piczit csipős, mint a karcu pohárban gyöngyöző pezsgő. Az a tudat, hogy nem kell ügyelniük és szinte vétek, ha elmések, lehuza őket olyan rétegekbe, ahová a mai közönség már nem követi a szerzőt. Hülye királyokkal, agyalágyult miniszterekkel, kőczemberekkel benépesített országokba lökdösnek, ahonnan szabadulni kívánunk, mert unjuk a kezdetlegességet, amely nagyapáinkat még meg tudta nevetetni, unjuk az agyoncsépelet figurák agyoncsépelet mondásait és a löcsei kalendáriumot száműztük a konyhába.

Martos Ferencz premiérjéről írva, nehezen veti papírra az ember ezt az előjátékot. Mert nagyon jó-hiszemű, nagyon derék uriember ez a Martos Ferencz és talán a barátai hamiskodása miatt nem látja be, hogy tulságosan lelkiismeretes, amikor azt hiszi, hogy minden jó magyar embernek kötelessége megkísérteni, hogy föllendítse ezt az elárvult magyar irodalmat. De a legfontosabb érdekek sem követelik a polgároktól, hogy akkor is fölládozzák magukat, amikor fölládozásukkal az ügy csak nem megy előbbre. Nem, ez a kedves poéta-ember nem tudja úgy elgondolni gondolatait, hogy a színpad erős fényében is érvényesüljenek, nem raffinált egy csöppet sem és mert szemérmes, nem ad a poézisből semmit sem. A régi kitalásokon csapásokon halad becsületesen és oly naivan, mint egy gyermek. Amellett minden esztendőben kiteszi magát annak, hogy róla ilyeneket írjanak.

Mai darabjának alapötletét Andersentől vette. Az alapötlet jó, sőt kiváló, olyan, amilyenre briliáns operettet lehetett volna építeni. Offenbach vagy Claude Terrasse zenéjére áhító finom, pikáns, csupa szemtelen báj-operettet. De Martos kezében a láthatatlan hívős ruha levegő-szöveve szerte szakadozott és három hosszú órán át csak a foszlányok repdestek a színpadon. Összekeresve e rongyokat, talán a következőket lehetne kiformálni belőlük: Van egy király, aki ifjú felesége mellett úgy él, hogy az aszsonyika — fivéréként tiszteli. De a nép, a telhetetlen nép, trónörököszt kíván és a miniszter — hiszen ez régi nóta — ígér, trónörököszt ígér. A király udvarába tudóst hív, aki kezeskedik arról, hogy a gyermek meglesz. És általános csodálkozásunkra kijelenti, hogy a fiucska egy gyönyörű ruha fogja segíteni világrajövetelében. A ruhát előttünk szabják, és a második felvonás végén golyák repdesnek a levegőben. Azután . . . nem, a világért sem folytatom, mert a dolgot nem tudom elmondani és a szerző ezt argumentumnak használja föl. Érjük be azzal, hogy zavaros s nehézkes a mese s naiv a megcsinálása. Már pedig, ha a szerző naiv, az mindig baj. Ennek a darbnak az alapötlete olyan, hogy a naivitást, mint legnagyobb raffinement-et lehetett volna alkalmazni, de így: a finom, ezüstkazagásu alapötlet bepiszkolódik, mint a sárba hullott pillangó.

Ilyen előzmények után Jacobi zenéjéről nem is szabad kritikát írni. Mindent kipariroz azzal, hogy erre a szövegre jobb muzsikát huzni nem lehetett. Jacobi is régen ígér, ígér, de librettistáival nincsen szerencséje, azért is nem lehetett eddig megítélni tudását teljes alaposággal. Ma is hallottuk néhány szerencsésebb kompozícióját. Melodikus, ötletes, de kis keretben mozgó dolgok. Egyféle lágy, kevés skálájú zene. Kétféle hangszerele cseng-bong különösebb erő nélkül. Tiszta kidolgozás, izléses zene, de nem a daloló lelki találmány muzsikája. Pedig sokan vannak, akik ezeket a hangokat várják tőle, de ő szerényen még mindig csak ígér, ígér.

Azért mindenké daczára még sem elveszett este ez a mai este. Forró, nagy sikert jelentett egy kivételes talentumu színésznőnek, Medgyaszay Vilmának, ki visszahozta a színpadra minden gyönyörű színjátszó képességét, művészi öntudatát és azt a báj, amely operetteszínésznőink közt oly ritkán található. Régi, régi operettkarok klasszikus ábrázolásnak minden kiváltságai élednek föl ebben a művésznőben. Az arcának minden vonása beszél, nevet, kifejez, a szemének minden rebbenése okosan valami művészi czélt szolgál, kezének minden mozdulata, testének minden vonala harmonikus, lágy. Amit ma produkált, tiszta, deris művészet volt. Gábor József, az Operából áthódított tenorista ügyvel-bajjal megállta a helyét, bár játékán megérezte az Opera, a hagián a kevésse kifogástalan iskola. Préselt magas hangjai azonban az első föllépés „drukk”-jától is származhattak. A harmadik, akiről a színpad külön megemlékezett, Palásthy Sándor volt. Ismerik a fővárosban, ügyes színész, jó táncos, ma erőlködni kellett, mert szerepe sivársága arra kényszerítette, hogy a magából hordion össze jót-rozsaszt. Közvetlen volt s jóízű, mint mindig Boross, körülötte kisebb szerepekben Szirmai, Papir érvényesültek. A színház a maga részéről mindent megtett a siker érdekében, a kiállítás és rendezés a kényesebb izlést is kielégítette. A zenekart Vincze Zsigmond vezényelte kifogástalanul. A közönség kissé vegyes érzelmekkel fogadta a darabot és a második felvonás végén a szerzők barátaira háritotta a tapsot. Ebből azután az a szomorú tény alakult ki, hogy a szerzők csak ritkán jelenhettek meg a lámpák előtt.

(U. D.)

(*) Velasquez-kiállítás. A művészet világának vannak divatjai és aktualitásai. A divatok mulók, felszinen járók és nagyjából nem a művészek, hanem a közönség érdeklődésének jelenségei; a művészek, akik szolgálják őket, nem a saját érdeklődésük urai, hanem a mások érdeklődésének szolgálói. A művészet aktuálisai a legélesebb és legtermészetesebb. A kor művészi hevíteit tanusítják, a legeleveníbb problémákról beszélnek; a művészet pszichéjének legbensőbb indítékaira tartoznak. Ebben az értelemben mondhatjuk el, hogy Velasquez, a nagyok legnagyobbjának egyike, sosem volt aktuálisabb, mint ma. Az ő aktualitása korunk művészi érdeklődésének leglényegesebb motívumait jellemzi. Mióta Manet Velasquezhez és a többi spanyol mesterhez ment vissza a művészet legállandóbb értékei elveit, azóta nem muló a festők grandjának aktualitása. A szépségnek új, különösen abban a korban merőben ismeretlen forrásait nyitotta meg az impresszionizmus apostolai számára Velasquez, minden impresszionisták őse és mestere. Az ő monumentális egyszerűsége, nagyvonalúsága, hervadatlanság frissessége megnyilatkozásként hatott arra a táborra, mely a lokális színek hazugságaitól elfordulva, a levegő legfinomabb színeltöltő, valóra hangoló hatásait kutatta. A színek primare-felrakási módjának, az ecset gyors, összefoglaló hatásainak, sőt még az ugynevezett és Germánia vidékein annyi művésziatlenségre kiaknázott „széles ecsetkezelésnek” is az öröklé modern és ma legmodernebb Velasquez az őstyja. Velasquez reprodukálása éppen ezeznél fogva lényeges technikai problémák megoldásával függ össze és Velasquezt igazán reprodu-

kálni talán csak éppen Manet tudta volna, vagy más, de olyasvalaki, aki igazán lényegébe hatolt az ő festése módjának, akinek vérebe mentek át a Velasquez-tradíciók. Érdekes, hogy éppen Balló Ede tanárnak jutott eszébe Velasquezt másolni, aki saját pikurájában a nagy spanyol művészeti elveit a legtávolabbról sem érvényesíti; az ő ismert verejtékes kicsinyessége mindenről beszél, csak éppen Velasquez tanulmányozásáról nem. Ezek a másolatok azonban mégis nagy szorgalomról és éveket igénylő elmélyedéstről tanuskodnak. És hálával tartozunk az ő pontos másolatainak azért is, mert alkalmunk van ismét Velasquezzel emlékezni. Ezenkívül még Goya, Greco, Rafael, Tizián, Rubens, Van Dyck, Rembrandt, Vermeer van Delft (Van der Meer), Pieter de Hooch, Albert Cuyp, Van Borsson és Franz Hals képeinek ugyancsak Balló által készített reprodukcióival találkozunk ezen a figyelemreméltó kiállításon, mely holnap nyílik meg a Nemzeti Szalónban.

(*) Sarah Bernhardt Budapestre jön. Sarah Bernhardt európai köruten lévén, meglátogatja a jelentékenyebb fővárosokat s Budapestre is eljön két nap vendégszereplésre. Társulata a párisi Sarah Bernhardt-színház művészeinek színe-javából van összeállítva, akik készséggel vállalkoztak a nagy körutra. A társulat 45 tagból áll és négy teljes vaggon podgyászt és kelleket hord magával, ideértve a remek ruhát is. Budapestre a nagy művésznő Triestbe fog utazni s onnan a Lloyd-társaság „Semiramis” gőzösével Egyiptomba hajózik; utba ejti továbbá Konstantinápolyt, Bukarestet, Szentpétervárt és Moszkvát. Előzőleg megkötött szerződések miatt a nagy művésznő csak két estét szentelhet fővárosunk közönségének és pedig színter kerül hétfőn, november hó 2-án „L'Aiglon”, Edmond Rostand remekműve és november hó 3-án „La dame aux camelias”, Alexandre Dumas fils ismert színműve.

(*) Az Operaházban holnap, szombaton, Carmen a következő szereposztással kerül színre: Carmen — Szamosi E., Micaela — Ambrusné, Frasquita — Payer M., Mercedes — Berts M., Don José — Lunardi, Escamillo — Szemere, Dancaire — Ney B., Remendado — Pichler, Zuniga — Kornai, Morales — Mihályfi, Lillas Pastia — Zolnai. Vezényel: Kerner István karnagy, rendező: Alszegehy K. főrendező. (Évi bérlet 114. szám.)

(*) Hírek a Nemzeti Színházról. Holnap, szombaton, a Piros bugyelláris-t, Csepreghy Ferencz legkiválóbb népszínművét először adja elő a Nemzeti Színház művész-személyzete. A darab ezelőtt 30 esztendővel, 1878. november 22-én került először színre a Népszínházban és akkor Török bíró Eöry, a bírónét Blaha Lujza, Csillag Pált Tamási, Kósa Gyurkát Vidor Pál, Hájast Horváth Vincze, Pennást Együd, Petákot Tihanyi, Kenderes Julist Pártényiné, Menezit pedig Komáromi Mariska játszotta. A darab eddig 100-nál több előadást ért meg. A Nemzeti Színház holnapi előadásán Török bíró Gyenes, a bírónét Blaha Lujza, Csillag Pált Bakó, Kósa Gyurkát Rózsahegy, Hájast Abonyi, Pennást Kovács, Petákot Molnár, a kapitányt Pálfi, Susták Katát Rákosi Szidi, Kenderes Julist K. Demjén Mari és Menezit V. Molnár Rózi fogják játszani. Ebben a szereposztásban adják vasárnap este is.

(*) Hugó Károly emlékezete. A „Bankár és báró” szerzőjének emlékezetét eleveníti fel a Nemzeti Színház abból az alkalomból, hogy novemberben lesz Hugó Károly születésének századik évfordulója. Bernstein Hugó Károly volt a költő család neve. Mint író csak Hugó Károlynak nevezte magát. A nagyműveltségű író három nemzet irodalmát gazdagította műveivel. A „Bankár és báró”-t németül írta s Falk Miksa fordította magyarra.

(*) Egressy Gábor emlékezete. A jövő hónap elején lesz Egressy Gábor születésének századik évfordulója, mely alkalommal Borsodvármegye Köz-művelődési Egyesülete karöltve az Országos Színes-egyesülettel nagy ünnepélyt rendez. Az ünnepség november hó 8-án délelőtt Miskolcon a vármegye székházában diszüléssel kezdődik, mely után az ünneplő közönség Miskolcraól különvonaton Sajószentpéterre megy. Innen kocsin a néhány kilométernyire fekvő Sajószőlőfalvára mennek, ahol 1808. november 3-án született Egressy Gábor szegény református pap-családból. A renovált paplakban lepezik le az emléktáblát; a lelepezés után a közönség visszatér

Angol, francia és amerikai rendszerű
KÉSZPÉNZÉRT félárban:
ráhazkodhatik minden ember finoman és elegánsan
Az ország-elsősorú
Zélinger Samu

A rendszerem abból áll, hogy angol és francia gyári
raktárakban vásárolt 3-6 méteres legújabb divatu
mint a gyapjuszövetekből műtér szerint készítek:
finom öltönyt. . . . . 21 frtért
szépen finom prima öltönyt 26 . . . . .

Magyar-utca 6. az emeleti termekben
Közvetlen-körut és Kossuth-Lajos-utca sarok mellet

S
Misk
zeti
ünne
Petőf
ünne
megy
a tan
és a
zöje
költő,
fel. S
nésze
eszmé
szedü
nagy
ból a
-án a
ressy
egy h
tészre.
(*
nyitott
ben fe
színház
tánya
tott vé
czimü
egyes
megny
(*
Bran
höstenc
szerep
Vilma,
Széná
(*
felhívá
való t
A
szerüsé
tisztele
akik cz
látszana
tos, szer
rejtve a
kötőba
futamok
Kézirato
ját szerz
Tivadar
(*
lékeztün
Jenő „B
vart ara
azóta ál
Színház
színpado
igazgató
les szer
Győrött
Királyhá
mazta a
szerü sz
adásra v
(*
templon
ünnepi m
Es-dur n
fertorium
számokat
B. Irén
ifj. Odry
tak napj
Az orgon
(*
elsején,
az ének-
nagy ve
2-án, hal
örökbecs
mindkét
zer Mar
(*
Pick-St
udvari op
nyét a R
mazásu n
A II.

Regg
Hozza
mak és

Miskolcra, ahol este díszelőadás lesz az ottani Nemzeti Színházban. A rendező-bizottság meghívta az ünnepségre az Akadémiát, a Kísfaludy-Társaságot, a Petőfi-Társaságot, a Nemzeti Színházat, résztvesz az ünnepen Kubik Gyula főispán vezetésével Borsod-megye Közművelődési Egyesülete, az egyházmegye, a tanítótestület, az országos híri miskolczi dalegylet és a környék intelligenciája. Az ünnepség főrendezője Szuhay Benedek, a jövővi református papköltő, akit az alkalmi költemény megírására kértek fel. Szuhay az ünnepség kapcsán az Országos Színesegyesülethez levelet intézett, melyben azt az eszmét veti fel, hogy Egressy szülőfalujában az összedüléssel fenyegető iskolát újra kellene építeni és nagy szülőttől Egressy-iskolának nevezni. E célból ajánlja a Színesegyesületnek, hogy november 2-án a színigazgatók országsszerte rendezzenek Egressy emlékére előadásokat és a befolyó jövedelem egy hányadát fordítsák az Egressy-iskola újjáépítésére.

(*) **A Johann Strauss-színház megnyitása.** Ma nyitották meg Bécsben előkelő közönség jelenlétében fényes ünnepi előadással a Johann Strauss-színházat. A megnyitó előadást a Gotterhalte nyitánya előzte meg, melyet a közönség állva hallgatott végig. Ünnepi előadásul Strauss „Ezeregyéj” című operettjét adták kitűnő összjátékban. A darab egyes részleteit annyiszor kellett ismételn, hogy a megnyitó előadás csak éjfélután ért véget.

(*) **Thália.** Szombaton este a Thália megismétli Brandes „Egy látogatás” és Wedekind „A hőstenor” című színdarabjainak előadását. A főbb szerepeket ezúttal is B. Judik Etel, K. Balogh Vilma, Kelemen Mária, Kürthy József és Szénássy György játsszák.

(*) **A magyar zene érdekében** figyelemreméltó felhívást kaptunk, amelyből az úgy nagy fontosságára való tekintettel közöljük a következőket:

A magyar nemzeti zene műformáit és sajátosságait szándékozom megírni és ezért hazafias tisztelettel felkérem a zongorajátzók közül azokat, akik cigányos modorban vagy naturalista-módon játszanak, hogy a magyar nótá játékmódját, zamatot, szenvedélyes karakterét ne hagyják elveszni elrejtve az ismeretlenség homályában, hanem akár kótába foglalva, akár az általuk használt magyaros futamokat, átmeneteket ismertelve, örökítsék meg. Kéziratokat, kóttákat vagy szíveskedjék átengedett saját szerzeményeket szíveskedjék címzemre (Erdős Tivadar tanár, Besztercebánya) küldeni.

(*) **A „Bálványok bolondja” Győrött.** Megemlékeztünk arról a nagy sikerről, melyet dr. Kuncz Jenő „Bálványok bolondja” című darabja Kolozsvárt aratott. A valóban értékes és érdekes színű azóta állandóan helyet foglal a kolozsvári Nemzeti Színház műsorán s onnan jut el a legtöbb nagy színpadokra. Legelőször Mezei Béla győri színigazgató szerezte meg s ma este hozta színre a jeles szerző pátriájában. A „Bálványok bolondja” Győrött éppen olyan nagy hatást gyakorolt, mint a Királyhágón túl s a közönség zajos tapsal jutalmazta a szereplőket és lelkesen ünnepelte a népszerű szerzőt. Az újdonság három egymásutáni előadásra van kitűzve.

(*) **Zenés mise.** A budavári koronázó Mátyás-templomban november 1-én, délelőtt tíz órakor az ünnepi nagymise alatt előadottnak: Vavrincez Mór Es-dur miséje, továbbá gradualéra „Timete” és ofertoriumra: Szaunter Zsiga „Justorum”. A magán-számokat éneklik: Vavrincez Mórné (soprán), Lángné B. Irén (alt), Juhász Ferencz (tenor), és Várady és ifj. Odry Lehel (basszus). — November 2-án, Halottak napján előadásra kerül Vavrincez „Requiem”-je. Az orgonán Sugár Viktor tüzérfőhadnagy játszik.

(*) **Mozart rekviemje a Bazilikában.** November elsején, Mindszentek napján, az ünnepi mise alatt az ének- és zenekar Sztojanovits Jenő karnagy vezetésével Kleinberger nagy C-dur miséjét, 2-án, halottak napján délelőtt 10 órakor Mozart örökbecsű rekviemjét adja elő. A magánrészeket mindkét alkalommal dr. Pallády Lászlóné, Wenzler Margit és Tornay Károly éneklik.

(*) **Hangversenyek.** Szombaton, e hó 31-én Piek-Steiner Soma hegedűművész Koller Tony udvari operanékesnővel rendezti kettős hangversenyét a Royal-teremben. A két előkelő magyar származású művész kitűnő műsorral lép közönségünk elé.

A II. filharmoniai hangverseny vendége Krausz

Ernő bajor kir. kamaranékes, a berlini opera tagja, a leghíresebb Wagner-tenorista. Nálunk Siegmund monológiát fogja előadni a „Walkür”-ből és néhány dalt Strauss Richárdtól. Ezen hangversenyre már csak néhány elsőrangú s néhány kisterem-ülés kapható.

Colbertson Sascha, a fiatal amerikai hegedűművész, ki jövő héten csütörtökön, november 5-én rendezi első hangversenyét Budapesten, a következő műsort küldte be hozzánk: Lalo Symphonie espagnole, Tartini ördög trillája, Wieniawsky fimoll verseny, God save the king. Colbertson hétfőn adta Bécsben már is harmadik hangversenyét. A közönség rendkívül lelkesen ünnepelte őt valamennyi estélyein.

Hétfőn, november 26-án érkezik a Brüsszeli városnégyes Budapestre először az idén. Hangversenyén Márkus Lily hírneves hazai zongoraművészünk fog közreműködni.

Csütörtökön, november 19-én a szezon egyik legérdekesebb estélye lesz a Royalban. Gerhardt Elena szász kir. kamaranékesnő Culp Julia legméltóbb versenytársa rendezi akkor első budapesti daletélyét. Gerhardt Elena, a német hangversenyertermek egyik fiatal büszkesége. Jegyek Piek-Steiner, Colbertson, Brüsszeliek és Gerhardt Elena hangversenyeire Méry Bélánál váltandók.

Nyilt - tér

rovatban közzétételért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

Dr. KALLAY ZOLTÁN

jogi szemináriuma

Budapest, IV., Magyar-utca 3. sz.

Kiváló sikerrel s alaposan készít elő az alapvizsgáktól az ügyvédi vizsgáig bármely jogi vizsgára. Nem tévesztendő össze hasonló intézetekkel!

Dr. HARMAT GYULA

füdőbajosok rendelő-intézete

Inhalatorium Budapest, Rákóczi-ut 82. sz

Füdő, mellbeteg, tüdővész, tuberkulózis, vérképés, tüdőgyulladás, kórház orvosi nyelvi gyógyításnak inhalációkhoz és ezernyi altásokra. Rendelt. 11-12 óra 4-ig.

FŐVÁROS.

(*) **A jövő évi költségvetés.** A főváros pénzügyi osztálya ma terjesztette elő a tanácsnak az 1909. évi költségvetés tervezetét, amely szerint a háztartás jövő évi mérlege így alakul:

	ezzel szemben 1909-ben volt 1908-ban korona	
I. Rendes kiadások	46,664.451	47,576.415
II. Rendkívüli kiadások	2,076.467	1,443.420
Összes kiadás:	48,740.918	49,079.835
I. Rendes bevételek	48,534.382	47,192.061
II. Rendkívüli bevételek	30.827	42.300
Összes bevétel:	48,565.209	47,234.361

A hiány e szerint: 175.709 koronát tesz ki az elmúlt évi 1,785.361 koronával szemben.

Az 1908. évi költségvetés nem volt tekintettel a költségvetési mérleg azon 1,873.987 koronát tevő javulására, amelyet a főváros fejlesztéséről szóló törvény a fővárosnak juttat. Az 1909. évi költségvetési tervezet azonban ezt az állami támogatást már számításba vette.

A kiadásoknál jelentékeny az emelkedés a drá-

gasági pótlék folytán, ami a közigazgatási személyzetnél 579.690 koronát, a tanszemélyzetnél pedig 822.056 koronát tett ki. Nagyobb emelkedések vannak a nyugdíjszükségletnél: 110.000 korona, az utak jókarbantartásánál: 170.400 korona, az utcák tisztogatásánál 172.175 korona. A kiadási tételek között szerepel az 1907. évi zárszámadásnak 448.543 koronával kitért hiánya.

A bevételeknél az emelkedés az adópótléknál 326.000 korona, a házbérkrajczárnál 50.000 korona, a fogyasztási adópótléknál 304.401 korona s a városi vámnál 435.000 korona, végül a vasuti vállalatok által fizetett területhasználati díjaknál 203.875 korona.

(*) **Beteg tanácsnok.** Gróf Festetics Géza tanácsnok, a főváros közoktatásiügyi osztályának vezetője, megbetegedett s emiatt néhány napig kénytelen hivatalától távol maradni.

(*) **Furcsa megkeresés.** A fővárosi napisajtó már hónapok óta csaknem hétről-hétre közöl egyet-mást az épülő kenyérgyárról. Az új intézményről Amerikában is tudomást vettek s felhívták rá a budapesti főkonzul figyelmét. A főkonzul azonban bokros teendői közepette, úgy látszik, nem ért rá, hogy újságot olvasson, mert ime, megessett az a furcsa eset, hogy a budapesti főkonzult Amerikából figyelemztetik arra, hogy mi történik Budapesten. A főkonzul pedig a leghivatalosabb komolysággal a következő megkeresést intézte a polgármesteri hivatalhoz:

Amerikából hozzám intézett megkeresés szerint Budapesten városi sütőde áll fenn. Azon kérelemmel fordulok a tekintetes hivatalhoz, miszerint ezen főkonzulátust értesíteni szíveskedjék, vajjon van-e ezen állítólagos hírek komoly alapja. Paul Nash főkonzul.

(*) **Uj magyarok.** Kurz-Konc József István magánhivatalnok, Rieger Ernőné, született Harsányi-Pietsch Hedvig és Brown Róbert főmérnök Rózsa völgyi Gyula alpolgármester előtt ma letették a magyar állampolgári esküt.

(*) **Az új nyugdíjszabályzat.** A pénzügyi bizottság Vaszilievits János alpolgármester elnöklésével ma tartott ülésén folytatta a nyugdíjszabályzat tárgyalását. Az özvegyi nyugdíj megállapításáról volt szó. A bizottság Bárczy István polgármester javaslatára úgy határozott, hogy a tisztviselő tíz évi szolgálat után ötven százalék nyugdíjat kap, az özvegy pedig a férjét megillető nyugdíj hetvenöt százalékát kapja. Heltai Ferencz kérelmére a polgármester megígérte, hogy a szabályzatot rendkívüli közgyűlés elé terjeszti.

(*) **A taksamérő.** A taksamérő dolog a bérkocsiszabályrendeletben akarták elintézni. Az a szabályzat azonban ezerféle más érdeket érint s még sokáig fogják azt tárgyalni a különböző fórumok. Rényi Dezső tanácsos javaslatára a tanács most kimondta, hogy a taksamérő dologról külön rendelkezik és a taksamérő használatát sürgősen elrendeli.

(*) **A kőbányai gimnázium.** A kultuszminiszter tudvalevőleg telket kért a fővárostól a kőbányai gimnázium számára. A tanács azt a javaslatot tette, hogy a Jászberényi-ut mentén lévő sport-telep területéből adjanak ezer négyszögölet. A pénzügyi bizottság ma tartott ülésén Tóth László indítványára kétezer négyszögöl nagyságu területnek az átengedését határozta el.

(*) **Jelentkezés a sorozáshoz.** A főváros tanácsa a törvény rendelkezéséhez képest felhívja mindazokat a hadköteleseket, akik az 1888, 1887, és 1886. években akár Budapesten, akár másutt születettek, hogy az összeírási lajstromokba való fölvetéllik végett ez év november hó 1-je és 30-ika közti időben a katonai és illetőségi ügyosztályban (IV. ker. Károly-körút, Központi városház) jelentkezzenek és ez alkalommal okmányaikat (keresztlevél vagy születési bizonyítvány, illetőségi bizonyítvány, oklevél, igazolási jegy, cseléd- és munkakönyv stb) magukkal hozzák. A Budapesten tartózkodó, de nem idevaló illetőségűek, ha Budapesten óhajtanak a sorozóbizottság elé vezetett, ennek engedélyezését összeíratások alkalmával szóbelileg kérhetik. Az összes hadköteleseket figyelmezteti a tanács, hogy a jelentkezési kötelezettség elmulasztása a törvény nem tudásával nem menthető.

Reggelizés előtt fél pohár

Schmidthauer-féle

Használatra valódi áldás gyomorbetegségeknek és székazorulásban szenvedőknek

Igmándi keserűvíz

1 elrontott gyomrot
2-3 óra alatt tel.
leson rendbe hozza
kis üveg 40 fillér.
nagy üveg 60 fillér.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ A Budapesti Ügyvédi Kör tegnap tartott választmányi ülésén foglalkozott azon mizériákkal, melyek egy a tőzsdebiróság, mint a budapesti kir. kereskedelmi és váltótörvényszék ügyvitelét megnehezítik, továbbá azon legujabb jelenséggel, hogy a fővárosi államrendőrség egy magán, mint közszemélyek szolgáltatásban agent provocateur szerepét játsza. A budapesti áru- és értéktőzsde választott bíróságánál tudvalevően lassu az ügymenet. Tízszáz, tizenötöt is elhalasztják az ügyet. A makacságokat néha délután két órakor veszik fel. Nagy nehezen tudnak két tanácsot összehozni egy nap. A Budapesti Ügyvédi Kör elhatározta, hogy e körülményt az ügyvédi kamara útján az igazságügyminiszter tudomására hozza. Ugyanez alkalommal került szóba a budapesti kereskedelmi és váltótörvényszéknél az ügymenet lassúsága miatti panasz is. Rendes perek, sőt néha váltóperek is félévig hevernek becsomózva. Váltóítéleti kiadványok két hónapig is késnek s a mutató-könyvek mindig hátralékban vannak. Az ügyvédi kör elhatározta, hogy a kamara útján e bajok orvoslása végett az igazságügyminiszterhez fog fordulni. Végül szóvá tétetett, hogy a nyilvánosságra jutott számos esetben a fővárosi államrendőrség agent provocateurként hagyja magát felhasználni, ami a közmorálnak és a rendőrség tekintélyének egyaránt árt. A Laskóczy-esettől eltekintve, csak nemrég ügyvédi irodában álltak a detektívek magánfel rendelkezésére állítólagos zsarolás leleplezése czéljából. Az okként törbecsált zsarolót a vizsgálóbíró harmadnap már szabadlábra helyezte. Az ügyvédi kör felkéri tagjait, hogy konkrét eseteket terjeszsenek a választmány elé, amely ekkor fog majd érdemleges határozatot hozni.

§ A gázgyári sztrájk epilógusa. A budapesti büntető törvényszék ma hozta meg ítéletét a magánosok ellen való erőszak büntetvével vádolt gázgyári munkások pörében, akik a gázgyári sztrájk idején a gyár elhagyása előtt kinyitották a gázcsapokat s így könnyen végzetes szerencsétlenséget okozhattak volna. A törvényszék Kaszaki György lakatossegédet két évi, Simon Miklós gázgyári munkást, Házi György napszámot, Butihy Károly napszámot egyenként másfél évi, Nagy Balázs gázgyári munkást és Stegner Ferencz napszámot pedig tíz-tíz hónapi börtönrre ítélte. Zeliskó Ágoston ellen az ügyész védeletése folytán a bíróság a további eljárást megszüntette. Az elítéltek fölébzelek.

§ Brutális ítérl. Örökös volt a perpatvar Tausz Ferencz Ganz-gyári munkás házában. Az idén július 13-án Tausz szóváltás után ismét ültelgelni kezdte feleségét, mire valaki elhívta Tausz sógorát, Szokolai Istvánt, hogy békítse ki a házas feleket. Amikor Tausz meglátta sógorát, a kezében levő késsel úgy megszurta, hogy Szokolai rövid idő múlva sérüléseibe belehalt. A büntető törvényszék erős felindulásban elkövetett halált okozó súlyos testi sértés büntetvéért ma vonta felelősségre Tausz Ferenczet. A tárgyaláson a vádlott azzal védekezett, hogy Szokolai őt arczul ütötte. Ez hozta annyira indulatba, hogy a kezében levő késsel feléje szurt. A bíróság dr. Mózes László védelme után Tausz Ferenczet Ferenczet tíz hónapi börtönrre ítélte, ebből is kitöltöttnek vett három hónapot és tizenkét napot az elszenvedett vizsgálati fogsággal. Az ítélet jogerős, a vádlottat ideiglenesen szabadlábra helyezték.

§ Mentő körülmény. Rövid idő alatt nagy vagyont költött el Máhr Nándor volt ráczalmási földbirtokos, aki most mint karénes keresi meg kenyérét a fővárosban. A múlt év januárban, négy hónappal azelőtt, hogy Máhr Nándor csödbe jutott, Kozma Ernő adonyi végrehajtó, egy hitelező nevében lefoglalta a ráczalmási kastélyban lévő ingóságokat, de a lefoglalt arany- és ezüstneműt nem sorolta föl tételeként. Amikor azután a fiatal földbirtokos csödbe jutott, Faludi Gyula székesfehérvári ügyvéd, mint tömeggondnok, nem találta meg többé a lefoglalt arany- és ezüstneműt, mert Máhr Nándor min-

dent elzalogosított. A székesfehérvári törvényszék előtt Máhr Nándor és az édes anyja, özvegy Máhr Nándorné, azzal védték magukat, hogy a végrehajtó nem világosította fel őket, hogy mi van lefoglalva s így nem tudhatták, hogy zártörést követtek el. A bíróság mind a két vádlottat sikkasztásért egy-egy napi fogházra ítélte. Ugy az ügyész, mint az elítéltek fölébzelek. A budapesti királyi tábla Frenseisz István elnöklésével ma fölmentette Máhr Nándornét és fiát, mert úgy találta, hogy a végrehajtó mulasztást követett el. Az ítélet jogerős.

§ Megsemmisített ítélet. Kövesi Albert színigazgató pár hónappal ezelőtt az országos színészegyesülethez beadott feljelentésében azzal vádolta meg társulatának volt tagját Sajó Géza színészt, hogy ez piszkos adósságok hátrahagyása után megszökött tőle, hogy végigpumpolta az egész várost, hamisított levél alapján feloldotta a fizetését. A színészegyesület fegyelmi tanácsa Sajó Géza ellen megindította az eljárást s miután Kövesi vádjait is beigazolta, a tanács Sajó Gézát a színészegyesület tagjai sorából kizárta. Sajó Géza most a büntető járásbíróhoz fordult Kövesivel szemben elégtételt s feljelentést tett ez ellen rágalmazás vétségeért. A járásbíró azonban Kövesi Albertet felmentette a vád alól. A felmentő ítéletet a törvényszék felelősviteli tanácsa ma a panaszos színész jogi képviselőjének kérelmére megsemmisítette s az ügyet újból visszatette a járásbíróhoz, hogy ez egy újabb tárgyalás keretében hallgassa ki a panaszos által bejelentett tanukat is.

§ Vigasztalan szerelem. Ujpesten ez év június 27-én véres szerelmi dráma játszódott le Grünhut József gyári munkás és Futó Mária között. Grünhut megtudta, hogy szerelmese máshoz igérkezett feleségül, mire ez véres bosszura határozta el magát. Június 27-én odalopódzott házukhoz és az ablakon keresztül rálőtt a leányra, akit súlyosan megsebesített. A pestvidéki esküdtbírószék mai tárgyalásán Grünhutot dr. Gleichmann Lajos helyettese, Vértes Ödön védte, akinek rendkívül hatásos és nagy jogérzékkel felépített védelme után az esküdtek Grünhut Józsefet bűnösnek mondták ugyan a szándékos emberölésben, de egyuttal kimondták, hogy a tett elkövetésekor beszámíthatatlan volt. Ezen az alapon a bíróság felmentő ítéletet hozott.

§ Elítélt igazgató. Közvetlenül a csernovai sajnálatos zendülés után a turóczenzmártoni magyarellenes „Narodnie Noviny” című lap múlt évi október 29-iki számában Obuch András az ottani Tátra-bank hivatalnok „Gyilkosság” czimű cikket írt. A közlemény úgy tüntette föl a zendülést, mintha azt a magyarság készítette volna elő csak azért, hogy a tótokat meggyilkolhassa. A kir. ügyészség a magyargyilkoló bankhivatalnokot igazgató miatt fogta pörbe s a budapesti esküdtbírószék ez év tavaszán tárgyalta Obuch ügyét. A vádlott tagadta, hogy igazgatói szándékkal írta volna meg inkriminált cikket. Az esküdtek bűnösnek mondták ki a vádlottat, mire a bíróság 8 havi államfogházra és 1200 korona pénzbüntetésre ítélte. A kir. Kuria ma a semmisségi panaszok elutasításával hozzájárult az esküdtbírószék ítéletéhez.

§ Kocsikázás — revolverrel. Klobucsár Lőrincz virágkereskedő szerelmes lett Vaszilievics Ilona virágáros leányba s bár hónapokig kirtartóan udvarolt, a leány szívét nem tudta meghódítani. Ez év márcz. 11-én bálba vitte, ahonnan csukott kocsin távoztak el. A kocsiiban ismét szerelmet vallott Klobucsár, de a leány hajthatatlan maradt:

— Válgék el a feleségétől — mondta az udvarlónak — akkor a felesége lesznek. A kedvese azonban nem akarok lenni.

— Csak azt ne kívánja — könyörgött Klobucsár, — ha a feleségemet elhagynám, a gyermekemet is ott kellene hagynom.

Mikor a századszor megismételt szerelmi vallomás is hiábavalónak bizonyult, Klobucsár revolvert rántott és rálőtt a leányra. Ebből nagy botrány lett, a rendőrségre kerültek, ahol a virágkereskedő ellen megindították a bűnvádi eljárást. Vaszilievics Ilona a vizsgálóbíró előtt megváltoztatta a rendőrségnél tett vallomást s azt mondta, hogy Klobucsár nem őt akarta megölni, hanem önmagát. Az ügyészség szándékos emberölés kísérlete cziműt emelt a szerelmes ember ellen vádat, akit a büntetőtörvényszék vádtanácsa ma vád alá is helyezett.

KÖZGAZDASÁG.

Munkásvédelem és munkaközvetítés.

Budapest, október 30.

A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamarának az ipartörvénytervezet előzetes tárgyalására kiküldött bizottsága tegnap lovag Falk Zsigmond udvari tanácsos elnökletével folytatta tanácskozásait, a tervezetnek a gyermekek, a fiatal s a felnőtt munkások s a nők munkaidejére vonatkozólag tervbevetett újításairól. Főképp a női munka igénybevételét rendkívül megnehezítő több rendelkezés adott alkalmat észrevételekre, valamint az a merevség, amely a munkaközi szünetek megállapítása körül nem engedné eléggé figyelembevenni a különböző ipari üzemeknek egymástól sokban eltérő jogosult igényeit.

A kereskedelmi és irodai alkalmazottak munkaidéjét illetőleg, valamint az üzletek nyitó- és záróórájának a megállapításánál is nélkülözte a bizottság a különböző szakmák s az eltérő viszonyok kellő figyelembevételét, amiért is annak a kívánságnak nyilvánításában állapodott meg, hogy az ipartörvénynek a kereskedőkre és kereskedelmi alkalmazottakra vonatkozó rendelkezései a tervezetből háttassanak ki oly czélból, hogy az idevonatkozólag szabályozást igénylő kérdések külön törvénnyel megfelelőbb szabályozásra találjanak.

Az egészség és testi épség védelmét szabályozó 23. fejezetre nézve a bizottság elégségesnek tartaná a főbb elvi rendelkezéseknek a törvénybeiktatását s a tulságosan részletekbe menő szabályozást a rendeleti utra javasolja terelni. E szabályokra nézve is kimondandónak véli azonban, hogy azok végrehajtása csak új ipartelepek létesítésénél legyen szigoruan megkövetelhető, ellenben már fennálló, fokozatosan megnagyobbodó ipartelepeknél a meglévő viszonyok gondosan figyelembe veendő.

Az iparfelügyeletre vonatkozó fejezetre nézve a bizottság erőteljesen elítélte a tervezet ama szándékát, amely az iparfelügyelőket kivetkőztetné munkásvédelmi hivatáskörükből, amennyiben egyfelől iparhatósági teendőikkel halmozza tul őket s másfelől büntetőjogi hatáskörrel ruházván fel őket, megszünteti annak a lehetőségét, hogy a munkaadók s munkások bizalmi-érzelmű lehessenek. Hibáztatta a bizottság hatáskörüknek a kereskedelemre tervezett kiterjesztését is s a kereskedelem különleges, az iparüzemekétől lényegesen eltérő viszonyaira tekintettel, inkább kereskedelmi felügyelőket tartana alkalmazandóknak.

A legtöbb vitára a tervezetnek a munkaközvetítésre vonatkozó IV. része adott alkalmat. A bizottság Boross Soma, Madary Gábor, Auer Róbert, Kohn Gábor, Krausz Adolf, Schönfeld Ödön és Falk Zsigmond elnök hozzászólása után megállapítja, hogy a tervezetnek idevágó rendelkezései nagyjából elegend tesznek a kamara négy év előtti ama javaslatának, hogy a munkaközvetítés kizárólagos hatósági feladattá tétessék s ezzel kikapcsoltassék a munkaügyi harci okok sorából. Az ezzel a közhatalóságok kezébe kerülő jelentékeny hatalmat, a tervezet igen ügyesen fel is használja az ipari béke többrendbeli érdekének a lehető biztosítására. Így például a tilos sztrájkok, a kollektív munkaszerződések megszegése, az előzetes békéltetés megkísérlése nélküli munkabeszüntetések s az előleg ledolgozása előtt a munkából kilépett munkások ellen hathatós intézkedéseket tesz a munkaközvetítés kezelésének felhasználásával. Azonban ez intézkedések csak az esetben fognak hathatósaknak bizonyulhatni, ha a hatósági közvetítés az egyetlen munkáshelyező közegnek fog maradni, ami ellen egy a munkás-, mint egyes munkaadó-szervezetek részéről erős áramlatok tapasztalhatók.

Az ipari béke s a fenn felsorolt fontos ipari problémák rendezése azonban előbbrevalónak mutat-

Harisnya-Ház

Kardos és Steiner
Andrássy-ut 50. sz. (Octogon)

Harisnyák, keztük, valódi dr. Jäger trikók, alsó ruhák, berliner kötött árúk és mindennemű test-edző (sport sweter), valamint színházi czikkek stb.

Vidéki rendelések 20 koronán felül bérmentve küldetik.

kozott a bizottság előtt, mint egyes szervezetek hatalmi érdeke s így most is fenntartandónak véli a kamara négy év előtti álláspontját. De éppen ezen álláspontból kifolyólag javasolja a bizottság, hogy a munkaközvetítő-intézetek mellett szervezhető választmányok ellen állást kell foglalni, vagy legalább is arra törekedni, hogy ha már ilyenek szervezetnek, ezekben a két fél paritása teljes mértékben érvényesüljön, ami, a bizottság véleménye szerint, csak azzal a korrektívummal érhető el, hogy a szavazásnál mindkét fél képviselőinek, egyenlő számmal kell résztvenniük, illetve a nagyobb számmal jelenlevő fél a maga képviselőinek a számát a másik fél számarányához mérten redukálni és fölösszámú jelenlevőit abszéntálni legyen köteles.

Sztrájk és kizárás esete az 516. §. a munkaközvetítés megszüntetését veszi kilátásba. A bizottság a kamara négy év előtti állásfoglalásához képest szükségesnek tartja, hogy a munkaközvetítő-intézet ily esetekben semleges állást foglaljon el s a közvetítést folytassa.

A bojkott és a ca'canny alá helyezett munkaadók érdekében, továbbá azt javasolja a munkaközvetítő-intézet feladatává tenni, hogy ilyen munkaadóknak soronkívül adjon más munkásokat s a kormány figyelmébe tartja ajánlandónak azt az eszmét, hogy a munkaközvetítő-intézet, csak akkordmunkára közvetítsen munkásokat, illetve oly szerződés mellett, amely a munkások szolgáltatásának a mérvét is kiköti az ellenszolgáltatás fejében. Végül a speciális munkakörök (gépészek, utazók, tisztviselők, kereskedelmi alkalmazottak stb.) részére a budapesti közvetítő-intézetben országos szakközvetítés meghonosítását javasolja.

Mezőgazdasági helyzet.

Budapest, október 30.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tudósítói az általános mezőgazdasági helyzetet illetően október 29. kelettel a következőket jelentik:

Arad. Néhány napi esős fagy után az időjárás ismét enyhébbre fordult és a vármegye tulnyomó részében kisebb-nagyobb esőzések is voltak, amire már égető szükség volt. A vetést már legtöbb helyen elvégezték a gazdák, a répa szedése folyamatban van.

Balassagyarmat. A szárazság miatt az őszi vetések nagyrésze kimaradt s tavaszi alá nem tudnak szántani. Időjárás derült s különösen éjjel hűvös.

Baja. Az időjárás enyhébbre fordult, az első vetések már kikeltek és szépen bokrosodnak, a teheritörés és szüret befejezték. Gabonázlet szilárd lett.

Debreczen. Az október 19. és 20-iki havazás után az idő enyhült, a csapadék a vetésekre kedvező hatású.

Kassa. Az idő nagyon kedvező, az őszi vetések szépen kezdenek kikelni, a múlt heti fagyok jelentékenyen kárt okoztak úgy a kapásnövényekben, mint a szőlőkben.

Léva. Az időjárás borús, meleg, nagyon jó hatással van a külső gazdasági munkára, de az elvetett őszi vetésből még egy szem sem kelt ki ezideig. A czukorrépa szedése közel van a befejezéshez.

Losoncz. Az idő három napi hó és eső után újra átmelegedett, a vetések folyamatban vannak s az elvetettek szépen kelnek.

Miskolc. Az elmúlt egész héten nyirkos időnk volt, hó, dara és havas eső minden nap esett, de még sem esett annyi, hogy a földet kellőképpen megáztassa. Most kellemes őszi napok vannak.

Nagybecskerek. Hűvös, szeles volt az egész héten az időjárás. A vetéssel nemsokára elkészülnek. Meleg eső kellene.

Nagykanizsa. Az időjárás változatlan, a vetéseket legnagyobb részben befejezték. Kedvezőbb idő kívánatos volna. A répa kiszedett, jó közepes eredménnyel, részben kissé meg is fagyott.

Nagy-szentmiklós. Az időjárás a hét elején hűvös volt, sőt 19-én egész nap havazott. F. hó 22-én erősen fagyott, reggel ködös volt. Légköri csapadékban eddig szűkölködünk, 23-án azonban már lassan permetező kiadós esőben volt részünk.

Nagyvárad. Kedvező időjárás folytán az őszi vetések befejezéshez közelednek. A répaszedés a nyert csapadék folytán folyamatban van. Az Érmelléken a szüret most folyik javában, az eredmény mennyiségileg nagy; a hordóhiány általános, mely körülmény a must árát még jobban lenyomja.

Nyíregyháza. Szép, enyhe szűk időjárásunk mellett a szőlő-, burgonya- és kukorica-szüret végét járja. Őszi vetéseink nagyon eltérők. Van-

nak igen szép vetéseink, de vannak igen rosszak is; szél és bagolyféle hernyója által teljesen elpusztítva.

Nyitra. Az időjárás valamivel enyhült, többnyire szeles, borús és esős. A vetési munkák mindenütt folynak, bár a föld göröngyössége miatt a vetőgépek nehezen alkalmazhatók. A korábban elvetett mag csak gyéren kel ki. A czukorrépa kiszedése és szállítása folyik.

Pancsova. A buzavetés folyik és jövő hét vége felé fejeződik be. Az utolsó eső és hó a vetett buzára nagyon jó hatású lesz és remélhető, hogy nemsokára ki is kel.

Szatmár. A havas és fagyos hideg időjárás újra gyönyörű őszi napokra változott, vetés és répa-betakarás serényen folyik. A kelésre az idő igen kedvező; a korábbi vetések igen szép egyenletesen keltek s jól fejlődnek. A múlt heti havazások miatt beszorult gulyabeli marha újra legelőre hajtattott.

Szolnok. Folyamatban lévő gazdasági munka: répaszedés, szántás, vetés. Időjárás borús.

Temesvár. A múlt heti esős és hideg időjárást ma ismét meleg váltotta fel. Gazdáinktól nyert értesítés alapján a vetések legtöbbje szépen kikelt.

Torontálmegye. Csak október 10-15. között kezdődött meg az őszi vetési idő. Ilyszerűleg az idevágó munkákat csak mostanában van tetőfokán. Az idei kiismeretlen időjárás folytán még nagyon sok őszi tennivaló volna hátra.

Versecz. Egy része a bevetett buzának kikelt. Az utolsó eső nagyon megkönnyíti a földmunkát. Az időjárás nagyszerű, mindenre kedvező.

Zalaegerszeg. Az időjárás az utolsó nyolc nap alatt részint téli, részint őszi volt. A korán beállott mintegy 5 fokos hideg takarmányozási viszonyokat nagyon károsan befolyásolta. A mezőn több takarmány a fagy miatt nem található. A hideg időjárás a csirában lévő vetésekre káros volt s akadályozza a késői vetések kelését és fejlődését.

Zenta. Terméskültségeink a jövőre gyengék. Állandó szárazság uralkodik, e hónapban csak egyszer volt egy kisebb eső s néhány óráig tartó hó.

A kerülségi parcellázás. Élénk emlékezetben van még az a nem mindennapi árverés, mely az aradmegyei Kerülsőn lévő Világossy-féle 7200 holdas birtokot a Telepítési Hitelbank R.-T. kezébe juttatta negyedfél millió koronás ajánlatával. Akkor igen nagy feltűnést keltett ez a dolog, mert hiszen a milliókkal árverező Telepítési Hitelbank csak pár nappal az árverés előtt alakult mindössze 20.000 korona alaptőkével. Azonban a bánatpénzt, 88.000 koronát, mégis lefizette a bank képviselője, ami 20.000 koronából nem kis dolog volt. De megtette. Persze, ez még inkább növelte a Telepítési Hitelbank körül lévő titokzatosságot, amely csak akkor szűnt meg, mikor az a hír terjedt el, hogy a Telepítési Hitelbank voltaképpen nem más, mint a Világossynál érdekelt Kereskedelmi-, Leszámitoló- és Hitelbank szövetkezése direkt az árverésre. Viszont azonban kiderült, hogy ez nem így van s így nagyon kétes, hogy a Telepítési Hitelbank le tudja-e fizetni a közeli napokban a vételár első harmadát, az 1.166.000 koronát? Dr. Világossy József, aki a birtokot parcellázás után a telepeseknek eladta, az árverés előtt mindent elkövetett, hogy a licitáció megtartását megakadályozza. Ez tudvalevőleg nem sikerült neki és most az árverés ellen előterjesztést adott be a kisjenői járásbíróhoz. Kivülre három telepes gazda is jogorvoslattal élt az árverés megtartása ellen. Mindkét kérvény alaki hibákat sorol fel a licitáció elrendelése, kihirdetése és lefolytatása körül s ezek alapján kérik az árverés megsemmisítését. A járásbíró egyik előterjesztésnek sem adott helyt, mire a kérvényezők a nagyváradi ítélőtáblához felebbezték, ahonnan még nem érkezett döntés. Dr. Lázár Zóárd a Telepítési Hitelbank megbízásából — jelentik lapunknak — ezalatt parcellálként áruba bocsátotta a földeket, amelyek legnagyobb részét az esetben, ha a bank az összes árverési feltételeknek eleget tesz és a teljes vételár lefizetésével a birtokot tulajdonába veszi, a régi telepesek szándékoznak visszavásárolni. Már eddig is számos előjegyzés történt, amelyek hatálya természetesen meg fog szűnni, ha a bank a vételárösszeget pontosan nem fizeti. A telepesek — mintegy háromszáz család — nagy várakozással és aggodalommal néznek a fejlemények elé. De érdeklődéssel várjuk a fejleményeket mi is. Mert ha a Telepítési Hitelbank nem kap kölcsönt a vételár fizetésére — úgy tudjuk, hogy eddig még nem kapott — akkor a manipulációban részeseknek okvetlenül lakolniuk kell. Elvégre ebből

az árverésből kifolyólag már hetek óta halálos feszültségben néznek egymással farkasszemet a környék magyar és oláh lakosai, sőt már emberhalál is esett miatta. Példát kell statuálniok a hatóságoknak, hogy egyszermindenkorra elmenjen a kedve hasonló árverésektől annak, akinek pénze nincs.

Fizetésektelenségek. A bécsi hitelezői védegyelet a következő fizetésektelenségeket közli: Heisler Sándor és Társa kereskedő Szigetvár, ifj. Wolf Lipót kereskedő Budapest.

Az oláhok birtokpolitikája. Nem egyszer tettük már szóvá azt a veszedelmes jelenséget, hogy a nemzetiségi vármegyékben az oláhnyelvű lakosság milyen öntudatosan igyekszik a beékelt magyar nyelvű területeket megsemmisíteni s az oláh lakosságot egymással területileg is összekapcsolni. Ennek a birtokpolitikának leginkább a magyar kézben lévő nagybirtokok az akadályai. Eppen ezért, ahol csak tehetik, mindenütt igyekeznek megszerezni az eladásra kerülő nagybirtokokat, hogy az oláh parasztság között parcellázva azt, az esetleg beékelt magyarságot az oláh nyelvterületen teljesen elszigeteljék. Ezen csak állami beavatkozással lehet segíteni, úgy, hogy a kormány megveszi az ilyen exponált területeken lévő nagybirtokokat s első sorban a magyarság számára parcellázza. A magyar népváltsággal földéhes s a magánvállalkozás által üzleti szempontból végzett parcellázások mind fényes eredményekkel járnak, úgy, hogy az állam nemzeti szempontból nagyobb anyagi áldozatok nélkül is igen áldásos munkát végezhet így. Csak a minap mutattunk rá a kerülségi parcellázás körül megindult nemzetiségi aknamunkára s íme ma már ugyan-csak Aradmegyéből érkezik hasonló hír. Borosjenőn ugyanis eladásra kerül a Közigység-féle hétezer holdas birtok. A földművelésügyi miniszter már évek óta alkudozik is rá. Egyik bizottság a másiknak adja a kilincset: a magyarság számára azonban még mindig nincs a parcellázás biztosítva. Míg a bürokrácia így kényelmesen stagnál, egyszerre itt is megjelennek a nemzetiségiek. Október 25-én Szucsú János, Borosjenő országgyűlési képviselője Tauczon járt, hogy gróf Közigység Fidéi 7000 holdas birtokát, Tauc, Nádas, Felménes, Ternova, Kurakér, Silingyia, Jarkos és Lugozó oláh lakosai részére megvásárolja. Az oláhok hamarosan alkut is fognak kötni s ezen oláh járásban még erősebbek lesznek, pedig halálos veték nemzetiségi kére engedni e birtokot, amelyet fekvésénél fogva a magyarság erős váravá lehetne tenni, ez esetben a járás nagyban szolgálná a magyarság érdekét, így pedig az az eredmény, amit évek óta erős küzdelemmel kivívott, megsemmisül. Reméljük, a sok bizottság között még nem veszett el teljesen a parcellázás ügye s Darányi Ignác földművelésügyi miniszter közbejelen, még mielőtt ez a magyar föld is oláh kézbe kerülne.

Felolvasás. Az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés helyiségében tegnap előadást tartott Szende Pál, az OMKE főtitkára az új ipartörvény tervezetének egyik alapvető intézményéről: a kényszerű szerződésről. Rámutatott azon intencziókra, amelyek a tervezet szerkesztőjét a kényszerű szerződés behozatalánál vezetik és arra, hogy ez az intézmény a középkori cözéket akarja újból életre hívni, hogy a kisipart védelmébe vegye a nagyiparral szemben és egyúttal a kereskedelem rovására is. Oly cözésszerű intézménynek, mint a kényszerű szerződés — mondja — ma már nincsenek meg a gazdasági feltételei és a tervezet ezeket éppen a gazdasági élet fejlettségére való tekintettel nem ruhazza fel azon jogokkal, amelyek a cözékeknek legfőbb erősségei voltak.

A gabonatözséről. Az októberi terminus kimulásával a gabonatözsédn, ha nem is lanyhaságot, de csendesebb irányzatot vártak, minthogy a fennállott októberi lebonyolítások már technikai okokból is emelkedő árfolyamokat okoztak. És íme a buza ára csak most kezd igazán emelkedni. Ma elsőrendű tiszavidéki búzát már huszonhat koronán felül is fizettek, amire az idei 40 millió termé után állg lehetett számítani. Az üzleti világ már majdnem kétkelkedni kezd aziránt, vajjon tényleg behordtunk-e az idén annyi búzát, amennyit hivatalosan kimutattak, mert a tavalyi 32 millió termé után a buza kínálat októberben legalább is még egyszer annyit volt, mint most. Múlt évben ilyenkor Budapesten a közraktárakban 450.000 mázsa, az idén csak 50.000 mázsa, magánraktárakban 250.000 mázsa, az idén

abszolúte s
pedig olyan
hinni, misz
annak végé
képen mag
még sok bu
azért nem
árakra vár
jden az uj
tani és így
számolni, m
'déli, mint
okozni, hog
szerezhető
elegendő. E
czió kérdé
ható, mint
niók buzak
Amellett a
Csehszlov
lisztet eladn
lunk, itthon
lisztárakkal
sebbnek fed
hogy a mal
el van adva,
létkörülmény
üres raktára
helyzetben m
megakadt ha
idejében be
alig lehet hal
kivüli viszon

Uj hordó
Ionicsói erdő
gyobb hordó
megállapodás
reskedő közö
a letarolási j

Gyárosok
egyesület gy
Ullmann A
Gelléri M
kivül jelentés
alakulásáról.
renciaára az
ben dr. Csá
továbbá az ig
mennyezett sz
íránt nem csu
mint az elnök
a kormány is
osztály a ma
deményezést
ülésre dr. K
Wagner Ad
Soltesz Ö
niszternek a r
felterjesztésre
a miniszter az
vételeit tekint
csolatban azok
osztály figyel
többet foglal
ha vállalati p
szakosztályt,
felállítására bu
ujabban felmer
ágyelmét. Az
zat reformja d
az elvi árapon
ben ne hatósa
A szakosztály
jezte ki. Gel
ipartörvényne
való állásfogl
következő föbl

A törvény
sok oly anyag
jobban volna
tek oly terjen
nem törvénybe
A vasuti é
galom akadály
veendők az ipa
A munkásv
a munkaadó b
és gyermekek
netek tekintet
helyzetben az

abszolút semmi sincs beraktározva. A napi kínálat pedig olyan feltűnően gyenge, hogy azt lehetne hinni, miszerint nem az őszi idény közepén, hanem annak végén volnánk. E feltűnő jelenségeket sokféle módon magyarázzák. Vannak, akik azt állítják, hogy még sok buza van a termelőknél, akik az árut most azért nem hozzák a piacra, mert még magasabb árakra várnak, mások pedig azt mondják, hogy az idén az új búzát már július elején kezdték fogyasztani és így egy egész havi szükséglet-többlettel kell számolni, mint más években. Tény az, hogy ugy a vidéki, mint a fővárosi malmoknak nagy gondot okoz, hogy honnan lesz a téli őrlési szükséglet beszerezhető akkor, midőn a buzakészletük alig 6 hétre elegendő. Ezért van napirenden az üzemi redukció kérdése, mely másképpen nem is lehet megoldható, mint hogy a malmoknak be kell rendezniük buzakészletük arányában a korlátozott őrlést. Amellett a lisztüzlet mai jellege nem valami biztató. Csehország felé már hetek óta nem tudnak lisztet eladni, mert ott a buza olcsóbb, mint nálunk, itthon sem tud a konzum a naponta magasabb lisztárakkal megbarátkozni és csak a legszükségesebbnek fedezésére szorítkozik. De tekintettel arra, hogy a malmok készítménye az év végéig egészen el van adva, a jelenlegi lisztüzlet helyzete csak mellékkörülményt képez ahhoz, hogy malmaink félig üres raktárakkal mennek a tél elé. Ezen abnormális helyzetet még az sem fog nagyot változtatni, ha a megakadt hajózás folytán a Dunán rekedt uszályok idejében beérkeznek, mert újabb hajórakodásokról alig lehet hallani. A mai magas buzaárak tehát rendkívüli viszonyok természetes folyamánya. (v—l.)

Új hordógyár. A gróf „Schönborn” beregmezei lonicsói erdőbirtokán — írják Beregszászról — nagyobb hordógyárat létesítenek. Az erdő letarolására megállapodás jött létre az uradalom és egy faterkedő között. Utóbbi 300.000 koronáért vette meg a letarolási jogot.

Gyárosok és az ipartörvény. Az Országos Ipari egyesület gyáripari szakosztálya tegnap délután Ullmann Adolf elnöklésével ülést tartott, melyen Gelléri Mór igazgató a különböző folyó ügyeken kívül jelentést tett a tanszeripari szakosztály megalkulásáról. A müncheni nemzetközi vámkonferenciára az egyesület és a szakosztály képviselőiben dr. Csapó Bélát küldötték ki. Jelentést tett továbbá az igazgató az egyesület kebelében kezdeményezett szerajevói magyar kiállítás ügyéről, mely iránt nem csupán az érdekelt iparoskörök, hanem, mint az elnökségnek alkalma volt tudomást szerezni, a kormány is élénk érdeklődéssel viseltetik. A szakosztály a maga részéről is melegen üdvözli a kezdeményezést és az e tárgyban tartandó bizottsági ülésre dr. Kornfeld Mór, Posner Alfréd és Wagner Ödön szakosztályi tagokat küldi ki. Dr. Soltész Adolf titkár ismerteti a kereskedelmi miniszternek a munkásbiztosítási törvény ügyében tett felterjesztésre adott válaszát, amelyből kitűnik, hogy a miniszter az egyesületnek csaknem összes észrevételeit tekintetbe vette. Lukács József ezzel kapcsolatban azokra a nagy előnyökre hívja fel a szakosztály figyelmét, amelyek a háromszáz munkásnál többet foglalkoztató vállalatokra nézve fennállnak, ha vállalati pénztárakat állítanak fel és arra kéri a szakosztályt, hogy tagjait ilyen vállalati pénztárak felállítására buzdítsa. Borbás Lajos különböző, újabb felmerült panaszokra hívja fel a szakosztályt. Az elnök ismertette a vasúti üzletszabályzat reformja dolgában tett felterjesztést, amely azon az elvi alapon áll, hogy a vasutakat a szállítóval szemben ne hatóság, hanem mindig szerződő fél legyen. A szakosztály a felterjesztéshez hozzájárulását fejezte ki. Gelléri Mór terjesztette ezután elő az ipartörvényvel szemben a gyáripar szempontjából való állásfoglalásra vonatkozó javaslatot, amely a következő főbb elvi kijelentéseket tartalmazza:

A törvénytervezet túlterjedelmes és egyrészt sok oly anyagot ölel fel, ami különben törvényben jobban volna szabályozható, másrészt egyes fejezetek oly terjedős részleteket tartalmaznak, amelyek nem törvénybe, hanem rendeleti utra valók.

A vasúti és közlekedési vállalatok a szabadforgalom akadálytalan lebonyolítása szempontjából kiveendő az ipartörvény hatálya alól.

A munkásvédelem szempontjából szükséges, hogy a munkaadó beosztása tekintetében, valamint a nők és gyermekek alkalmazása, végre a munkásünetek tekintetében gyáraink ne legyenek rosszabb helyzetben az osztrák gyáraknál; a munkások éle-

tének és egészségének védelmére tervezett intézkedések tekintetében a tulságos részletezés mellőzendő és ezek inkább rendeletbe foglalandók.

A munkaközvetítés államosítása egyrészt felesleges, másrészt nem lehet exclusiv jellegű, mert nincs rá semmi különös ok, hogy a munkaközvetítés a közvetlenül érdekelt munkások vagy munkaadók kezéből teljesen kivonassék.

A munkügyi választmány ügy, amint a javaslatban tervezve van, keresztlivihetetlen.

A külön és sok költséget emésztő munkáskamarák helyett a tervezet által az új kamara számára fentartott feladatok teljesítésére ajánlatos volna a kereskedelmi és iparkamarákkal kapcsolatban egy-egy munkásszakosztály létesítése, mely egyenlő részben állana gyári, kézműipari és kereskedelmi alkalmazottakból.

A tervezett kereskedelmi és iparbiróságokra nézve meggondolandó, szükséges-e egy külön jurisdictionalis bíróságot szervezni s nem volna-e helyesebb egyrészt a békéltető bizottságok hatáskörének kiterjesztése, másrészt, a mindennapos pörösködések számára könnyen hozzáférhető és egyszerű szervezeti hatóságok delegálása.

Végül pedig sajnálattal látja a szakosztály, hogy az új törvény által tervezett rendelkezések és intézmények a magyar iparra oly újabb áldozatokat rónak, amelyeket ez nem bír el és amelyek versenyzési viszonyait jelentékenyen megnehezítenék.

Az előterjesztés megvitatásánál Czettel Gyula azt óhajtja, hogy a munkaközvetítés a törvényjavaslatnak megfelelően államosíttassék. Asbóth Emil utal arra a fontosságra, melylyel a munkaközvetítés a munkaadó-szervezetek szempontjából bír és ezért az előadói javaslat elfogadását ajánlja; Pfeiffer Ignác pedig azt kívánja, hogy a kazánvizsgálat az iparfelügyeléstől elválasszassék. A szakosztály az előadói javaslatához teljes egészében hozzájárul és Pfeiffer tanár javaslatát is elfogadja.

Dr. Tonelli Sándor ismerteti a kereskedelmi miniszter rendeletét, amely azt mondja, hogy magyar czégek a haditengerészeti szállításoknál azért nem részesedhetnek a kvóta szerinti arányban, mert az árlejteken nem vesznek részt. Kaszab Aladár azt hiszi, hogy ameddig a haditengerészet pályázati kérésének rendszere nem változik meg, magyar czégeknek a pályázatban résztvenni nem érdemes. Gaul Károly és többek felszólalása után Ullmann Adolf elnök javaslatára elhatározta a szakosztály, hogy a sérelmek orvoslása végett közvetlenül a pótlai tengerészeti arzenál parancsnokságával lép összeköttetésbe, a kereskedelemügyi kormány kellő támogatásának igénybevételével. Dr. Soltész Adolf titkár ismerteti a nők éjjeli munkájának eltiltására vonatkozó berni egyezmény beczikkelyezéséről szóló törvénytervezetet. Végül felszólalás történt arra nézve, hogy azok a czégek, amelyek a hadiszerek kivételének eltiltására vonatkozó miniszteri rendelet folytán egyes külföldi szállításaikra nézve kötelezettségeknek nem felelhetnek meg és emiatt esetleg pónálé fizetésre kötelezettek, hol keresnek kártérítést. Az elnökség e tárgyban dr. Kornfeld Mór indítványára felterjesztést fog intézni a kereskedelemügyi miniszterhez.

A vasárnapi munkaszünet feliüggesztése november 1-én. Tudvalevőleg az idei Mindszentek ünnepe vasárnapra esik, ennélfogva Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter valamennyi magyarországi törvényhatóságokhoz intézett rendeletet bocsátott ki a vasárnapi munkaszünetnek feliüggesztése tárgyában, mely szerint elrendeli, hogy a siroknak ezen ünnepnapon országos szokásos feldisztítésére való tekintettel, november 1-ére eső vasárnapon virágok, koszorúk, gyertyák, mécsesek és a sirok disztítésére szolgáló egyéb tárgyak árusítása, illetőleg házhöz szállítása kivételesen egész napon át végezhető legyen. A sirok disztítéséhez nem használt árutárgyak árusítása a mondott napon önként értendőleg ugyanazon korlátozás alá esik, mint más vasárnapon.

Új török kölcsön. Konstantinápolyból jelentik, hogy a török kormány már a legközelebbi napokban egy nagyobb kölcsönt fog felvenni, amelyet a Banc Ottomane, a német bank és angol szindikátus folyósítanak. A kölcsön összege 30—40 millió frank.

A jegybank közgyűlése. Az Osztrák-Magyar Bank legközelebbi közgyűlését 1909. február 3-ára hívják egybe. Az erre vonatkozó hirdetményt legközelebb közléstessék.

Diplomáciai közbenjárást igénylő panaszok benyújtása. Kereskedelmi és ipari testületeink, valamint hazai exportcégeink külkereskedelmi ügyekben fennálló panaszait az idegen kormányoknál való fel-

szólalás végett gyakran közvetlenül a közös külügyminiszterhez szokták intézni. Minthogy a külügyminiszter a diplomáciai közbenjárás elrendelésé előtt a magyar kormány álláspontját kikéri, a budapesti kereskedelmi és iparkamara ez uton figyelmezteti az érdekelt köröket, hogy diplomáciai közbenjárást igénylő panaszok, az ügy gyorsabb elintézését szemponjtából, az illetékes magyar miniszteriumnál nyújtandók be.

Angol kamatláb-emelés. A berlini tőzsde közvetítésével olyan hírek érkeznek Londonból, amelyek szerint nincs kizárva, hogy az Angol Bank felemeli 3%-ra a kamatlábat. A külföldről, különösen Egyiptomból erősebb aranykereslet s a bank érczkészlete 263.000 font apadást mutat. A magánkamatláb 17/8-ról 2 1/4-re emelkedett. Ugy látszik, az angol piac aranykészletét védelmezi. Nálunk éppen az ellenkezője áll a dolagnak, mert aranykészletünk szaporodása várható, tehát az angol példának semmi hatása sem lehet a mi piacunkra.

Pénzverés és pénzforgalom. A hivatalos lap mai számában közzéteszi az állami számvevőszék a folyó év III. negyede végéig vert, forgalomba bocsátott és készletben maradt fémváltópénzek álladékaról szóló kimutatást. E kimutatás szerint ebben az évnegyedben 1,143.761 darab ötkoronást, 7,447.076 darab huszfillérest, 990.171 darab tízfillérest, 539.582 darab kétfillérest és 12.496 darab egyfillérest vertek, összesen 7,318.153 korona 90 fillér értékben. Forgalomba bocsátottak pedig 1,000.139 darab ötkoronást, 1,853 darab egykoronást, 7,456.008 darab huszfillérest, 985.096 darab tízfillérest, 6,036.566 darab kétfillérest és 23.238 darab egyfillérest, összesen 6,713.222 korona 90 fillér értékben. Ezzel a már korábban forgalomba bocsátott és a főkémlő hivatalnak átadott érmékkel együtt eddig kiadott a pénzverde 5,442.146 darab ötkoronást, 60,039.183 darab egykoronást, 72,065.092 darab huszfillérest, 73,036.213 darab tízfillérest, 321,595.643 darab kétfillérest és 77,534.446 darab egyfillérest, egészben véve 116,173.810 korona 02 fillér értékben. A pénzverdénél készletben maradt még az ötkoronásokból 143.735 darab, a tízfilléresekből 10.171 darab, a kétfilléresekből 2,507.400 darab és az egyfilléresekből 520.200 darab. Az egykoronásokból, valamint a huszfilléresekből készlet nincs.

A munkásbetegség- és balesetbiztosító-pénztár igazgatósága most tartotta rendes havi ülését. Hatvány József elnöklésével a kereskedelmi és iparkamara disztermében. Az állandó munkásbiztosító hivatal részéről jelen voltak Mentzik Ferenc másodelnök és Papp Géza miniszteri osztálytanácsos, bíró. A végleges szervezés óta ez volt az igazgatóság első ülése és Sarkadi igazgató előterjesztett jelentésben a pénztárnak máris oly nagyarányú és szétágazó tevékenységéről referálhatott, hogy az igazgatóság azt, valamint az igazgatóság egyelőre csak főbb vonásaiban előterjesztett programját egyhangú bizalommal és elismeréssel honrolta. Az igazgató azon további jelentését, hogy a baleset-osztály immár hozzáfoghat azon legfontosabb feladatának megoldásához, mely a biztosításra kötelezett üzemeknek veszélyességi osztályba való sorozásában áll, az igazgatóság meglepedéssel vette tudomásul és egyben az igazgatónak az e czélra szükséges szakértők biztosítására vonatkozó intézkedéseit jóváhagyta. A napirend egyik legfontosabb pontja volt a budapesti gyógyszerészprímiummal létrehozott azon megállapodás, hogy a budapesti helyi szervek úgy gyógyszervényeik, valamint egyéb gyógyszerészszükségleteik után 30 százalékos árendeménnyel fognak részesülni; ezt és az igazgatónak azon további bejelentését, hogy ezen fontos kérdésnek országosan egységes elvek szerint való megoldása iránt a szükséges lépések megtételtek, az igazgatóság örömmel vette tudomásul. Ily czélszerű határozatot hozott az igazgatóság a gyógyszervények retaksálására vonatkozólag. Sarkadi igazgató javaslatára ugyanis határozattá vált, hogy az országos pénztár működésének megekezése idejéig visszamenőleg az összes helyi szervek vényeit a központban szervezendő retaksáló osztály fogja a napról-napra tapasztalható tévedésekre vonatkozólag felülvizsgálni, miáltai ugy az országos pénztár, mint a helyi szervek javára előreláthatólag nagyon jelentékeny összegek fognak megtérülni. Miután még a lemondás folytán megüresedett igazgatósági helyek a póttagok közül sorsolás útján betöltettek és több önkéntes biztosításra kötelezett tag felvételt, a fejelelmi bizottság megalakulása után Hatvány József elnök az ülést délután két órakor bezárta.

Uj vasútmegnyitások. A resicza—bogsáni széles nyomtávú helyiérdekű vasút, — jelentik Resiczáról — melyet Pallós Ármin budapesti czég épített, már teljesen elkészült. A teherforgalomnak november 7-én, a személyforgalomnak pedig november 9-én adják át. — A fogaras—brassói vasút megnyitását pedig, miután a megejtett vizsgálatok alapján egy hid nem állta ki a próbát, e hó 31-éről november 7-ére halasztották.

Külföldi talpfa-szállítások. Közel jövőben külföldön a következő nagyobb talpfa-szállítások lesznek: november 25-én déli 12 órakor a brüsszeli tőzsdén nyilvános árlejtés fog tartatni az 1909. és 1910. években szükséges fehértölgy- és fehérbükk-talpfa és különleges méretű fehértölgy faragottfa szállításának biztosítására. A vállalkozás két részre osztott be. I. rész. 1909. évben szállítandó: 6500 darab félgömbölyű fehértölgy- vagy fehérbükk-talpfa bármiféle eredetű; b) 9360 darab fehértölgy faragottfa bármiféle eredetű, a különleges készületek alapozásához, 45 különféle elválaszthatatlan részbe bocsátva. Berlinben a kir. vasuti központi hivatal hirdet árlejtést 642.000 darab fehértölgy- vagy bükkfalpra, valamint tölgy- és fenyő-váltotalpfa szállításának biztosítására. A fenti mennyiség a bingeni, buchholzi (b. H.), danzigi, deutzerfeldi, eichelsdorfi, finkenheerdi, gr.-chelmi, gothai, hanani, könnigsbergi (i. Pr.), lindeni, n.-s-weicheni, northeimi, oderberg-bralitz, oldaui, ranadi, schüllitzi, stendali, wronkei és zernsdorfi telítőtételek részére 749. sorozatban szállítandó. — A retz-rosendorfi rendes nyomtávú vasút részére a következő talp- és különfák szállítandók: 64.000 darab fehértölgy- vagy tölgytalpfa 2.4 m. hosszú, 15 czm. magas, 15x25 czm. széles, 20 garnitura külön (extra) fa. — Ugyancsak a Wien—Aspangi vasút-társulat árlejtést hirdet az 1909. évben szükséges: 4950 darab tölgytalpfa, 14.300 darab, esetleg 15.800 darab fenyőtalpfa, 130.433 m³ tölgy külön (extra) fa és 39.738 m³ fenyő külön (extra) fa.

Kiállítási hírek. Edinburghban skót nemzeti ipari, tudományos és művészi kiállítást rendez egy magánvállalat, felbuzdulva az 1886-iki évi kiállítás nagy sikerén. Az eszme az edinburghi kereskedelmi kamarában merült fel, amely megalakította a kiállítás előkészítő bizottságát, külső tagok fölkérésével kiegészítette magát és elvégezte a kiállítás előmunkálatait. Terv szerint a kiállítás elsősorban Skótszág mai állapotát van hivatva bemutatni az iparban, kereskedelemben, művészetben, tudományban és közoktatásban, azonban részt vehet minden, a brit birodalomhoz tartozó gyarmat, sőt egyes kivételes esetben a külföld is. A kiállítás költségeinek fedezésére szükséges pénzeszeget mintegy 400 jótálló mellett könnyű volt megszerezni. Ötven város és mintegy háromszázötven czég és magános kisebb-nagyobb összeg erejéig anyagi felelősséget vállalt és az így kiállított költsévekre a bankok hitelt nyújtottak, amelyből a kiállítás költségeit fedezték. A legnagyobb támogatást maga Edinburgh városa nyújtotta, amely nemcsak, hogy egy nagyobb összegért jótállást vállalt, hanem a Sanghton Parkot ingyen bocsátotta a kiállítás rendelkezésére. A park Edinburgh egyik üdülőhelye 43 acre, szépen fásított területet foglal el, három oldalát a Leith vize öntözi, ami festőivé teszi az egész környéket. A kiállítás épületei közül első sorban az iparcarnok érdemel említést, amely egymaga mintegy 100.000 négyszögletű kiterjedésű. Az épület váza fából készült, kívül tűzálló anyaggal bevonva és fehérre festve. Érdekes a szépművészetek csarnoka, amely aczélemből készült és belül, hogy a benne felhalmozott műkincseket tüzvész ellen biztosítsák, teljesen aszbeszettel vonták be. Ime, a skót társadalom saját erejéből képes megcsinálni egy hatalmas kiállítást, anélkül, hogy az államtól csak egy fillér támogatást kérne. Milyen riktó ellentét ez a mi kiállításainkat megcsinálókkal szemben, akik addig megmozdulni sem mernek, míg az államtól busás támogatást nem csikarnak ki! — A kilencedik molnárkongresszussal kapcsolatban, mely 1909. évi február hónapban lesz Szt.-Pétervárott, malomipari kiállítást szándékoznak rendezni az előkészítő bizottság. A kezdeményező lépéseket már meg is tette arra, hogy a tervezetet jóváhagyják felsőbb helyen. A kiállítás nemzetközi lenne. Több szakosztály lesz, egyebek között malomberendezési is, melyben gépek, műszerek, szerszámok, eszközök fognának kiállítani. A kiállítás helyiségeit a szt.-pétervári söraktárt sze-

melték ki. A kiállítás megtartása még nem bizonyos. Ha meglesz is, nem bizonyos, hogy az Moszkvában lesz. A magyar malomiparra e kiállításon előkelő szerep vár.

Uj szaklap. Házinyulenyésztés és Értékesítés czimen Aufenberg János tanár Csillaghegyen, Budapest mellett havonta kétszer megjelenő szaklapot ad ki, melynek főmunkatársa Andrássevich Géza muzeumi ör. Előfizetési ára egy évre 4, félévre 2 korona.

Kivittelt utmutató. E czimvel dr. Návay Aladár, min. osztálytanácsos, párisi magyar szaktudósító, ki most Budapesten időzik, egy ügyes kis füzetet adott ki, melynek czélja az, hogy a hazai közgazdasági köröket alaposan tájékoztassa a francia piac viszonyairól. Návay ezt a czélt el is érte. Munkája igen nagy alaposággal és szakértelemmel készült s az érdeklődő megtalál benne a francia-magyar kereskedelmi viszonylatra vonatkozólag minden szükséges tudnivalót. Az érdekes füzet a „Közgazdasági Értesítő” e heti melléklete gyanánt jelent meg.

A füzet főbb czimei: A kivitel multja és fejlődése, A kivitel szervezése, A francia piac, Tengerentúli üzletek, A kiviteli árak, Csomagolás, Gyümölcsök és fozelékek csomagolási módjai, Táblázatos utasítás a gyümölcsök és fozelékek csomagolásához, A szállítási költségek, Védjegyek, Fizetési feltételek, Kiviteli utmutatások árucikkenként, A francia vámok (a fentnevezett cikkek vámtételei), A fogyasztási adó (octroi) Párisban (táblázat), Franciaország főbb behozatali cikkeit Magyarországból (táblázat az 1901—1905. évek forgalmáról), Francia czégek czimei.

Középeurópai gazdasági egyesületek gyűlése. A középeurópai gazdasági egyesületek németországi, valamint ausztria-magyarországi fiókegyesületeinek képviselői Nürnbergben értekezletre gyűltek össze, hogy a vámszolgáltatás körébe tartozó különböző kérdéseket megbeszéljenek. A nürnbergi főpolgármester a delegátusokat a város nevében, Mayer kereskedelmi tanácsos a kereskedelmi kamara és Häring vezérigazgató a bajor minisztériumok nevében üdvözölte. A tárgyalás v. Vopelius vezeti.

Az Adria magy. kir. tengerhajózási r.-t. gőzösei közül: Tisza szerdán Fiuméből Marseillebe, Széll Kálmán Antwerpenből, Lederer Sándor Valenciából Fiumébe indult, Mátyás király csüörtökön Valenciából Fiumébe érkezett.

Elegáns térfiruhákat

szállítok mérték után és mérsékelt szabott árban.

Uj térfiruha bérletemet a ruha visszaadása nélkül

és a ruhatár díjtalan karbantartása mellett az előkelő uriközönység figyelmébe ajánlom.

Deutsch F. Károly,
Budapest, VI., Andrassy-ut 1. I. em.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Október 30. —

Kinevezések. Az igazságügyminiszter dr. Neuwirth György sátoraljai helyi törvényszéki joggyakorlatot a temeskubini járásbíróshoz jegyzővé, Kutzky Károly malaczka járásbíróshoz telekkönyvezetőt jelenlegi alkalmazása helyén a IX. fizetési osztályba telekkönyvezetővé; a vallás- és közoktatásügyi miniszter Kun Anna okleveles tanítónőt a tekeházi állami elemi népiskolához rendes tanítónővé, Molnár Mátyás, Gáspár János, Lakatos Pál, Majoros Antal, Mészáros Béla, Mészáros Lajos, Muth Béla, Ördög Imre, Varga Mátyás, Venkei Dénes és Mihalovits Erzsébet okleveles tanítókat, illetve tanítónőt a szegedi külterületi állami elemi népiskolához rendes tanítókká, illetve tanítónővé; a pénzügy-

minisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök Lengyel István pécsi lakost ideiglenes minőségű díjtalan pénzügyi számgyakorokká a pécsi pénzügyi igazgatóság mellé rendelt számvevőséghez; a marosvásárhelyi itélőtábla elnöke Pokorny Lőrincz erzsébetvárosi törvényszéki díjtalan joggyakorokot a marosvásárhelyi itélőtábla kerületébe dijas joggyakorokká nevezte ki.

Áthelyezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Pokoly Kálmán fugyivásárhelyi állami elemi iskolai tanítót a zilahi állami elemi iskolához ugyanebben a minőségében, Hadnagy Károly bádoki állami elemi iskolai tanítót az erzsébetvárosi állami elemi iskolához ugyanebben a minőségében, Meszlényi Árpád alsógyertyáni állami elemi iskolai tanítót a sztrópkói állami elemi iskolához, Brinich Kornél magyarbányai-hárványai állami elemi iskolai tanítót pedig a rovenszki állami elemi iskolához ugyanebben a minőségében áthelyezte.

Névmagyarosítások. A belügyminiszter kiskoru Abeles György aradi lakos Antalra, Butuk Péter nagyváradi lakos saját, valamint Butuk Béla nevű fia és kiskoru Butuk Károly, Gyula, Terézia, Nándor, Krisztina és Bottó Jolán és Lajos nevű gyermekei Bodnárra, kiskoru Fleischer Manó Miklós és Andor losoncai lakosok Fenyvesre, Goldstein Adolf kalocsai lakos saját, valamint Gizella, Jenő, Tivadar és Juliska nevű kiskoru gyermekei Gerőre, Ginzer János budapesti lakos saját, valamint Henrik nevű kiskoru gyermeke Ba-ótira, kiskoru Adler Lajos budapesti lakos Adorjánra, Grünbaum Manó budapesti lakos Gárdosra, kiskoru Büttel János, Erzsébet és Miklós budapesti lakosok Vigyázóra, kiskoru Blau Árpád budapesti lakos Bánra, Goldblatt (Nácz) Nándor mártonfalvi lakos Szamosira, Beck Ferencz budapesti lakos Balazsra, Burkus Gábor saját, valamint Gábor, László, Károly, Anna, Erzsébet és Ilona nevű kiskoru gyermekei Szentimreire, Gyuriács Ámbros érsekújvári lakos Kővárira, Braun Alfréd privygyei lakos Barnára, kiskoru Glück Károly debreczeni lakos Garaira és Friedmann Izidor miskolczi lakos és Samu, Árpád, Róza, Imre és Nándor nevű gyermekei családi levének Paragóra kért átválttatását megengedte.

Pályázatok. A kolozsvári állami tanítóképző-intézetnél németnyelvi és történelmi tanszékére, a debreczeni, keszthelyi és magyaróvári gazdasági akadémiánál egy-egy gazdasági gyakorlati, a temesvári állami tanítóképző-intézetnél gyakorlatiskolai tanítói, a lengyelotói, a szécsényi, a buttyini és a világosi adóhivataloknál dijas gyakorlati, a bereg-szászi pénzügyigazgatóság kerületében egy pénzügyi szemlési állásra 2 hét; — Homoródmáson (Údvarhely vármegye) és Vaja községben (Szabolcs vármegye) postamesteri állásra 4 hét; — a losoncz járásbírósnál hivatásjelölti állásra 6 hét alatt lehet beadni a pályázati kérvényeket.

IDŐJÁRÁS.

A meteorologiai központi intézet távirati jelentése 1908. október 30-án reggel 7 órakor.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete:

Hazánkban az idő tegnap tulnyomóan derült, ma reggelre pedig számos helyen ködösre változott. Csapadék sehol sem volt. A hőmérséklet az éjjel sok helyütt a fagypontra alá süllyedt; maximuma: Fiumében 19 C°, minimuma: Botfalun —6 C° volt.

Prognózis a következő 24 órára:

Az időjárásban lényeges változás nem várható.

Allomás	Légnyomás mm.	Légnyomás 700 +	A hőmérséklet Celsius szerint	Szélirány és ereje	Felhőzet	Csapadék mm.	Hőmérséklet	
							max	min.
A.-Szilátna	71.0	0.4	E	3	0	—	13	1
Ungvár	72.0	4.5	NE	1	4	—	15	1
Kosmár	71.5	1.0	—	—	—	—	13	1
Losoncz	71.1	1.8	—	—	—	—	13	3
Gyula	77.2	2.4	—	—	—	—	14	4
Budapest	70.3	3.6	—	—	—	—	15	4
Herény	70.3	2.4	—	—	—	—	15	1
Keszthely	70.9	4.2	—	—	—	—	13	1
Pécs	71.2	2.4	—	—	—	—	13	1
Zágráb	71.1	3.9	—	—	—	—	13	3
Fiume	67.1	10.9	WNW	1	0	—	19	3
Szeged	70.4	2.4	N	4	0	—	19	3
Tomorvár	70.5	0.2	N	1	ny	—	12	1
Nagyvár	70.0	1.6	W	6	0	—	12	0
Kolozsvár	73.1	1.7	—	—	—	—	11	3
Nagyszében	71.7	3.5	SE	1	0	—	11	4
Szatmár	—	2.5	S	0	—	—	11	0
Eger	—	0.2	SE	1	0	—	14	0
Arvavár	—	8.0	E	1	—	—	11	1
Selmeczbánya	—	4.0	NE	1	0	—	14	3
Komárom	—	1.8	E	1	0	—	13	0
Magyar-Óvár	—	0.6	—	—	—	—	12	0
Sopron	—	5.4	W	2	—	—	11	1
Eszék	—	0.6	—	—	—	—	14	1
Cikvenica	—	9.8	—	—	—	—	14	9
Doboz	—	1.1	—	—	—	—	12	3
Kecskemét	—	5.2	W	1	1	—	13	1
Oroszáza	—	1.5	SW	2	0	—	11	0
Arad	—	4.1	E	3	—	—	12	3
Zsombolya	—	0.2	—	—	—	—	11	1
Versce	—	2.6	ENE	1	0	—	15	1
Orvosa	—	3.0	SW	1	—	—	14	0

Felelős szerkesztő:

PURJESZ LAJOS.

Kiadótulajdonos:

A Magyar Ujságkötő Részvénytársaság.

Igazgató: **ERDŐS ARMAND.**

zat. Mérsé
nagyon ta
kesen indu
vételekde
kült a for
mm. buza
gabb árak
korona 80
pedig 22.40
záért. Egy
és árpa vá
barátságos
lat fejtzés
vételekde
emelkedtek
zásokok
sulyra ker
mérsékelt
hoz viszony
buza és az
áprilisi zab
21.80-ig vol

Az O
gabonaárak
voltak:

Arad
Baja
B-Gyarmat
Debreczen
Eszék
Győr
Kassa
Léva
Losoncz
Miskolcz
N.-Beeskerek
N.-Kanizsa
N.-Sz.-Miklós
Nagyvár
Nyiregyháza
Nyitra
Pancsova
Pápa
S.-A.-Ujhely
Sopron
Szatmár
Szombathely
Szolnok
Temesvár
Ujarad
Versce
Zalaegerszeg
Zenta

Buza. Tis
rona, 500 mm
25.60 korona,
80 kg. 25.40 k
100 mm. 78 k
korona, 900 n
kg. 25.70 kor
mm. 78 kg. 2
rona, 100 mm
24.40 korona,
77 kg. 24.60 k
Beeskerek
Pestvidéki
mm. 78 kg. 2
rona, 100 mm
25.— korona,
76 kg. 24.70 k
Básági: 10
81 kg. 25.60 k
100 mm. 79 k
Bácskai: 2
79 kg. 25.50 k
Fehérmegy
100 mm. 77 k
korona.
Felsőmagy
rona, 200 mm.
24.70 korona.
Szerémség
mm. 77 kg. 24

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonatőzsde.

Budapest, október 30.

A készáru-piaczon ma is szilárd volt az irányzat. Mérsékelt kínálattal szemben a malmok eleinte nagyon tartózkodók voltak, miért is nagyon nehézségesen indult a forgalom. Később azonban egyre jobb vételkedvet mutattak, mire aztán meglehetősen élénkült a forgalom, melynek folyamán mintegy 30.000 mm. buza kelt el, a tegnapiaknál husz fillérrel drágább áron. A legdrágább eladási ár volt 25.95 korona 80 kilós tiszavidéki búzáért, a legolcsóbb pedig 22.40 korona, 76.5 kilós pestvidéki dohos búzáért. Egyéb gabonanemek közül rozs szilárd, zab és árpa változatlan. A határidőpiaczon a mai üzlet barátságos hangulattal és körülbelül a tegnapi zár-
lat jegyzéseivel indult meg, kezdetben még igen jó vételkedv mutatkozott, minek folytán mérsékelten emelkedtek az árfolyamok, később azonban realizálások kerültek napirendre, amelyek révén túlsúlyra került a kínálat, ami aztán az árfolyamok mérsékelt gyöngüléséhez vezetett. A tegnapi zárlat-hoz viszonyítva, végeredményképen ma az áprilisi buza és az áprilisi rozs két-két fillérrel javult, az áprilisi zab nyolcz fillérrel, az új tengeri hat fillérrel gyengült. Új októberi buza 21.96-tól lefelé 21.80-ig volt ma forgalomban.

Vidéki piacok gabonaárjegyzései.

Az O. M. G. E. jelentése szerint a vidéki gabonaárak október hó 30-ikán a következők voltak:

	Buza	Rozs	Árpa	Zab	Tengeri
Arad	23.40	17.80	14.60	14.80	12.40
Baja	23.60	18.60	15.20	15.00	12.40
B.-Gyarmat	22.00	18.00	17.50	16.50	15.00
Debreczen	23.60	17.60	15.00	16.00	13.20
Eszék	23.00	18.60	15.00	15.00	14.60
Győr	24.00	19.80	16.20	16.80	15.60
Kassa	22.00	17.60	16.00	14.00	14.00
Léva	22.40	18.80	16.60	16.40	16.80
Losonc	22.40	18.40	16.80	16.00	18.50
Miskolcz	23.00	20.00	16.00	17.00	14.40
N.-Becskekere	23.00	19.50	13.80	14.50	12.40
N.-Kanizsa	22.60	18.50	16.10	16.00	15.00
N.-Sz.-Miklós	23.00	17.00	15.00	14.00	13.20
Nagyvárad	22.00	16.80	14.60	14.60	11.60
Nyiregyháza	21.80	19.00	14.80	16.20	13.50
Nyitra	22.80	19.00	17.00	16.00	15.20
Pancsova	23.00	19.00	14.40	15.30	12.10
Pápa	23.80	19.20	16.40	16.40	17.60
S.-A.-Ujhely	21.60	17.50	15.00	14.20	14.00
Sopron	21.70	20.00	15.60	16.60	15.70
Szalmár	22.00	17.60	14.00	13.20	15.00
Szombathely	24.20	19.40	17.00	17.00	15.00
Szolnok	21.40	15.00	16.00	15.00	15.60
Temesvár	23.00	17.40	14.60	14.80	12.70
Ujrad	23.00	17.70	14.50	14.50	12.30
Versecz	23.00	18.00	14.50	14.60	12.40
Zalaegerszeg	22.60	18.40	16.00	15.60	16.00
Zenta	23.00	19.00	14.80	15.20	16.20

A készáru-piaczon elkelt:

Buza. Tiszavidéki: 4200 mm. 80.5 kg. 25.95 korona, 500 mm. 80 kg. 25.70 korona, 200 mm. 80 kg. 25.60 korona, 100 mm. 80 kg. 25.55 korona, 600 mm. 80 kg. 25.40 korona, 200 mm. 79.5 kg. 25.50 korona, 100 mm. 78 kg. 25.20 korona, 200 mm. 79.5 kg. 25.10 korona, 900 mm. 79.5 kg. 25.80 korona, 100 mm. 79 kg. 25.70 korona, 100 mm. 78 kg. 25.30 korona, 100 mm. 78 kg. 25.30 korona, 150 mm. 78 kg. 24.70 korona, 100 mm. 78 kg. 25.00 korona, 150 mm. 77 kg. 24.40 korona, 200 mm. 77 kg. 24.50 korona, 200 mm. 77 kg. 24.60 korona, 100 mm. 76.5 kg. 22.40 korona, 300 mm. 76.5 kg. 22.40 korona, 100 mm. 76.5 kg. 24.00 korona.
Pestvidéki: 400 mm. 78 kg. 25.00 korona, 150 mm. 78 kg. 24.95 korona, 150 mm. 78 kg. 25.50 korona, 100 mm. 77 kg. 24.90 korona, 100 mm. 77 kg. 25.00 korona, 100 mm. 76.5 kg. 22.40 korona, 300 mm. 76 kg. 24.70 korona.
Básági: 1000 mm. 80 kg. 25.60 korona, 1000 mm. 81 kg. 25.60 korona, 300 mm. 79 kg. 25.40 korona, 100 mm. 79 kg. 25.40 korona.
Bácskai: 200 mm. 80 kg. 25.55 korona, 300 mm. 79 kg. 25.50 korona, 3000 mm. 77.5 kg. 25.50 korona.
Fehérmegyei: 100 mm. 77.5 kg. 25.10 korona, 100 mm. 77 kg. 24.80 korona, 100 mm. 77 kg. 24.80 korona.
Felsőmagyarországi: 300 mm. 79 kg. 25.00 korona, 200 mm. 78 kg. 25.00 korona, 100 mm. 77 kg. 24.70 korona.
Szerémségi: 1100 mm. 79 kg. 25.40 korona, 100 mm. 77 kg. 24.00 korona.

Bihari: 150 mm. 78 kg. 24.70 korona.
Karczagi: 600 mm. 79 kg. 25.20 korona.
Dunai: 260 mm. 74 kg. 23.20 korona.
Erdélyi: 200 mm. 78 kg. 24.90 korona.
Raktári: 660 mm. 76 kg. 24.80 korona.
Rozs: 100 mm. 19.70 korona, 100 mm. 19.70 korona, 150 mm. 19.90 korona, 400 mm. 19.70 korona.
Új tengeri: 100 mm. 14.60 korona.
Zab: 100 mm. 16.75 korona, 100 mm. 17.00 korona, 100 mm. 16.50 korona.
Árpa: 150 mm. 16.00 korona, 100 mm. 15.90 korona.

Szerb szilva: 500 mm. 120 darabos 100 kg.-kint 12.00 korona, 300 mm. 130 darabos 100 kg.-kint 9.50 korona.

Az árak 100 kilogr.-kint koronákban értendők.

A készáru jegyzése a mai tőzsdén a következő volt:

Buza	kilós	Ár 100 kg.	kilós	Ár 100 kg.
Tiszavidéki uj	75	24.10-24.65	79	24.80-25.30
"	76	24.10-24.65	80	25.10-25.55
"	77	24.40-24.70	81	25.10-25.70
"	78	24.50-24.85	82	25.10-25.70
Fejérmegyei uj	75	23.90-24.35	79	24.60-25.05
"	76	23.90-24.35	80	24.80-25.05
"	77	24.00-24.50	81	24.80-25.05
"	78	24.30-24.65	82	24.80-25.05
Pestvidéki uj	74	24.35-24.70	78	24.35-24.70
"	75	24.35-24.70	79	24.65-25.10
"	76	23.95-24.45	80	24.85-25.20
"	77	24.25-24.55	81	24.85-25.20
Básági uj	74	24.50-24.85	78	24.50-24.85
"	75	24.50-24.85	79	24.80-25.35
"	76	24.00-24.55	80	25.00-25.55
"	77	24.40-24.70	81	25.20-25.60
Bácskai uj	74	24.50-24.85	78	24.50-24.85
"	75	24.50-24.85	79	24.50-24.85
"	76	24.00-24.55	80	24.00-24.55
"	77	24.40-24.70	81	24.40-24.70
Rozs I.-rendű uj				19.90-20.05
középmínőségű uj				19.70-19.85
Árpa takarmány I.-rendű				16.05-16.20
II.-rendű				15.70-15.95
Köles				18.75-19.00
Zab I.-rendű				16.85-17.15
II.-rendű				16.35-16.65
Tengeri belföldi uj				17.80-18.00
Repce: Káposztarepcze				

A határidőpiaczon kötött:

Délelőtt:

Előfordult kötések (50 kg.-kint):
Buza 1909. áprilisra 12.42, 12.41, 12.47, 12.39, 12.45.
Buza 1909. októberre 10.99, 10.90.
Rozs 1909. áprilisra 10.35, 10.36, 10.30, 10.33.
Zab 1909. áprilisra 8.51, 8.53, 8.47, 8.48, 8.43, 8.45.
Tengeri 1909. májusra 7.56, 7.51, 7.54.

1 óra 30 percig zárulnak:

1909. áprilisi buza	12.42-12.43
1909. októberi buza	10.88-10.90
1909. áprilisi rozs	10.32-10.33
1909. áprilisi zab	8.44-8.45
1909. májusi tengeri	7.53-7.54

Budapesti gabonaforgalom.

1908. október 27-től október 28-ig.

	Érkezett:	Elszállított:
Buza	13707	—
Rozs	1025	—
Árpa	2180	202
Zab	757	—
Tengeri	467	—
Liszt	304	11715
Körpa	—	3173

Értéktőzsde.

Az értéktőzsdén a mai üzlet nyugodt lefolyású volt. Kielégítő külföldi tudósításokra az előtőzsde barátságos hangulattal és a tegnapi zárlatnál csekélyes mértékben magasabb jegyzésekkel nyitott meg, a forgalomban igen csendes volt az irányzat, mi mellett az árfolyamok jelentéktelenül ingadoztak. Valamelyes érdeklődés csupán a Közuti iránt volt észlelhető, amely érték ma is jól volt keresve és mérsékelten emelkedő irányt követett. A déli tőzsdén, mivel Berlinből javult jegyzések érkeztek, barátságos volt a hangulat és az értékek árfolyamai mérsékelt forgalom mellett némileg javultak. Érdeklődés azonban nagyrészt az Osztrák-magyar államvasúti részvények iránt mutatkozott, melyek bécsi arbitrázs, valamint helyi vásárlások következtében három koronával drágább árak mellett keltek el. Forgalomba került: Osztrák hitel 632.25-633.50 koronán, Magyar hitel 738.25-738.75 koronán, Államvasut 684.50-686.50 koronán, Leszámitolóbank 478 koronán, Rima 558.25-558.50 koronán, Városi vilamos vasut 262.50 koronán, Közuti 557.75-559.50 koronán, Hazai bank 280.50-281 koronán.

Előtőzsde.

Előtőzsde kedvező.

Kötötték: Osztrák hitelrészvény 632.25-633.50, Magyar hitelrészvény 738.25-738.50, Osztrák-magyar államvasut 684.50, Rimamurányi vasmű 558.25-558.50, Közuti vaspálya 557.50-558.59, Kereskedelmi bank 3365.-

Déli tőzsde.

Déli tőzsde barátságos.

Kötötték: Osztrák hitelrészvény 633.25-633.50, Magyar hitelrészvény 739.00-739.50, Osztrák-magyar államvasut 683.50-686.75, Rimamurányi vasmű 557.50, Magyar leszámitoló bank 478.-, Közuti vaspálya 559.-560.-, Magyar koronajáradék 92.12¹/₂-92.20, Hazai bank 280.-281.-, Erzsébet kir. szanatórium sorsjegy 7.70.

Prémium-üzlet: A díjbiztosításokért fizettek: Osztrákhitel részvényekért holnapra 4-5 K, 8 napra 8.-10.- K, 1908. november hó végére 26-28 K.

Utótőzsde.

Az utótőzsde szilárd irányzattal folyt le. Kötötték: Osztrák hitelrészvény 632.25-634.-, Magyar hitelrészvény 730.-739.25, 4%-os koronajáradék 92.20, Államvasut 687.50-689.-, 5%-os orosz kölcsön 96.80-97.-, Leszámitoló bank 478.-, Rimamurányi 557.50, Közuti vasut 559.-

BÉCSI GABONATŐZSDE.

Bécs, október 30. (Saját tudósítónktól.) Az észak-amerikai piacok valamivel nyugodtabb irányzatot jelentettek, a párisi tőzsde ellenben bágyadt volt. Itt buza ára a múlt szombathoz képest 20 fillérrel magasabban állott, de a konzum ezzel szemben teljesen visszautasító magatartást követett s így buzában nagy üzletlenség uralkodott. Egyébként is nagyon csendes volt a forgalom és sem rozs, sem takarmányárak árfolyamai nem változtak. Mivel sem vásárlási kedv, sem kínálat nem jelentkezett árpában, ez a cikk is teljesen üzletlenn maradt. Argentínából a múlt héten 19.000 tonna búzát raktak hajóra, míg a múlt héten 26.000 tonnára rugott az export. Jegyzetelt buza: új tiszavidéki 12.85-13.30 korona, marosi 12.65-13.05 kor., bánáti 12.65-13.05 korona, tótfelvidéki 12.20-12.65 korona, mosoni 12.25-12.65 korona, új déli vasúti 12.25-12.65, marchfeldi 12.05-12.45 korona.

Új-rozs: tótfelvidéki 10.20-10.40 korona, csepeli 10.15-10.35 kor., pestmegyei 10.30-10.45, déli vasúti 10.15-10.40 korona, különféle magyar 10.15-10.40 kor., osztrák 10.25-10.45 korona.
Árpa: morvaországi 9.20-10.60 kor., marchfeldi 8.70-9.30 kor., bécsvidéki 9.-9.70 kor., tótfelvidéki 7.90-10.- kor., csepeli 7.80-8.70, győri -.- kor., déli vasúti 8.40-9.65 kor., tiszavidéki 7.60-8.50 kor., északmagyarországi 7.60-9.40 kor., közép-dunai állomások 8.30-9.- korona.

Magyar tengeri: régi 9.25-9.50, új 7.60-7.90 korona, cinquantin 10.25-10.40, új 8.80-9.20 korona.

Magyar zab: minőség szerint 8.45-9.10 kor., közepes -.- kor., elsőrendű -.- kor., válogatott 9.-9.40 korona, cseh-morvaországi és alsóausztriai -.- korona.

BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE.

Bécs, október 30. A nemzetközi helyzet kedvezőbb megítélését az a hír, hogy Bulgária előzetes szerződést kötött Törökországgal, lényegesen megerősítette és miután a new-yorki piacról is kedvezőbb jelentések érkeztek, a mai előtőzsde a forgalmat barátságosabb irányzattal kezdte. Hitel és államvasúti részvények emelkedtek, ugyszintén a keleti vasutak részvényei és államvasúti élvezeti jegyek is, míg ellenben hirtenbergi töltény és fegyvergyári részvényekben ma is eladásokat eszközöltek. Az előtőzsde tartott árfolyamokkal zárlatáig általánosan tartózkodó volt.

A déli tőzsdén államvasúti részvények újabb helyi vásárlásokra tovább javultak, míg ellenben a többi értékek irányzata nyugodt volt. Később az árfolyamok színvonalukat megtartották. Hirtenbergi részvények újból emelkedtek.

11 órakor: zárulnak

Osztrák hitel. 633.25, Magyar hitel. -.-, Länderbank 432.50, Államvasut 684.50 -.-, Elbavölgyi vasut -.-, Déli vasut 120. -.-, Alpési bányatársulat 650.-, Rimamurányi 558.50, Májusi járadék 96.15, Magyar koronajár. 92.10, Orosz érték -.-, Török sorsjegy 178.50, Német márká 117.27.

1 órakor jegyezték:

Osztrák hitel 633.50, Magyar hitel 738.50, Länderbank 432.50, Unio-bank 538.-, Államvasut

686.-, Anglo-bank ---, Bankverein ---, Déli vasut 120.-, Gőzhajó ---, Alpesi bányarészvény 649.50, Májusi járadék 96.15, Magyar koronajáradék 92.15, Török sorsjegy 179.-, Német márka 117.27, Elbavölgyi vasut ---, Rimamurányi 558.-, Orosz járadék ---, Keleti vasutak 538.-, Skoda ---, Magyar jelz. ---, Kárpáti petroleum ---.

Bécs, október 30. (Osztrák értékek zárlata) 4-2 százalékos papír-járadék 96.15, 4 százalékos osztrák arany járadék 114.90, 1860-as sorsjegy 152.-, Osztrák hitelsorsjegy 465.-, Angol osztrák bankrészvény 294.55, Bécsi Bankverein 512.50, Osztrák-magyar bank 1753.-, Déli vasut 119.60, Dunagőzhajózási társ. 965.-, Dohány rész. 377.-, Cs. k. arany (vert) 11.32 Német bankv. 117.17 Osztr. Lloyd 417.-, 4.2 sz. ezüst. jár 95.95-99.10, Osztr. koronajáradék 96.15, 1864-es sorsjegy 261.25, Osztrák hitelintézeti részvény 632.75, Union-Bank 537.50, Osztrák Länderbank 432.40, Osztrák-magyar államvasut 686.25, Elbavölgyi vasut 448.-, Alpesi részvény 650.-, 20 frankos 19.13, Londoni váltóár 239.52, Lipótkohó 438.-, Töröksorsjegy 179.15, Szilárd.

Bécs, október 30. (Magyar értékek zárlata.) 4-2 százalékos arany-járadék 114.90, Tiszai és szeg. kölc. sorsjegy 140.50, Magyar hitelbank részvény 738.50, Magyar leszámítoló és váltó részvény 478.-, Rimamurányi 556.75, Magyar cukoripar 1820.-, Adria hajózási részvénytársaság 395.-, Magyar koronajáradék 92.20, 4 százalékos magyar földteherm. kötv. ---, Magyar nyer.-k. sorsjegy 185.75, Kassa-Oderbergi vasut részvény ---, Magyar jelzalogbank 426.-, Magyar keresk. bank ---.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTÖZSDE

Berlin, október 30. (Tőzsdejelentés.) A külföldi tőzsdék tegnapi barátságos magatartásával kapcsolatban megnyitáskor a helybeli tőzsdén az irányzat kellemesebb volt. Ehhez járultak a Balkán-válságról érkezett kedvezőbb jelentések is. Az üzleti tevékenység általánosságban ma is szűk korlátok között mozgott. Valamivel élénkebb a vasuti értékek piacán volt az üzlet, ahol amerikai értékek, különösen Baltimore-részvények részesültek előnyben. Keleti vasut és Prinz Heinrich-vasut részvényei hatalmasan növekedtek, míg déli vasut Bécsre egytized százalékkal gyengült. Bankok és járadékok változatlanok. Bányarészek túlnyomólag csökkentek, míg hajózási részvények tartottak. Villamosági értékek realizáció hatása alatt szenvedtek. A további folyamatban bányarészek az Iron Mongernek az amerikai vaspiazzról szóló kedvező jelentésének hatása alatt némileg megszilárdultak. Keleti vasut, hitelrészvények és osztrák államvasutak keresletnek örvendtek. Minden egyéb változatlan. Zárlat nyugodt. A készpénzpiac ipari értékei legnagyobb részt veszítettek árfolyamaikból. Napi pénz ultimón tul 3 1/2 százalék, magánleszámítási kamatláb 2 1/2 százalék.

Zárlatok jegyeztetik: 4-2 százalékos papírjáradék ---, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 98.-, osztrák hitelrészvény 199.20, Déli vasut 22.20, orosz bankjegyek 214.55, 4 százalékos új orosz kölcsön ---, Disconto Commandit 177.20, Dinamit-truszt 156.60, Harpeni 190.-, Unifikált török járadék ---, 4.2 százalékos ezüst-járadék 96.20, 4 százalékos magyar aranyjáradék 92.60, Magyar koronajáradék 92.50, Osztrák-magyar államvasut 147.10, Bécsi váltóár 85.30, Olasz járadék 104.-, Alt. villamosági Edison 223.80, Gelsenkircheni 185.20, Laurakohó 198.-, Csendes.

Frankfurt, (Zárlat.) október 30. 4-2 százalékos papírjáradék 99.20, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 98.-, 4 százalékos magyar aranyjáradék 92.90, Osztrák hitelintézeti részvény 199.10, Osztrák-magyar államvasut 146.40, Északnyugati vasut ---, Bustiehradi vasut ---, Londoni váltóár 204.30, Bécsi Bankverein 140.-, Villamos részvény ---, 3 százalékos magy. aranykölcsön 76.-, 4-2 százalékos ezüstjáradék 99.35, Osztrák koronajáradék 96.25, Magyar koronajáradék 92.40, Osztrák-magyar bank 126.-, Déli vasut részvény 22.30, Elbavölgyi vasut ---, Bécsi váltóár 85.30, Párisi váltóár 814.16, Union bankrészvény ---, Alpesi bányarészvény ---, Szilárd.

London, október 30. Angol consol 84 1/2, Páris, okt. 30. (Zárlat.) 3 százalékos Francia járadék 96.10, Osztr. aranyjáradék 97.40, Magyar

aranyjáradék 93.50, 5 százalékos Bolgár kötelezvény 1896. évről 487.- 3 százalékos Olasz járadék 103.77, Déli vasut elsőbbségi kötv. 285.- 5 százalékos marokkói járadék 514.-, 4 százalékos 1890. Román kölcsön ---, 4 százalékos Kons. amort. román járadék 88.40, 4 százalékos Amort. román járadék 1905. 89.25, 5 százalékos Orosz járadék 1906. 101.45, 5 sz. Orosz kincstári utalvány 1904. 522.-, 4 sz. Szerb járadék 1907. 428.-, 4 százalékos spanyol járadék 95.10, 4 százalékos unifikált török jár. 90.42, Török sorsjegy 168.-, Török dohányrészvény 404.-, Osztrák föld-hitelintézet 1123.-, Osztr. Länderbank 468.-, Magyar Jelzalogbank 454.-, Banque de Paris 1512, Banque Ottomane 708.-, Osztr. magyar államvasut 740, Déli vasut 126.-, Meridional vasut 666, Keleti vasutak ---, Waggon Lits. ---, Hartmann gépgyár 586.-, Rio Tinto 17.66, Sucerie d'Egypte 34.-, Tula 280.-, Thomson Houston ---, Urikányi község 162, Chartered 22.25, De Beers 347.50, East Rand 107.-, Jagersfontein 112.-, Transvaal Consols ---, Transvaal Land Company 61.75, Váltó Amsterdamra (rövid) 208.12, Váltó német piacokra (rövid) 122.81, Váltó Bécsre (rövid) 104.87, Váltó Belgiumra (rövid) 7/10, Olasz aranyváltó (rövid) 1/10, Váltó Svájcra (rövid) 1/10, Csek Londonra 251.05, Magánkamatláb 2 1/4, Szilárd.

ÜZLETI TUDÓSÍTÁSOK

Vásárcsarnok

1908. október 30-án.

Az üzlet menetében különös változás nem állt be, a forgalom, a hónap végére való tekintettel, csendes. Baromfi és vad némileg ellanyhult, ami a beállott melegebb időjárásra vezethető vissza, amely sürgösebb kínálatra készíti az árubirtokosokat; mihelyt azonban a hideg ismét beáll, ugy a pillanatnyilag visszament árak javulása várható. Szép, válogatott burgonyát, állomásokon átadva, minden mennyiségben értékesíthetünk. Mintázott bejelentésekre kívánatra távirati ajánlatot tehetünk. Tojásban a felhozatal még mindig csekélymértvű s ezért ezen czikk ára állandóan emelkedik.

Mai árak:

Husneműek: Helybeli marhahus hátulja 120-140 K, eleje 96-108 K, vidéki borju, bőrben hosszan mérve sulylevonás nélkül 1.20-1.20 K helybeli borjuhus 112-128 K, sertéshus szalonnával 124-128 K, lehuzott sertés 112-120 K, szalonna friss 124-126 K, szalonna sózott 124-128 K, szalonna füstölt 136-148 K, olvasztani való 132-136 K, háj 140-144 K, sertézsír 145-148 K, mind métermázsánként. Füstöltus (vidéki) kg.-ja 1.40-1.60 K, hazai sonka 1.80-2.- K, szalámi magyar 3.20-4.- K, nyári szalámi 1.20-1.40 K.

Vad: Óz 1.50-1.60 K, szarvas ---.80 ---.90 K, dämvad ---.80-1.- K, vaddisznó ---.70 ---.80 K, kg.-ként egészben, nyul nagy 2.80-3.- K, nyul sült 1.80-2.- K, fogoly 1.-1.20 K, fácán 2.80-3.- K, szalonna --- K, darabonként. Fenyvesmadár kőtege ---.

Baromfifélék: Élő rántani való csirke 1.40-2.- K, sütni való 2.20-2.60 K, kacsza sovány 2.80-3.20 K, kacsza hizott 5.-6.- K, liba fiatal --- K, lud hizott 10.-14.- K, tyúk 3.-3.60 K, pulyka 5.-6.- K páronként. Vágott: szépen tisztított baromfi: hizott lud 1.10-1.30 K, hizott rucza 1.30-1.40 K, hizott pulyka 1.50-1.60 K, levestyuk 1.30-1.40 K kg.-ként, Pulárd 1.80-2.- darabonként.

Tejtermékek: Teavaj (centrifugált) I. 2.-2.20 K, II. 1.80-2.- K, főzővaj (köpült) 1.50-1.70 K, tehénturó 8-16 K, kilogr.-ként. Valódi erdélyi juhturót és munkásturót igen jutányosan szállítatunk.

Zöldségfélék: Burgonya (vagonáru) sárga 5.40-6.40 K, rózsas uj 5.-6.- K, fehér 4.40-4.80 K, kifli 8.-12.- K, sárgarépa 8.-10.- K, petrezselyem 8.-12.- K, vöröshagyma makói 11.-18.- K, közönséges hazai 6.-8.- K, fokhagyma 30.-40.- K, káposzta 3.20-5.- K 100 kg.-ként. Burgonya, új ---, K, kalarabé --- K, 100 db., spárga solo K, közép --- K, leves - f kg.-ként. Zöldbab hüvelyes --- K, kifejtett --- K, zöldborsó hüvelyes --- K, kifejtett --- K, Paradicsom 10.-20 K 100 kg.-ként. Uborka salátának --- K, ecetbe 1.80-2.-, savanyítani 2.-2.40 K 100 darabonként.

Gyümölcsfélék: Szőlő ---.26 ---.50 fillér kg.-ként Alma válogatott elsőrendű áru (aranyparmen, ranett, Jonathán, Törökbálint, batul stb.) 20-30 K másodrendű 14-18 K., harmadrendű apró áru 6-12 K. Körte elsőrendű ---.40 ---.80 K, másodrendű 30-40 K, dió I. 36-40 K, II. 28-34 K Vegyesárúk: Méz ---.94-1.- K, gyümölcsök: --- K, gomba száraz 2.50-3.- kilogrammonként.

Tojás: bácskai 106-108 K, erdélyi apróbb áru 104.-106.- K.

Sertéskereskedelmi csarnok.

Budapest-Kőbánya.

Budapest, október 30-án. (Hivatalos tudósítás) Hizott sertésárak: Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felül) fillér Közép (páronként 300-400 kilogrammig ferjedő sulyban) --- fillér. Fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felül sulyban) 118-119 fillér. Fiatal közép (páronként 251-320 kilogrammig terjedő sulyban) 119-120 fillér. Könnyű (páronként 250 kgr.-ig) 120-122 fillér. Szerbia nehéz (páronként 260 kg fölül sulyban) --- fillérig, közép (páronként 240-260 kilogramm sulyban) 120-122 fillérig.

Sertéstejszám: 1908. évi október 28. napján volt készlet 30439 drb., 1908. október hó 29-én felhajtott 477 darab, 1908. október 29-én elszállított 202 darab, 1908 október 30. napjára maradt készletben 30714 drb. A hizott sertésüzlet irányzata: csendes.

Sertéskonsumvásár.

Budapest, okt. 30. (Hiv. tud.) Előző napról maradt 760 darab sertés, 40 darab süldő, --- darab malacz. Pótfelhajtás --- drb sertés, --- drb süldő --- malacz. Mai napi felhajtás 1345 darab sertés, 96 darab süldő, --- darab malacz, összesen 2105 darab sertés, 136 darab süldő, --- darab malacz. Eladatott 1226 darab sertés, 55 darab süldő, --- darab malacz. Eladatlanul visszamaradt 879 drb sertés, 81 darab süldő, --- drb malacz. Mai árak: Zsirterítés öreg elsőrendű 350 kg.-on felül ételsulyban 94-100 fillér, ételsulylevonással --- fillér, fiatal nehéz, 300 kg.-on felül --- fillérig, ételsulylevonással 114-120 fillérig fiatal közép 220 kg.-tól 300 kg.-ig --- fillér, ételsulylevonással 114-124 fillérig, könnyű 220 kg.-ig --- fillér, ételsulylevonással 108-124 fillér. Husserítés, nehéz 300 kilogrammon felül --- fil.-ig, könnyű 140-300 kgr.-ig --- fillérig, ételsulylevonással --- fillér. Belföldi süldő 100-120 fillérig, horvát süldő --- fillérig. Malacz --- fillérig. Árak minden levonás nélkül kilogrammonként, ételsulyban értendők. A vásár irányzata közepes. Az árak változatlanok.

VIZÁLLAS.

Table with columns for location (Ion, Duna, Merva, Vág, Rába, Dráva, Hura, Száva, Szamos, Kraszna, Latorca, Laboreca, Ung) and price per meter for different dates (okt. 30, okt. 29).

EGYETERTÉS

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: PAJORMÁTYÁS

SZÉN, koks, briket, antracit, gazdasági, ipari és házi célokra

Telefon: Datal 26-27. 75-26, Engros 164.

27701

Radnay Károly

BUDAPEST, Váci-körut 78. szám.

Sürgönyozim: ANTRACIT BUDAPEST

Vertical text on the right edge of the page, including 'Szo', 'Lisz', 'föld', 'pest', 'Bács', 'Roza', 'Árpa', 'Zab', 'Tenger', 'Reposz', 'Bu', 'Dunántul', 'Felsőmag', 'Nyírségi', 'Erdélyi', 'Bán-ág', 'Pesti...', 'Különf', 'termény', 'disznószár', 'szalonna', 'szilva kés', 'szilvaiz kés', 'horomag', 'A FI', 'Aki a', 'idővel mi', 'Lehet, hog', 'lant itélet', 'életet! Va', 'den megg', 'melyet a', 'embertárs', 'Van', 'reknek ne', 'hiszem, ha', 'urak is az', 'itéletet ---', 'lehet más', 'nem bünt', 'Az esk', 'tak --- foly', 'a terembe', 'laszoltak.', 'Klára d', 'hajtottunk', 'a zsi-ránk', 'Monk', 'Igen', 'ézés vett', 'tés megvölt', 'és megköm', 'De az e', 'ság nagy e', 'Sigridet sz', 'tárgyalóter', 'fogadta, me', 'rodott. Köv'

Tisztviselői kölcsön

állami, megyei, városi tisztviselők, katonatisztek és nyugdíjasok

részére 20—30 évre vagy tőketörlesztés nélkül, még eddig nem létezett előnyös módozatokkal kapható a 12 év óta fennálló és kizárólagosan tisztviselői kölcsönökkel foglalkozó:

«Országos Híradó» pénzügyi vállalat útján.

Budapest, VIII. kerület, Erzsébet-körut 20, szám.

Felvilágosítás díjtalan. Jutalék csak a pénzvétel után fizetendő. Előleget nem fogadunk el.

Téli üdülő- és gyógyhelyek a déli vasut mentén.

Vonat összeköttetések és menetárok Budapestről (déli vasut pályaudvaráról).

Abbazia	Nagykanizsa—Pragerhofon át	Budapest d. v. ind. gy. v. 8 ⁰⁰ reggel, sz. v. 5 ⁰⁰ d. u., gy. v. 8 ⁰⁰ este. Abbazia-Mattuglia érk. > > 9 ³⁸ este, gy. v. 9 ²¹ d. e., > > 9 ²¹ d. e.	Menetjegyek gyorsvonatokra: I. oszt. 64.50 K, II. oszt. 46.— K, III. oszt. 29.50 K.
Görz	Nagykanizsa—Pragerhofon át	Budapest d. v. ind. gy. v. 8 ⁰⁰ reggel, sz. v. 5 ⁰⁰ d. u., gy. v. 8 ⁰⁰ este, sz. v. 9 ¹⁰ este, Görz --- --- érk. > > 9 ⁵² este, gy. v. 7 ¹⁶ d. e., > > 10 ⁰⁴ d. e., > > 6 ²¹ >	Menetjegyek gyorsvonatokra: I. oszt. 69.60 K, II. oszt. 49.80 K, III. oszt. 32.— K.
Bozen-Gries	Nagykanizsa—Pragerhof—Marburg Franzensfesten át	Budapest d. v. id. sz. v. 6 ⁵⁰ regg., gy. v. 8 ⁰⁰ regg., sz. v. 5 ⁰⁰ d. u., gy. v. 8 ⁰⁰ este, sz. v. 9 ⁵⁰ e. Bozen-Gries érk. > > 1 ⁰³ d. u., > > 5 ⁵⁵ > gy. v. 12 ⁰² > > 4 ⁰³ d. u., > > 12 ²¹ é.	Menetjegyek gyorsvonatokra: I. oszt. 79.80 K, II. oszt. 57.80 K, III. oszt. 38.90 K, továbbá 90 napig érvényes menetjegyeket megszakítható oda- és vissza-utazásra gyorsvonatokra: I. oszt. 133.— K, II. oszt. 102.80 K, III. oszt. 65.50 K.
Meran	Nagykanizsa—Pragerhof—Marburg Franzensfesten át	Budapest d. v. ind. sz. v. 6 ⁵⁰ regg., gy. v. 8 ⁰⁰ regg., sz. v. 5 ⁰⁰ d. u., gy. v. 8 ⁰⁰ este. Meran --- --- érk. > > 3 ²⁰ d. u., sz. v. 7 ²⁵ d. e., > > 1 ¹⁹ d. u., sz. v. 5 ³⁴ d. u.	Menetjegyek gyorsvonatokra: I. oszt. 83.20 K, II. oszt. 60.90 K, III. oszt. 39.— K.
Arco	Nagykanizsa—Pragerhof—Marburg Franzensfesten át	Budapest d. v. ind. sz. v. 6 ⁵⁰ regg., gy. v. 8 ⁰⁰ regg., sz. v. 5 ⁰⁰ d. u., gy. v. 8 ⁰⁰ este. Arco --- --- érk. > > 3 ³² d. u., sz. v. 9 ²¹ d. e., > > 3 ³² > > sz. v. 7 ¹⁴ >	Menetjegyek gyorsvonatokra: I. oszt. 92.60 K, II. oszt. 67.70 K, III. oszt. 43.20 K.

KÜLÖNFÉLÉK.

Álommá vált a való...

Álommá vált a való s mégis csak való...

Feljajdultak az elkábuló érzések,
S érzésemet kívántad és dalomat.
S mikor fájt nekem az eltékozolt élet
Te jöttél hozzám s a te életalkonyod
Csalóka fénye már lelkemre ragyogott...

Beszélt neked is tán az én magányom?

A te utolsó s én első szerelmem
Hullámai forrón már egybecsapódtak.
Már az asszonyiságod lángolt bennem,
S lekaczagott rólad fiatalságom...
Már kezdtem hinni, hogy egymásra leltünk.
És hogy tiltott szerelmünk nagy tűzében
Megtisztul majd a mi bűnös szerelmünk...

De szép álomra ráborult sejtésem,
Te hiun játszani akartál velem,
Pedig föltted erre egész életed...

De most vigyázatok, te és mindenké,
Kiket szeretek és kiket szám átkoz,
Most én, féltő, leszek hazárd játékos.
Élet vagy semmi, minden vagy szerelem,
De másutt más lesz nagy játszó felem...

S ha majd játszámát megnyerem,
Lássatok engem győztesen:
Az élet vesztését...

Álommá vált a való s mégis csak való...

Sikabonyi Antal.

(Lovasbravur 230 évvel ezelőtt.) Gróf Styrum Herman Ottó, a bayreuthy nagyhercegről elnevezett lovasezred alezredese, fogadott ugyanis tisztársával, hogy két óra alatt Bécsujhelyből Bécsbe

vágtat. A fogadás összege ezer arany volt. 1678. február 13-án indult el gróf Styrum reggeli időben Bécsujhelyből a bécsi kaputól és bár vele szemben erős északi szél fújt, egy óra és negyvenöt perc alatt Bécsben volt a karintiai kapunál (a mai udvari operaház táján). Mind az érkezés, mind az indulás ellenőrző-bizottság előtt történt. A fogadást tehát megnyerte. Gróf Styrum a mai triestri országon lovagolt, Traiskirchen, Guntramsdorffon és Wienerbergen keresztül. A két utóbbi község mellett az utnak erős emelkedései vannak. A lovasbravur nagy feltűnést keltett, úgy, hogy még a bécsi udvar is érdeklődött iránta. A század alkalmi költői megénekelték Styrum dicsőségét. Egy ilyen alkalmi költemény magyarra fordítva ilyenképpen szót:

Bátor gróf, te hősi módon halhatatlant cselekvél,
Fáma izzad közel távol, hogy híredet növeszse.
Evlusnak fűtyülését semmire se méltatad,
Tele hírrel megmutattad, hogy előtted nincs

„messze”.

Csak előre derék lovas, Fortuna majd segítsen,
Hogyha kell, majd ellenségen mutasd ki az erődöt:
Ágyudörgés, puskatűzben, ha paripák robognak,
Ott hallhassuk vitézséged, emlegetve nevedet.
Igy írja ezt meg Fuhrmann páter, pálosszerzetes krónikája 1739-ben.

(Milanói kutyaház.) A közeli napokban lerombolják Milano városának a tizennegyedik századból visszamaradt egyik nevezetes épületét, hogy szabadá legyen a „via Unione” és a „corso porta Romana” közt a forgalom. Az épületnek „Ca di can” (casa dei cani) magyarul kutyaház a neve. A szép palotát eredetileg Barnovo Bisconti milánói herceg emeltette ötezer kutyája számára. Magas kőfalazat ölelte körül. Benn díszes kőlépcsők és dusan berendezett termek terpeszkedtek széjjel. Itt laktak a híres herceg kedvelt ebei. Valamennyi fajt értékesebb-értékesebb példányok képviselték köztük. A legkiválóbb idomítók foglalkoztak velük, hogy megtanulják a vadászat sokféle nemének sokféle dolgait. Némelyeket gondozás végett illő fizetség fejében rábízták a város és a környék kizsákmelt lakosaira. Ez

a kutya-beszállásolás kitüntető megtiszteltetés számba ment. Busás jutalom járt ki érte, ha az állat szépen és erőssé fejlődött, de ha baja lett, megbüntették — gyakran jószágvesztésre ítélték — az ideglenes gazdát. A herceg halálával megszűnt az ő négy lábú kegyeltjeinek is az uralma. De a mult tovább élt a néphagyományban, az épület nevében. Nemsokára már uri hintők, autók, bérifogatok, teherkocsik fognak az egykori kutyakastély helyén robnani.

(Művészet és posta.) Ezelőtt három évvel a londoni főposta hivatalnokai közt művészeti klub alakult azzal a célzattal, hogy a postai alkalmazottak művészi törekvéseit előmozdítsa s izlését fejlessze. A klubnak nagy sikerei voltak s idei (harmadik) kiállításán 254 kép, fotográfia s tataragás látható, köztük néhány igazán művészi darab. A főpostamester az idén, hogy a művészi hajlamot még jobban fejlessze alantasi közt, egy „nagyon nagy díjat” tűzött ki egy — táviróponzára. Szerinte ez nem kis feladat, mert a táviróponzáknak nemcsak az a feladatuk, hogy a műszaki követelményeknek megfeleljenek, hanem az is, hogy a táj szépségét művészi „kiképzésükkel” emeljék.

(Kurta gyászinduló.) Newyorkban az előkelő körökben a gyász ideje egyre rövidebb lesz. Így a színházról és a hangversenyekről legfőlegb egy hónapig maradnak távol a newyorki „felső négy-száz” tagjai. Igaz, hogy az első időben még nem mennek páholyba, hanem valamelyik kevésbbé szembetűnő, lehetőleg eldugott, de azért mégis jó helyre váltanak jegyet, de a következő hónap leforgása alatt nemcsak színházat és hangversenyt, hanem a társaságot és valamennyi ünnepséget is felkeresi a newyorki előkelő hölgy. A gyász egyik jelét azonban igen sokáig megtartja: a gyászruhát feltűnően hosszú időn át viseli. A newyorki hölgy nagy súlyt helyez arra, hogy gyászruhája tetőtől talpig fekete legyen és a nálunk divatos hosszú fátyol helyett a kicsiny francia fátyolt használja, ami az arcnak valami elbájolóan szép halványaságot kölcsönöz. A férfiak nagyobbára csak fekete szegélyű névjegyükkel s levélpapírossal fejezik ki külsőleg a gyászt. Az amerikai ember tehát ilyen külsőségekkel pótolja azt, aminek bensőbb kifejezését a gyorsan élő kor nem engedi meg.

SZÍNHÁZAK

Szombaton 1908. október 31-én.

Nemzeti Színház

A PIROS BUGYELARIS. Népzenével 3 felvonásban. Irta: Csopetghy Ferencz.

III. Kir. Operaház

Carmen. Operát 4 felvonásban. Zenéjét szerzőtte Bizet, szövegét Merrenier Prosper beszélté előírta Méilhac és Halevy L.

Királyszínház

Molnár és gyermeke Népies dráma 5 felvonás.

VAN, DE NINCS.

Operett 3 felvonásban. Irta Márton Ferencz. Zenéjét szerzőtte Jacobi Viktor.

Urania-színház

Zárva

Vígyszínház

Délután 3 órákor. az Orsz. Színészegyesület iskolájának vizsgaelőadása

A becsület. Színmű 4 felvonásban.

Este fél 8 órákor Virraszt a szerelem. Viglások 4 felvonásban irta Fiers és Caillaud. Fordította Adorján A

Személyek: De Juvigny márkiné, Haraszthy H, Jacqueliné, M. Harmat, Carliart, Hegedűs, Lucienne, Gázi M., Demier Sophie, Göthné, Vernet, Göth, Verneil, Vendrey, Merlin abbé, De Juvigny András, St. Hermine báróné, Christiano lányai, Solanzo, Fr. nois, Bardi

Magyar Színház

A Sasfiók (L'Alouin) Dráma 5 felvonásban irta Rosland Edmond, fordította Abrányi Emil.

Személyek: Ferenccz, Törzs, Flambeau, Csontos, Metternich, Rátkai, Ferenccz császár, Réthey, Marmont tábornagy, Thuróczy, A szabó, Gáza, Z. Molnár, Genti, Gáza, Bárány, Molnár, Maria Lujza, Forrai R., Camorata grófné, Polgár I., De Lorget Teréz, T. Halmai M., Főherczegnő, Mészáros G.

Apollo-Projektográf

TELEFON 68-39. MODERN NICK CARTERK. Epizód az angol-bur háborúból. — Havesok titka. — Rizstermelés Olaszországban. — Nagy Ária Mignoból (énekli Mme Tetrazzini). — Virágok. — Az óriáskigyó életése. — Sajtőkészítés. — Utazás Amerikába az Atlanti oceanon KEZDETE: 6 órákor.

FOLIES CAPRICE

gazgatók: LEITNER és KELETI Főrendező: ROTT SÁNDOR Budapest, Révai-utca 18. sz.

Az előadás kezdete fél 9 órákor

FREIE LIEBE

Erkölcstép, Irta: Satyr. Rendező: Werner Ödön.

Ezt megelőzi: Fél 10 órákor: A műlövés.

Babóza, Irta: Tábori Emil. Rendező: Rott Sándor

Továbbá: Türk Berta, Nanon, Gerő Jozsef és Zöldi Márton új szülő-számakkal. Trebitsch Sándor mint háromor.

Nappali pénztár d. o. 9-1-ig és d. u. 3-6-ig. Az első emeleti Casino de Parisban elsőrangú tánc attrakciók

Kezdeté fél 12 órákor.

PARADICSOM KABARET

ÜLLŐI-UT 46. szám. — Telefonszám: 115-84.

Igazgató-tulajdonos: Windscht Rezső József, művezető: Adorján László, karagay: Nádor Mihály.

MEGNYILT: 1908. OKTÓBER HÓ 15-ÉN.

Felépnek: Révész Ilonka, Nogrady Gigi, Sándor Steti, Berényi Manózi, Erzsékvay Károly, Szabó Dezső, Lugosi Jenő, Dalnoki Imre, Tarján Vilmos schansontier rövid vendég-szereplése. — Holtyarak: Felsőhelyes 3 korona, támlásszek 2 korona, ülőhely 1 korona.

ROYAL ORFEUM

ERZSÉBET-KÖRÜT 31. TELEFON 110-22

Minden este 8 órákor nagy előadás.

Lalla Selbini, Joskaronis, Farfala, 4 Troubadour, Rosé és Milford.

Csak a hó végéig! Csak a hó végéig!

VERA VIOLETTA

Eysler és Stein látványos operettje.

A téli kert tükörtermében reggeli 5 óráig tánc attrakciók és zenekonzert.

Minden vasárnap és ünnepnapon 4 1/2 órákor mérsékelt helyárakkal délutáni előadás.

STEINHARDT MULATÓ

Telefon 54-23. Rákóczi-ut 63. Telefon 54-23.

Kezdeté 8 órákor. Ma és mindennap: eredeti újdonságok

1/2 órákor: DARTILOSKOPIA bohóság, 1 fel. Irta: Luotán

11 órákor: Tisztességes lakók 10v. életkép, 1 felv. Irta: Glinger és Taussig.

1/2 órákor: Meztelen tényeg Bohózat, Irta: 1 felv. Glinger és Taussig.

Toábbá: Bovio és Benedetto, Saranana ballet csoport és Steinhardt, Gyárfás új slagerekkel.

Jegyek: 9-12-ig és 8-6-ig Rákóczi-ut 63. és Örv. Kont Józsefné főszékhelyén Andrassy-ut 20.

A gyönyörűen átalakított téli kertben tánc reggeli, külön attrakciók, nagyszerű zenekar.

Vasárnap délután mérsékelt helyárral előadás. KEZDETE 4 1/2 órákor.

Butor

készpénzért és részletre

3 szoba teljes berendezés 360 forintért mely áll: 1 háló, ebédlő és szalon. 100 szoba állandóan készen raktáron a leggyorsabb kivitteltől a legfinomabbig. Képes árjegyzék ingyen. Album 50 fillér helyében.

Nagy Imre lakberendezési vállalata.

Budapest, Váci-körút 9. (Szerecsen-utca sarok.)

Tévedés

kikerülése végett vásároljon óvszer-különlegességet a GUMMI KIRÁLY-nál

HATSCHÉK N.

Csakis: Budapest, Károly-körút 6.

ÁRJEGYZÉK TITOKFARTASSAL INGYEN.

A nagyérdemű közönséghez!

Tisztelettel jelentem, hogy

Magyar Világ című kávéházam

a mai napon NEMÉNY BÉLA ur tulajdonába ment át. Ebből az alkalomból hálás köszönetemet fejezem ki igen tisztelt vendégeimnek az irányomban tanúsított szives és jóakaratu támogatásért és kérem, hogy nagybecsült jóindulatukat utódomra is átruháznai kegyeskedjenek.

Kiváló tisztelettel Kasznár Rándor.

Tiszteletteljes hivatkozással a fenti értesítésre, mely szerint a

Magyar Világ kávéház

a mai napon tulajdonomba ment át, van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására adni, hogy a kávéházat teljesen az eddigi előkelő szellemben és gondossággal óhajtom tovább vezetni. Eddigi működésem, melyet mint a budapesti GAMBRINUS vendéglő volt tulajdonosa és mint az ó-tatrafüredi GRAND HOTEL jelenlegi bérlelője kifejtettem, biztosítéka annak, hogy igen tisztelt vendégeim igényeinek új vállalatomban teljes mértékben meg fogok felelhetni.

Mídon még a n. é. közönség pártfogásáért esedezem, kérem, hogy engem ebellei törekvéseimben támogatni kegyeskedjék.

Kiváló tisztelettel Nemény Béla.

Kalap Király

a legolgasabb ószi újdonságok megérkeztek, a nagyérdemű közönség figyelmét felhívjuk saját gyártmányu 4, 5 és 6 kor. kalapjainkra. Nálunk vásárolt kalapok ingyen vasaltatnak

Különös gondot fordítunk Belső pártfogásért esedeztünk műhelyünkben Hársta-u 33. női kalapok átalakítására. Osztermann és Stern kalapos mester

Szigorúan szabott árak! Eskü-ut 6. (Klotild-palota.)

FRANÇOIS 'TRANSYLVANIA' SEC logo and brand name.

Női ruha divat-kelme előadás. Oriasi készletünkben 120 cz. széles ószi angol kelmeté-terenként 42 krtól kezdve a legfinomabb minőségig 2-3-4 früg árusítunk. Rosenberg és Quitt női divat, szőnyeg és vászon árak nagy áruháza. Budapest, VI. Király-utca 32. Telefon 528.

Butor készpénzért, vagy részletfizetésre legolgasabban. Butor Ehrentzen és Fuchs testvéreknél Budapest, VI. Teréz-körút 8. Képes árjegyzék ingyen. Telefon 88-50.

Sirlámpák, sirkoszoruk legolgasabb és legnagyobb választékban GUTTMANN L.-nél Budapest, Városház-utca 2. (Kossuth Lajos-utca mellett) TELEFON 16. TELEFON 16.

FŐVÁROSI ORFEUM WALDMANN IMRE Igazgató. VI., Nagymező-u. 17. TELEFON: Igazgatóság: 317. Jégpénztár: 93-38. Kévdház 17-97. Sajtótroda: 81-71. Reklámosztály: 49-52. Ma és minden este IFJABB SCHAEFFER SYLVESTER az artisták királyának vendégjátéka Budapesten első ízben lép fel. Nem tévesztendő össze más hasonló nevű művészzel. Az előadás kezdete este 8 órákor. Jegyelővétel 10-1 és 8-6 óráig a nappali pénztárnál. A téli kertben reggeli 5 óráig VÖRÖS ELEK ozigányzene-kora hangverseny.

BUDAPESTI CABARET BOKBONIÉRE VI. Teréz-körút 28. Telefon 52-88. Minden este 9 1/2 órákor Szabad iskola. Kovács bácsi fia. Óriási sikertű kacsatató bohózatok. A 3 személyes Ágy. vagy Odómer és az Auchotharinya. Nagy Fantasztikus, látványos, fényes kiállítású operett paródia. Turóhányi Olga, Nyáray Antal, Vörös H., Kókány, Antal, Virág, Kézők, Boross s. b. Conferencier Szalay. Estenként 4 színpadi tréfa. 20 szabadszám. Jegyek: 8, 6, 4 és 3 koronáért az összes jegyelárusító helyeken. Névbébet a plakátok.

HETI MŰSOR.

Table with 8 columns: November, Nemzeti Színház, III. Kir. Operaház, Vígyszínház, Király Színház, Magyar Színház, Urania, Várszínház. Rows show dates and program details like 'A kaméion', 'A piros bugye laris', 'Nürnbergi mester dalnokok', 'A pénz', 'Van - de nincs', 'A szerencse fia'.

Értesítés.

A polai cs. és kir. hadtengerészeti élemező hivatal az alább felsorolt élemezési cikkek kereskedelmi szokások szerint és olyan minőségben és feltételek szerint kívánja beszerezni, a mint azok az ilyen bevásárlásokra vonatkozóan kiadott »Usancenhefte« süllyzetben meg vannak állapítva. A beszerzendő cikkek a következők:

Kávé 34,000 kg., cukor 35,000 kg., buzaliszt 900,000 kg., rozsliszt 380,000 kg., kömény 5000 kg., rizs 120,000 kg., hámozatlan borsó 60,000 kg., hámozott borsó 20,000 kg., bab 120,000 kg., tészta 75,000 kg., hagyma 9000 kg., bors 2000 kg., disznósír 10,000 kg., burgonya 120,000 kg., táblaolaj 25,000 kg., ecet 14,000 liter, bor 900,000 liter.

Az 1. koronás bélyeggel ellátandó ajánlatok melőbb, de legkésőbb 1908. november 30-ig beadandók Polóban a cs. és kir. hadtengerészeti élemezési hivatalhoz. Közelebbi feltételeket tartalmaznak a azoknak ismerete mindegyik ajánlattevőnek feltétlenül szükséges, az összes kereskedelmi- és iparkamaráknál betekinthető »Megjegyzések« ezen értesítéshez, valamint az említett »Usancenhefte«, a melyek a hadtengerészeti élemezési hivattól is beszerezhetők és pedig az előbbi díjtalanul, az utóbbi pedig 20 fillér beküldése ellenében.

Polá, 1908. október havában,

Cs. kir. hadtengerészeti élemezési raktár.

BUTOR DUS VALASZTÉKBAN, MINT KÉSZPÉNZRE RÉSZLETFIZETÉSRE KENDIVÖLŐ OLCSÓÁRON VÁHATÓ
 ÉHRENTREU TESTVEREKNEK
 BUDAPEST, VI. EÖTVÖS-UTCA 17. (ANDRÁSSY-UTCA SÁRÓI) HÉTEL ÁRJEJYZÉK INGYEN. TELEFON 8227

Orvostanhallgatók figyelmébe!

A Franklin-Társulat kiadásában megjelent:

A belgyógyászat tankönyve.

A legkiválóbb német klinikusok közreműködésével kiadta

Dr. MERING J.

a hallei belgyógyászati klinika igazgatója.

Az ötödik (1908.) kiadást fordították:

Dr. Kovács Richárd és Dr. Laufer Lipót.

Átnézte és előszóval ellátta

Dr. Korányi Sándor.

egyetemi nyilvános rendes tanár.

229 ábrával és 6 táblával.

Két kötet.

Ára 30 korona.

Kapható:

LAMPEL R. könyvkereskedése
 (Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságánál
 BUDAPEST, VI., Andrassy-út 21.
 és minden könyvkereskedésben.

958. sorozat **Bon** 028. szám

Polgár Sándor

m. kir. szab. nyart orvos m. kir. és kőszorósa
 Budapest, VII., Erzsébet-körút 50. sz.
 köteles ezen utalvány beküldése mellett
 minden megrendelőnek 150/0 azaz tizenöt
 százaléki árkedvezményt adni az eredeti

F. Bergerand fils

párisi különlegeségek
 (újszerekek gyártmányából kimerítő ké-
 pos árjegyzék díjmentesen zárt leveleiben
 küldetik.)

Kivágott az »Egyetertes«-ből. 25705

Magyar királyi államvasutak. Üzletvezetőség Arad.
 30842. 908—1. szám.

Versenyárgyalási hirdetés

III-rangu talpfak szállítása iránt.

A magyar királyi államvasutak aradi üzletvezetősége a vonalai szükségletének fedezésére 1909. évben szükséges 2100 drb. III-rangu tölgy-talpa szállítására nyilvános pályázatot hirdet.

A szállításra vonatkozó részletes feltételeket magában foglaló ajánlati felhívás a m. királyi államvasutak aradi üzletvezetőségénél megszerezhető és a m. királyi államvasutak igazgatóságánál és üzletvezetőségénél megtekinthető. Ugyancsak az említett hivataloknál tekinthetők meg a hivatalos órák alatt a szállításra vonatkozó általános és különleges feltételek is, mely utóbbiak a magyar királyi államvasutak igazgatóságának budapesti nyomtatványtárából megszerezhetők.

Az általános feltételek ára 50, a különlegeseké pedig 30 fillér darabonként, melyhez postaszállítás esetén bérmentesítésre 20 fillér is beküldendő a nevezett hivatalhoz.

Az ivenként 1 koronás magyar okmánybélyeggel ellátott ajánlatok és az ivenként 30 filléres magyar okmánybélyeggel ellátott ajánlati felhívások ezen közleméssel: »Ajánlat a 30842/08. számú pályázati hirdetményben kiírt III-rangu talpfakra« 1908. évi november hó 21. napjának déli 12 órájáig a magyar királyi államvasutak aradi üzletvezetősége általános osztályának főnökéhez benyújtandók, vagy postán beküldendők.

Fentírt napon déli 12 órakor a magyar kir. államvasutak aradi üzletvezetőségénél az ajánlatok fel fognak bontatni, mely alkalommal az ajánlattevők, vagy azok igazolt képviselői is jelen lehetnek.

Bánatpénz gyanánt az ajánlott mennyiségek értékének megfelelő 5% készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban 1908. november hó 20. napjának déli 12 órájáig az aradi üzletvezetőség gyűjtőpénztárána letendő, esetleg posta útján oda beküldendő.

Azon telek, kik a postatakarékpénztár cheque-forgalomban bent vannak, a bánatpénzt a postatakarékpénztár útján is letéhetik. Az ajánlatban a bánatpénz letételének megtörténte megemlítendő ugyan, de az erről nyert letéti jegy nem esatolandó, hanem igazolásul csak a bánatpénz letadását bizonyító postai feladó levény vagy esetleg a letéti jegy másolata melléklendő.

Az itt felsorolt feltételektől eltérő, szabálytalanul kiállított, az ajánlattevő, vagy meghatalmazottja által alá nem írt, javított vagy vakart szövegű, pecséttel le nem zárt, sértett borítékba helyezett, a kitűzött határidő után érkezett, a pótlólag vagy esetleg távirattal megírt és oly ajánlatok, melyekre nézve az előírt bánatpénz előlegesen le nem tételt, figyelembe nem vétetnek.

Az üzletvezetőség.

A törvény követelményeinek megfelelő

Alföldi fehérkeresztes

Sósborszesz

a legáltalánosabban kedvelt és nélkülözhetetlen háziszter, igen számos esetben kitünő szolgálatot tesz, mert

erősítő! üdítő! edző!

Barack-pálinka

közkedvelt ital.

Radial Elixir

kitünő gyomorkeserű
 páratlan hatása!!

Gyártja:

az Alföldi Cognacgyár
 r.-társaság

KECSKEMETEN.

Mindenütt kapható!

Tessék mindenütt
 csakis eredeti

Alföldi Cognacgyár Kecskemét
 gyártmányt kérni.

HÁZASULANDÓK FIGYELMÉBE!

**JEGYGYÜRÜK,
 HÁZAJÁNBÉK-
 TÁRGYAK**

A
LEGELÖNYÖSEBBEN
POLGÁR KÁLMÁN

ÉRSZERESZ-ES MŰORÁS
 üzletében szerezhetők be

BUDAPEST, Erzsébet-körút 29.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KÜLÖNÖS GONDOT FORDITOK.
 ÁRJEGYZÉK 20 00 RAJZZAL INGYEN ÉS BÉRMENTVE.

TÖRÖK
szerecsésze
ÖRÖK!

Rendelje meg a NEVE mellett álló SZERENCSÉSZÁMOT!
A véletlen nagy szerepet játszik az életben és éppen a szerencsés véletlen folytán könnyen megtörténhetik, hogy az Önt ér-
ő sorsjegyet, melyre nagy nyeresemény jut.

Adám	105312	Boriska	51610	Elek	101957	Herman	48556	Katalin	55195	Margit	92662	Pál	38208	Teréz	34842
Adél	24358	Béla	93514	Elemér	52858	Rigo	35350	Klára	38274	Marcel	10687	Pépi	52572	Tibor	59205
Adolf	40788	Rigitta	93987	Eugenia	38928	Ibolyka	64225	Kálmán	67881	Maria	44379	Pista	111316	Terka	6424
Adelheid	56505	Benedek	59815	Emil	120615	Ida	12428	Klotild	109905	Marton	108370	Piroska	96446	Tihamer	106990
Aladár	79762	Bernát	12114	Ete	70857	Ilka	50596	Karoly	66008	Mariaka	59166	Rebeka	38170	Tivadar	4147
Agnes	105342	Bódog	108876	Endre	22505	Ilma	107279	Kornélia	38215	Mate	27174	Rezső	22009	Tinka	59107
Albert	26240	Boldizsár	48094	Flóra	53701	Ilanác	34496	Konrad	96955	Martha	42254	Regina	65852	Tobias	81102
Amália	40803	Cecília	10647	Frida	111380	Ilona	83571	Kornel	65833	Martony	81908	Richard	52530	Ulrika	41778
Amalia	56525	Coelestin	42273	Ferencz	96878	Iren	10456	Kristóf	21814	Martonka	41930	Róza	21000	Urban	26886
Akos	80003	Dora	10647	Fülöp	22025	Imre	43012	Laura	10904	Miklos	10976	Robert	95381	Valéria	105377
Anna	105356	Dorothea	107281	Gabriella	52558	Irma	33945	Lenke	10904	Mikla	36474	Rozsa	36782	Vendel	4004
András	26289	Daniel	34356	Gabor	109806	Incze	106141	Leonia	52845	Milán	86474	Salamon	108119	Verona	38998
Apollonia	57087	David	6402	Gertrud	65841	Istvan	29620	Lajos	10976	Mór	105390	Sandor	109617	Venczel	105085
Aranka	80010	Dezso	59124	Gizella	96826	Izabella	58029	Leontin	52845	Narcisz	24261	Sari	109617	Venczel	56806
Armin	121132	Domokos	81352	Godeon	36940	Ivan	106128	László	51617	Natalia	75908	Sandor	51620	Venczel	24018
Angusztia	38259	Dömötör	59124	Gergely	65664	Johanna	4142	Lidia	19818	Neszi	38964	Sandor	35177	Viktor	71885
Arnold	52534	Domokos	106903	Géza	20576	Jolán	27155	Lina	64489	Nándor	120621	Sandor	17770	Viktor	38987
Aurelia	20623	Domokos	6315	Géza	51642	Judit	72224	Leo	94162	Netli	55322	Sandor	44400	Viktor	105027
Arpad	96439	Dömötör	41845	Géza	109738	Judit	105032	Luczia	18852	Orbán	72208	Sandor	35344	Viktor	68984
Beatrix	109699	Elvira	28819	György	65657	Jakab	40756	Lipót	35605	Orbán	100916	Sandor	59218	Viktor	24014
Arthur	51616	Emma	2878	Gyula	13872	Jaliska	120616	Ludmilla	64428	Otto	52862	Sandor	59218	Viktor	67830
Atilla	19194	Ernosztin	41281	Hedvig	94121	János	68196	Lukacs	51363	Ottó	108863	Sandor	107389	Viktor	38285
Berta	35645	Eva	27162	Helena	65574	Jenő	23096	Malvin	108863	Ödön	98599	Sandor	88548	Viktor	98898
Blanka	94395	Erzsébet	24123	Henriette	109008	Karolin	101486	Manó	35304	Paula	23006	Sandor	88548	Viktor	109980
Bálint	51603	Erzsébet	38988	Hilda	51518	Jozsef						Sandor	88548	Viktor	22045
		Eszter	55344	Henrik								Teofil		Viktor	

Fenti számokat sziveskedjék azonnal megrendelni, legkésőbb azonban f. é. november hó 10-ig, miután ezek könnyen elkellek.
Egész sorsjegy 12 kor., fél sorsjegy 6 kor., negyed sorsjegy 3 kor., nyolczad sorsjegy 1 kor. 50 fillér.
Központ: IV., Szervita-tér 3/n. saját palotánkban.
Fiókok: Teréz-körut 46, Váci-körut 4.

Török A. és Tsa
Legnagyobb osztálysorsjegy-üzlet.
Bankház R.-T. Budapest.

Fő-üzlet:
IV., Szervita-tér 3/n.
TÖRÖK-PALOTA.

Butorvevők figyelmébe!
Menyasszonyi kelengyék, teljes lakásberendezések, egyes butorok darabok, tekintettel a szállás munkára és izléses kivitekre, bámulatos olcsó áron szereshetők be 21 év óta fennálló és előnyösen ismert
aszialos és kárpitos butor gyártelepünkön.
Állandó kiállítás: Művészeti urasági fényűzési butorokból, finom polgári és egyszerű polgári szükségleti berendezésekből, — alólírott cégnek hőküzlote nincsen a **Patyi Kálmán, Lőrincz** cz ggel nem azonos, amit tévedések elkerülése miatt kérünk tudomásul venni.
PATYI TESTVÉREK
székesfehérvári butortelepe,
VIII. ker. Rákóczi-ut 7. (Stern-palota mellett.)

A LEGSZEBB URI PASSZIÓ:
A VADÁSZAT
csak akkor tökéletes, ha a vadásznak kitűnő vadászkeze van. Ez irányban kimerítően tájékoztat a
DIEZEL-MIKA-féle remek diszmunka:
A VADÁSZEBEK
különösen a vizslák, idomításuk és vezetésük.
Ez a maga nemében egyedül álló munka közel 200 oldalon tárgyalja a vadászegek összes fajait és nemcsak íráshán, hanem tizenöt művészi, színes mellékleten és számos szövegképen is szemlélteti a pompás állatokat. Az összes vizsla-fajok az angol-, ir-, skót-, setterek, a spaniel, véreb, kopó, agár, tacskó, foxterrier, pudelpointer tenyésztését, felnevelését, idomítását és bevezetését tökéletes szakismerettel tárgyalja.
Ára kötvé
9
KORONA.
Megjelent az ATHENAEUM irod. és nyomdai r.-t. kiadásában (VII., Rákóczi-ut 54.) és kapható úgy ott, mint minden hazai könyvkereskedésben.

INGYEN.
+ GUMMI +
és különféle óvszer-árjegyzékben-
ket titoktartás mellett ingyen és bérmentve küldjük.
NAKIRA
törvényesen védett térf
GUMMI-különlegesség
tucatzja 12.- kor., 3 tu-
czatból 20% engedmény.
Uterus - Spray
legjobb higiénikus női szer 14 kor.
GUMMI - HALHOLYAG
2, 4, 6, 8, 10, 12 kor. tucatzja.
Mintagyűjtemény 12 darab
4 K. Pass velus 8-8 K-ig.
Irrigator 3 kor. és feljebb.
Bideo vasálványon 3 kor.
Magyar Orvosi
Moszeptár
Bpest, VII., Rákóczi-ut 32.
(a Rókus-kórházzal szemben).
Pentes díjre és a város-
keresztre ügyeljenek.

Vadászoknak!
Kiváló szakértők által belőtt és elismert egy és kétsövű vadászfegyvereket, flóberteket, karabélyokat, cöllövő fegyvereket és revolvereket csekély havi
részletfizetésre
árfelemlés nélkül szállít
Aufrecht és Goldschmied
fegyverárúháza
Budapest, VII., Rákóczi-ut 26. szám.
Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

